ISSN 1814—4357

Дачникам
садівникам
городникам

Всеукраїнський щомісячний журнал

ДІМ • САД • ГОРОД

№2 ЛЮТИЙ 2007

З огірками цілий рік

Щоб черешня була урожайною…

Смакуємо вареники

Любите картоплю?

купуйте РАТИБОР®!

РАТИБОР®

Могутній засіб проти колорадського жука

Чому варто купити РАТИБОР®?

- Завдяки унікальному складу препарату **РАТИБОР®**, у шкідників не розвивається стійкість до препарату;
- Підвищується врожайність картоплі;
- **РАТИБОР®** не змивається дощем з листя;
- Препарат розроблено виключно під грунтово-кліматичні умови України та особливості господарювання саме українських овочівників;
- Завдяки мірній шкалі можна безпечно і максимально точно дотримуватися інструкції з використання. Це дає змогу економно та ефективно використовувати препарат.
- **РАТИБОР®** завжди є на поличках у спеціалізованих магазинах.

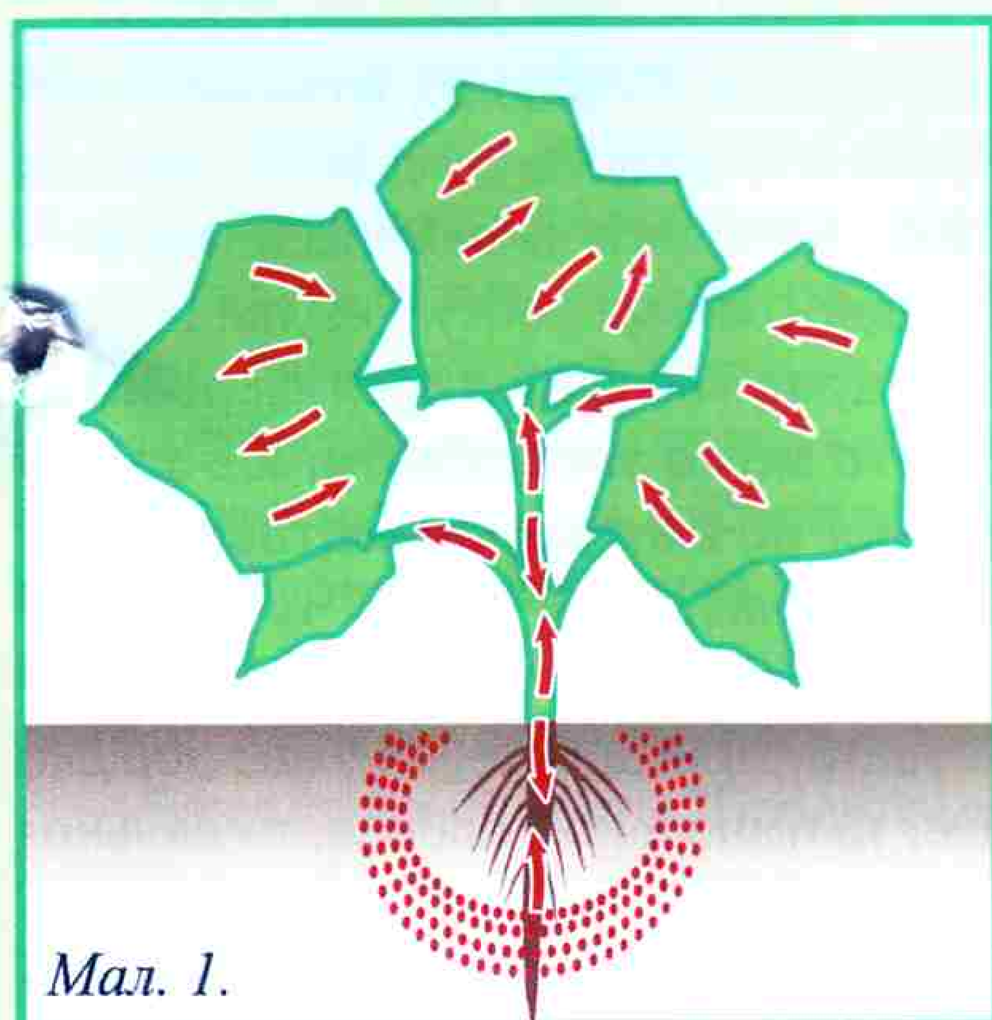
Адреси дистриб`юторів препарату «Ратибор» в Україні :

НВКПС „Захист рослин-2000", м. Черкаси, вул. Дахнівська, 23. тел.: 8 0472 37-12-17;
ППФ „Раті бор", Київська обл., м. Богуслав, вул. І.Франка, 16, тел.: 8 04461 5-55-26, 8 067 404-30-74;
ПП Мерленко Святостав Васильович м. Луцьк, тел., тел.: 8 068 563-80-00;
ТОВ „Бадваси", м. Київ, вул. Івана Кудрі, 5, 8 044 501-27-57, 8 044 501-27-47, 8 050 477-94-94;
ТОВ „Юраргозахист", м. Київ, вул. Молодогвардійська, 32, тел.: 8 044 249-09-07, 8 044 249-09-46.
Гаряча лінія ТОВ «Презенс»: 8 800 50 40 800 (цілодобово, безкоштовно)

Ліцензія АБ №200976 від 27.09.2005р. Видана Мінагрополітики України

ЯК ЗАХИСТИТИ томати та огірки від кореневих та стеблових гнилей у закритому грунті?

Мал. 1.

Умови вирощування овочевих культур в осінніх та зимових парниках, а також теплицях (підвищена відносна вологість повітря, погане провітрювання, загущеність посівів, наявність грунтової корки) сприяють розвитку збудників різного роду захворювань рослин.

Найбільш небезпечними захворюваннями ***капусти, томатів, перця, баклажанів*** у відкритому, а особливо в закритому грунті, є ***стеблові та кореневі гнилі.***

Коренева гниль томатів та огірків проявляється спочатку в побурінні кореневої шийки та коренів. Пізніше кора тріскається, коренева система стає трухлявою. Рослина легко виривається з грунту. Листки, починаючи з верхніх ярусів, жовтіють, плоди опадають, і рослина гине. Хвороба поширена головним чином у теплицях, де не дотримуються рекомендованого режиму вирощування томатів і огірків. Беззмінне вирощування їх, поливання холодною водою, різкі коливання температури та вологості повітря та грунту – все це ослаблює рослини, сприяє розвитку і поширенню хвороби. Тому, щоб не допустити розвитку кореневої гнилі, необхідно дотримуватися правильного режиму вирощування томатів і огірків у теплицях.

При вирощуванні огірків і томатів у теплицях, крім агротехнічних заходів, слід обов'язково використовувати препарат **ПРЕВІКУР® 607 СЛ**, ***якому немає аналогів на Україні.***

ПРЕВІКУР® 607 СЛ – це системний фунгіцид з властивостями стимулятора росту для захисту ***огірків, томатів, перця, баклажанів, капусти та кавунів від кореневої та стеблової гнилей,*** а також від ***пероноспорозу*** (несправжня борошниста роса).

Для захисту томатів та овочевих культур проти кореневої та стеблової гнилей застосовується 0,15%-ний розчин препарату (15 мл на 10 л води), яким поливають грунт в момент висіву насіння або при появі сходів, використовуючи 2-4 л на 1 м кв., з наступним поливом через 4-6 тижнів.

Полив слід проводити і при відсутності ознак хвороби з метою лікувальної профілактики. Використовують робочий розчин кімнатної температури.

Препарат легко пересувається по рослині висхідними та низхідними потоками, захищаючи навіть новоутворені пагони та листки (мал. 1).

ПРЕВІКУР® 607 СЛ ***має унікальні стимулюючі властивості, тому оброблені рослини значно випереджають в рості та розвитку контроль*** (мал. 2).

Значно зменшується «стрес» у рослин при пересаджуванні з парників у теплиці або у відкритий грунт.

Коренева система, стебла та листя оброблених препаратом **ПРЕВІКУР® 607 СЛ** рослин стають значно сильнішими та більш розвинутими.

Також препарат використовують на ***огірках*** проти ***несправжньої борошнистої роси (пероноспорозу).***

Мал. 2.

Оброблено Превікуром | Контроль

В період вегетації проводять обприскування листя рослин 0,2% розчином **ПРЕВІКУР® 607 СЛ** (20 мл препарату на 10 л води), з нормою витрати робочої рідини до 10 л на 1 сотку. Інтервал між обприскуваннями 8-14 днів в залежності від ступеню ураження.

На Україні оригінальний **ПРЕВІКУР® 607 СЛ** продається лише під ***ТМ «Зелений Світ» компанії «Байєр»,*** в торговельно-консультаційних центрах «Зелений Світ» або в їх авторизованих місцях продажу.

Гарних Вам врожаїв!

www.zelenysvit.com

Bayer CropScience

Реєстраційне посвідчення серія АБ №216539 від 01.04.2005 Реєстраційне посвідчення А № 00803

...Ось і промайнув другий місяць зими. Попереду лютий, а там і весна не за горами. Однак для багатьох сільськогосподарський сезон розпочинається не в березні чи квітні, а набагато раніше – ще взимку. Адже багато потрібно встигнути... Та чи не найголовніша проблема для аматорів – поповнення запасів насіння різних культур. Отож, мерщій до магазину, на базар чи на виставку-продаж сільськогосподарських товарів!..

На що слід звернути увагу, купуючи насіння, та як підготуватися до наступного сільськогосподарського сезону, аби потім не мати зайвих клопотів, ми вирішили запитати у начальника Української державної насіннєвої інспекції – головного державного інспектора України з насінництва Віктора Михайловича Маласая.

У насінництві дрібниць не буває

Що посієш, те й збереш

– Вікторе Михайловичу! На початку нового року багато хто озирається назад: аналізує свою роботу. А Ви нею задоволені?

– Відверто кажучи, не дуже. Не всі можливості у своїй роботі ми використали, аби люди отримали щедрий урожай і якість його була на відмінному рівні. Завадили минулого сільськогосподарського сезону різні обставини – і погодні умови не завжди сприяли, і цінова політика, як кажуть, залишає бажати кращого.

Слід зазначити, що до придбання насіння дехто ще й досі ставиться за звичкою: щоб і дешево, і багато. Нині такого вже немає. Частина фірм перейшла на реалізацію зарубіжного насіння овочевих культур, зокрема гібридів. Воно дуже високої якості, але й коштує недешево. З'явилося також багато нових вітчизняних виробників. У великому розмаїтті сортів городникам-початківцям важко розібратися. Тим більше, що ціни інколи дещо відрізняються, та ще й дуже "кусаються".

Тому ми зобов'язали фірми, особливо ті, які завозять зарубіжне насіння і великими партіями, щоб вони навіть на мініпакетах друкували роз'яснення, що це за сорт, які його особливості, чи придатний він для тривалого зберігання тощо. Впевнений, це дасть змогу людям вибрати саме ті сорти, які найкраще підійдуть для їхніх присадибних і дачних ділянок.

– Нині в Україні овочівництво і картоплярство поступово переходить у приватні руки, тобто до фермерів. Тепер їм вирішувати, що садити і скільки...

– Саме так. І дуже важливою за таких умов знову ж таки є обізнаність із сортиментом культур. Скажімо, були випадки, коли фермери-початківці висаджували насіння гарних сортів моркви (Флакко, Вітамінна тощо), тобто таких, які користуються неабияким попитом у споживачів. Але робили вони це, не проаналізувавши детально всі особливості даних сортів. Урожай збирали великий, коренеплоди були добірні, гарні, як кажуть, один в один. За попередньою домовленістю їх постачали до різних державних установ, але за 2–3 місяці коренеплоди псувалися. Оскільки замовниками були витрачені великі кошти, починалися претензії і навіть судові розгляди. А виявляється: обраний сорт не може довго зберігатися або йому потрібні для цього дуже специфічні умови, які важко створити.

Можу навести ще багато прикладів недоладності у роботі, коли знову ж таки страждає споживач. Один з них – ситуація щодо переробки цукрових буряків. Як відомо, вітчизняні цукрові заводи працюють майже всю зиму. За кордоном, зокрема в німецьких господарствах, технологія виваженіша: коренеплоди з поля відразу надходять на переробку. Результат – вони не гниють, не втрачають цукру і не уражуються хворобами.

– Усе це так. Хоча дехто може заперечити, що там, у Німеччині, набагато менші об'єми виробництва цукрових буряків, ніж у нас в Україні...

– З цим не можна не погодитися, але ж і про високу організацію праці не слід забувати. Пригадайте, як у нас нерідко буває: то невчасно посіяв, то пізно з поля зібрав, то пального не вистачило, щоб своєчасно перевезти врожай... Хіба ж за таких обставин можна очікувати на великий урожай, а відтак – і на високоякісний цукор?

Отже, виробникам нині вкрай необхідно чітко усвідомлювати кінцевий результат своєї роботи, тобто, який буде попит на вирощену продукцію і який прибуток вони отримають. Тому власники великих земельних ділянок і фермери, зокрема в Миколаївській і Херсонській областях, перед тим як закупити велику партію насіння і висіяти його, укладають угоди з переробними підприємствами про те, яку кількість вирощеної продукції і за якою ціною вони придбають.

Ураховувати потрібно все – і особливості даного сільськогосподарського сезону, і погодно-кліматичні умови поточного року. Тому дехто з виробників, передбачаючи певні обставини, які можуть стати на заваді, навіть висіває овочевих культур на 15% більше, щоб отримати наприкінці необхідну кількість продукції.

Якісне насіння дешевим не буває

– Фермери, щоб отримати високі прибутки, закуповують насіння великими партіями. А оскільки нині воно коштує недешево, вони попередньо вивчають і якості тих чи інших сортів і гібридів, і їхню адаптованість до наших умов тощо. Тобто, як на мене, вони більш "підковані" інформативно з цих питань. Щодо власників невеликих присадибних ділянок і дачників, то нині вони практично кинуті напризволяще. Пригадайте, за часів СРСР було налагоджене державне виробництво насіння овочевих культур. В Україні на той час працювало близько 120 господарств, які його вирощували. Тепер ситуація змінилася, та чи на краще?..

– Наших городників-аматорів умовно можна поділити на дві категорії: перші самостійно збирають насіння і висівають його з року в рік на своїх ділянках. Таке насіння, можливо, і не дає дуже великих урожаїв, але воно адаптоване до наших умов і добре зберігається, хоча й вироджується з часом. Це традиційна технологія, але дещо застаріла. Друга категорія аматорів майже щороку закуповує високоякісне насіння нових перспективних сортів і гібридів овочевих культур вітчизняної і зарубіжної селекції.

Безумовно, насіння, отримане в першому випадку, тобто зібране власноруч, доволі дешеве, в другому – дорожче, але ж і врожай з нього буде вищим і якіснішим. Отже, напрошується висновок: якісне насіння дешевим не буває, особливо якщо мова йде про насіння нових перспективних сортів і гібридів. І заощаджувати на ньому не варто. Краще уважно проаналізувати всі особливості власної земельної ділянки, підібрати оптимальний сортовий склад культур і застосувати рекомендовані агротехнічні заходи. Тоді кожний городник зможе здивувати і порадувати близьких щедрими врожаями.

Перевірив – торгуй спокійно

До речі, нині ми безкоштовно перевіряємо насіння, вирощене городниками власноруч, на схожість і чистоту. Для цього слід звернутися до лабораторії районної насіннєвої інспекції, працівники якої повинні зробити аналіз і видати довідку, де будуть зазначені його результати. Щоправда, у такій довідці, звичайно, не вказується, що це за сорт або гібрид, бо інколи встановити це практично неможливо.

– Отже, якщо якась бабуся зібрала, скажімо, піввідра насіння буряків і вирішила його продати, то попередньо варто перевірити його схожість у територіальній лабораторії державної насіннєвої інспекції?

– Безумовно! Згідно з "Правилами торгівлі на ринках України" (п. 18) заборонено торгувати насінням без документів, виданих органами державної насіннєвої інспекції. Тому ми пішли назустріч людям і робимо такі аналізи. А щодо покупців на ринках, то вони вже самі мають вибирати, яке насіння, де саме, в яких упаковках і за яку ціну купувати.

Завдяки такій послузі, яку наші працівники надають населенню безкоштовно, вдалося значною мірою налагодити реалізацію насіння на ринках України, зробити її менш стихійною. Вам, мабуть, неодноразово доводилося бачити, як насіння продають в електричках, біля станцій метро, на стихійних ринках. Цікаво, чи замислювалися покупці, звідки те насіння, хто його зібрав, як воно зберігалося і яку схожість має?

Взагалі, несанкціонована торгівля – дуже благодатний грунт для обдурювання споживачів. Одним з "рекордсменів" щодо порушень правил торгівлі насінням можна вважати місто Київ, де нещодавно ми вилучили партію насіння, яка нібито була завезена з Прибалтики. У пакетиках для квітів було розфасоване насіння бур'янів.

Якщо знаєш, то ризик менший

– Вікторе Михайловичу! Розкажіть, будь ласка, докладніше про те, що робиться з метою посилення державного насіннєвого контролю за реалізацією насіння?

– Державними інспекторами з насінництва виконуються регулярні контрольні перевірки суб'єктів усіх форм власності, які займаються реалізацією насіння овочевих культур на території України. Так, лише за перше півріччя 2005 р. було перевірено 5715 торгових точок, відібрано і проаналізовано 73879 зразків, з яких некондиційними виявилися 10%. У 6936 випадках продаж насіння було призупинено, виписано 1559 обов'язкових до виконання вказівок щодо усунення виявлених порушень, накладено 385 штрафів.

Зокрема, в АР Крим за час перевірок було відібрано 1683 проби насіння, з них 9% виявилися некондиційними, знято з реалізації 334 партії насіння, накладено 85 штрафів; у Вінницькій області відібрано 8894 проби, з них виявлено некондиційних 7%, знято з реалізації 577 партій насіння; у Дніпропетровській області відібрано 2670 проб, з них некондиційних виявлено 18%, знято з реалізації 534 партії насіння; у Закарпатській області відібрано 636 проб, некондиційних не було виявлено; в Запорізькій області проаналізовано 3076 проб, некондиційних – 16%, знято з реалізації 505 партій насіння, накладено 6 штрафів; в Івано-Франківській області за час перевірок було відібрано 1095 контрольних проб, з них 2% виявилися некондиційними, знято з реалізації 24 партії насіння, накладено 3 штрафи; в Київській області відібрано 7704 контрольні проби, некондиційних – 9%, знято з реалізації 669 партій насіння; в Луганській області відібрано 4214 проб, некондиційних – 8%, знято з реалізації 203 партії насіння, накладено 17 штрафів; у Львівській області проаналізовано 2746 проб насіння, некондиційних – 3%, знято з реалізації 274 партії насіння, накладено 38 штрафів; у Тернопільській області проаналізовано 768 проб насіння, з них некондиційних виявлено 8%. В інших областях ситуація аналогічна.

– Статистика вражає, але знаючи про такі факти, хоча б частково можна запобігти їм. Чи не могли б Ви назвати приклади найгрубіших порушень, зафіксованих спеціалістами держнасінінспекцій України під час перевірок у 2006 році?

– Минулого року виявлено дуже багато порушень, та назву лише найсерйозніші з них.

У Кіровоградській області приватний підприємець С.І.Гуманенко з Гайворонського району реалізував насіння огірків сорту Засолочний, партія №1700 (отримане від ПП О.В.Самарцева з Луганська): фактична схожість – 31%, за супроводжувальними документами – 92%. У Долинському районі ПП Т.Ф.Семизенко продавав насіння цибулі Марківська, партія №148 (насіння отримане від ПП НПА "Екола"): фактична схожість – 0%, за документами – 90%; ПП М.Ш.Байрамов реалізував насіння капусти Амагер, партія №153335 (отримане від ВАТ "Сортове насіння", м. Черкаси): фактична схожість – 0%, за документами – 65%. У Знам'янському районі ПП Н.Г.Шуфан продавав насіння перцю Вікторія, партія №7319: фактична схожість – 0%, за документами – 90%; насіння капусти Лангедейкер, партія №891: фактична схожість – 20%, за документами – 91%.

Ось приклади з інших областей.

Хмельницька область. Під час перевірки магазину "Зелений світ" (Шепетівський район) у насінні люцерни сорту Межотинська виявлено насіння карантинного бур'яну – повитиці польової.

Миколаївська область. У Кривоозерському районі було закрито 5 торговельних точок за реалізацію насіння без документів.

ДІМ·САД·ГОРОД №2 2007 р.
Щомісячний виробничо-практичний журнал
Засновник і видавець — КП "Редакція журналу "Дім, сад, город"
Зареєстрований Міністерством інформації України, серія КВ, №3536 від 23.10.98 р.
Видається з січня 1989 р.

Львівська область. Вилучена значна партія насіння, яке було завезене у пакетах з Польщі без відповідних документів.

Херсонська область. У Цюрупинському районі приватний підприємець Закалюжний продавав насіння перцю Вікторія, партії №№ 6 і 8 (насіння отримане з фермерського господарства "Османов", АР Крим), фактична схожість відповідно – 4 і 3%.

Харківська область. У магазині "Огородник" (Куп'янський район) реалізовували насіння моркви Артек: фактична схожість – 0%, за документами – 73%.

Волинська область. Приватний підприємець О.М.Ленартович (смт Ратне) продавав насіння айстри голчастої Нель: фактична схожість – 5%, за документами – 50%, капусти брокколі Ледніцька: фактична схожість – 10%, за документами – 76%. Приватний підприємець В.М.Дацюк (м. Луцьк) реалізував насіння щавлю сорту Широколистий, партія №1 (насіння отримане від "Сортнасіннєовоч", м. Львів): фактична схожість – 2%, за документами – 60%.

Усі партії некондиційного насіння зняті з реалізації. Юридичним і фізичним особам, які причетні до даних порушень, виписані обов'язкові вказівки, на деяких з них накладено штрафи. Проводяться службові розслідування.

– А які найхарактерніші недоліки при реалізації насіння Ви могли б назвати?

– Дуже часто взагалі не вказана або зазначена застаріла дата у документах про якість насіння. Це порушення стандарту ДСТУ 2240-93, де встановлений термін використання насіння не має перевищувати 8 місяців (деякі виробники насіння у своїх документах вказують термін 12, 18, 24, 36 і навіть 48 місяців);

– невідповідність фактичної схожості насіння зазначеній у документах;

– невідповідність фактичної маси насіння вказаній на упаковці чи в документах;

– продаж насіння сортів (гібридів), які не занесені до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні.

– Всі, хто приходить до Української державної насіннєвої інспекції, можуть ознайомитися із зразками правильного пакетування насіння. Розкажіть детальніше, що має бути зазначено на такій міні-упаковці для насіння, аби люди могли звернути на це увагу під час купівлі.

– На такому пакетику обов'язково мають бути зазначені: назва культури, сорт, маса насіння, номер партії та гарантія його якості. Слід враховувати також, що на насіння овочевих культур дається гарантія якості від шести місяців до двох років (на окремі культури). Натомість під час перевірок нам доводилося вилучати з продажу пакети з насінням, на яких вказано: гарантія якості – чотири роки. Чи може це відповідати дійсності? Безумовно, ні.

На такі важливі моменти раджу читачам журналу обов'язково звертати увагу.

Пошук причин – складна справа

– На жаль, у реальному житті не завжди можна все передбачити, та й дотриматися всіх умов, необхідних для вдалого проведення чергового сільськогосподарського сезону, теж важко. Аналізуючи можливі причини і поразки, дехто скаржиться на неякісне насіння, придбане в тій чи іншій фірмі. Так, у журналі "Дім, сад, город" № 8 за 2006 р. була надрукована стаття А.М.Білик "Яке насіння нам продають?". Авторка скаржилася на якість насіння цукрової кукурудзи сорту Брусниця і гарбузів сорту Арабатський ТзОВ "Світязь" (м. Львів), а також повідомляла, що в пакетах, які вона придбала, окремі насінини були "дрібними" та "напівпорожніми". Скажіть, чи перевіряли працівники державної насіннєвої інспекції насіння вищезгаданої фірми?

– Насамперед хочу сказати, що ТзОВ "Світязь" відома на вітчизняному насіннєвому ринку вже давно. Коли ця фірма тільки-но починала працювати, у нас були до неї великі претензії щодо якості насіння. Але потім ситуація кардинально змінилася на краще. Нині кожну партію насіннєвого матеріалу торгової марки "Світязь", вирощену на території України, обов'язково перевіряють працівники Львівської насіннєвої інспекції. За результатами цих перевірок ми видаємо сертифікати, які засвідчують сортові й посівні якості насіння тієї чи іншої культури. Щодо імпортованого насіннєвого матеріалу, то він обов'язково повинен пройти сертифікацію у державній системі сертифікації "УкрСЕПРО".

Хочу також звернути увагу читачів, що нині селекціонерами виведено нові гібриди окремих культур, зокрема з родини гарбузових, насіння яких значно дрібніше за розміром, ніж у інших сортів чи гібридів тих самих культур. Але, незважаючи на малий розмір, це насіння має добру енергію схожості, воно якісне і заслуговує на увагу. Отже, дрібне насіння – не завжди показник неякісності.

Щодо поняття "напівпорожнє насіння", то слід зазначити, що з точки зору стандартів такого терміну не існує. Насіння може бути лише кондиційним або некондиційним. І перевірити його якість, як зазначалося вище, можна в районній лабораторії Державної насіннєвої інспекції. Шкода також, що шановна пані А.М.Білик не вказала номери партій, які обов'язково мають бути зазначені на пакетиках з насінням. Тоді було б легше визначити виробника конкретної партії, а зрештою й покарати тих, хто на це заслуговує.

Окрім того, пригадую і такий прикрий випадок, коли велика партія насіння ніби-то фірми "Світязь" була вилучена у Львові. Але під час пильного обстеження було встановлено, що пакети, в яких його продавали, були виготовлені "під "Світязь". Від фірмових вони лише трішки відрізнялися за кольором. До того ж, на них було зазначено, що термін придатності насіння – 4 роки. Звичайно ж, такого не може бути. Тому працівники обласної насіннєвої інспекції перевірили і вилучили з продажу підробне насіння.

Хочу застерегти покупців, що великий термін придатності насіння тієї чи іншої культури, який зазначений на упаковці, має насторожити вас. Для перевірки раджу вимагати у продавців відповідні документи, де вказано, звідки отримане насіння, назва сорту і рік урожаю. За цими даними можна зорієнтуватися, чи правдива інформація написана на пакетиках.

– А якщо хтось із наших читачів, придбавши пакетик насіння відомої фірми, вдома побачить, що воно має певні вади (цвіле, пошкоджене, пересушене, невідповідного кольору тощо)?

– Швидше за все, це також підробка, особливо якщо це відома фірма, яка давно працює на українському ринку і її насіння коштує недешево. Отже, його вигідно підробити, продавши покупцеві "кота в мішку". Бо ж, як зазначалося вище, ми обов'язково перевіряємо діяльність суб'єктів усіх форм власності, які займаються реалізацією насіння овочевих культур на території України, і видаємо відповідні документи. Тобто, якщо це не фірма-одноденка, то вона сама зацікавлена в такій перевірці і встановленні якості насіння, яке реалізує.

Якщо ж хтось із покупців усе ж таки придбав насіння, яке має певні зовнішні вади, то за поясненнями слід звернутися до фірми-продавця, на допомогу прийдуть і співробітники Управління захисту справ споживачів. Орієнтиром же у вирішенні питання, переконаний, буде територіальна Державна насін-

нева інспекція. У нас для цього є всі відповідні можливості, аби встановити походження такого насіння та його якість.

До речі, непоодинокими є випадки, коли таким горе-продавцям доводилося повертати людям кошти за неякісне насіння. Окрім того, Українська державна насіннєва інспекція має право звернутися до Міністерства аграрної політики з проханням вилучити у тієї чи іншої фірми ліцензію на оптову торгівлю насінням, якщо під час перевірок були виявлені серйозні порушення в її роботі.

Без планів й успіху не буде

– На початку нашої розмови Ви сказали, що минулим роком залишилися не дуже задоволені, бо не все було виконане на належному рівні. Які плани на 2007-й?

– Чи не найболючіше питання, яке нас турбує, – законодавча база, що потребує певного впорядкування та вдосконалення. Над цим потрібно ще попрацювати, аби досягти налагодженої роботи всіх служб і всіх ланок, робота яких пов'язана з виробництвом і реалізацією насіння різних культур на території України та посиленням контролю за цим.

Значну увагу в цьому році, як і в попередньому, плануємо приділити певним категоріям продавців, щоб насіння, яке вони продаватимуть, було якісним і відповідало прийнятим стандартам. Мова йде про те, що насіння, яке закуповують за кордоном значними партіями великі фірми, як уже зазначалося вище, обов'язково перевіряється відповідними службами. Але сьогодні в Україну багато його надходить і неофіційним шляхом, тобто у валізах, сумках тощо, особливо часто воно потрапляє до нас таким чином із Білорусі та Росії. Під час перевірок на ринках ми виявляємо це насіння і вимагаємо, щоб продавці здавали його на перевірку до наших лабораторій. Якщо воно відповідає зазначеним на пакетиках даним, даємо дозвіл на реалізацію, якщо ж ні – вилучаємо всю партію і знищуємо.

– Знайти таких горе-продавців під час регулярних перевірок, мабуть, не так уже й важко, а от вилучити в них насіння… З цим, певне, більше клопотів і проблем?

– Саме так. Останнім часом перевірки торговельних точок здійснюємо спільно з працівниками органів Держстандарту, Управління захисту справ споживачів, карантинної інспекції. Нерідко за допомогою доводиться звертатися до органів внутрішніх справ. І це сприяє успіху. Наприклад, під час такого запланованого рейду, здійсненого разом із "беркутівцями", у Києві на Бесарабському ринку було виявлено партію насіння цвітної капусти, яке продавали члени однієї родини з Білорусі. Згідно з рішенням Київської обласної держнасіннінспекції, це насіння слід було вилучити з продажу. Господарі ж, незважаючи на заборону, продовжували його продавати. У них було вилучено і спалено прямо на території ринку чотириста пакетів з насінням. Безумовно, такі заходи є крайніми, але я переконаний, що вони змушують замислитися продавців недоброякісного насіння.

– Вікторе Михайловичу! Дякуємо за цікаву й змістовну розмову, яка, сподіваємося, стане у пригоді читачам журналу "Дім, сад, город"!

– А я, в свою чергу, хотів би побажати їм, щоб вони завжди мали тільки якісне насіння овочевих культур і щоб урожаї, які вони зберуть на своїх полях, городах і в садках, були значно вищими, ніж минулого року. Щоб добробут наших людей поліпшувався, а на їхніх столах завжди були сало, м'ясо і ковбаса, тобто ті продукти, які дарує нам свиня – тварина, рік якої за східним календарем розпочинається саме в лютому. Щасти вам!

Розмову вела ***О. Кисленко***

З огірками — цілий рік

Городники зі стажем пам'ятають часи, коли проблем з огірками не було: вони плодоносили з весни до осені. З 1986 року цю рослину щороку уражує несправжня борошниста роса (пероноспороз) – захворювання, яке за лічені дні може знищити всю нелегку працю овочівника. Це захворювання прийшло до нас із Далекого Сходу і в 1986 році знищило посіви огірків по всій Україні ще в середині червня. Єдиними стійкими до пероноспорозу виявилися сорти селекції Далекосхідного НДІ сільського господарства (м. Хабаровськ): Далекосхідний 27, Миг, Каскад. Мені вдалося придбати насіння цих сортів, і відтоді у мене немає проблем з огірками, щороку збираю гарний урожай.

Останнім часом ситуація з огірками дещо змінилася. По-перше, виведено нові сорти та гібриди, у які закладено генетичну стійкість до пероноспорозу (хоч абсолютно стійких до цього захворювання сортів поки що немає). По-друге, пероноспороз трохи "відступив" і загрожує огіркам вже не в червні, а в серпні. Виходячи з цього, на своїй дачній ділянці, крім далекосхідних (а їх колекція вже поповнилася новими сортами – Кит, Лотос, Хабар, Єрофей), я вирощую ранні сорти та гібриди, які встигають відплодоносити до піку пероноспорозу і дати непоганий урожай.

Нині в Україні з'явилося багато ранніх гібридів, особливо голландських, насіння яких заполонило ринки України. Але ті, хто вирощував "новоселів" із Голландії, переконалися, що вони не завжди підходять до наших кліматичних умов, та й плоди у них мають товсту шкірочку і не всі вони придатні для переробки, консервування та соління.

На своїй дачній ділянці я вирощую сорти і гібриди огірків для відкритого грунту селекції Придністровського НДІ сільського господарства (м. Тираспіль), які відповідають нашим кліматичним умовам і щороку радують мене своєю урожайністю та дружним плодоношенням.

Це гібриди Погляд (Взгляд) F_1, Епілог F_1, Бізнес F_1, Ескадрон F_1, Зубрьонок F_1, Одісей F_1, Родничок F_1, та сорти Мірабелла і Фаворит.

Близько 10 років мене дивує своєю врожайністю Літл Ліф. Це найпопулярніший у США сорт огірків для соління. Йому властива стійкість до всього комплексу захворювань: несправжньої та справжньої борошнистої роси, антракнозу, оливкової плямистості, а також витривалість до похолодань. Листки у нього дрібні, пагони майже самостійно піднімаються на опори, плоди добре видно на ділянці. Зав'язуються вони і без запилення навіть тоді, коли дощова погода і немає бджіл. Сезон збирання плодів збільшується майже удвічі порівняно з іншими сортами, тож і збирати їх треба удвічі частіше. Цей сорт неможливо сплутати з будь-яким іншим: основна його особливість – надзвичайно дрібне листя, у 3–5 разів дрібніше, ніж у інших сортів. Плоди у Літл Ліф темно-зелені, міцні, невеликі, рівні, придатні для консервування та соління. Насінники не жовтіють.

Плоди гібрида Щелкунчик F_1

А тепер дещо про агротехніку вирощування огірків. Ця рослина теплолюбна, тому насіння висіваю тільки у прогрітий грунт. Оманливе квітневе тепло іноді провокує ранню сівбу культури, а потім тривале похолодання може спричинити загнивання й випрівання набряклого насіння або загибель сіянців. У відкритий грунт без укриття його варто висівати тоді, коли грунт на глибині 8–10 см прогріється до 12–13°С (здебільшого з 10 по 20 травня).

Ділянку готую завчасно. Удобрюю перегноєм, листям, щоб земля була пухкою. Огірки не люблять важкого, такого, що злежався, грунту. Застосовую, зазвичай, широкорядний спосіб сівби. Ширина міжрядь 1–1,2 м, відстань між рослинами 10–15 см. Перед сівбою ділянку прополюю, очищаючи її від бур'янів. Для одержання дружних сходів замочую насіння у розчині імуноцитофіту. Після обробки цим препаратом формується міцна коренева система, а рослини виростають набагато більшими. Обприскування сходів імуноцитофітом допомагає рослинам витримати травневу й червневу посуху, заморозки, перепади нічних і денних температур. А обприскування рослин у початковій фазі росту та в період формування квіток збільшує кількість плодів. Для створення у посівах огірків сприятливого мікроклімату можна застосовувати кулісні посіви, обсіваючи грядки культурами з високими стеблами.

У розпал плодоношення основну загрозу рослинам огірків становлять хвороби, особливо несправжня та справжня борошниста роса. Для боротьби з цими захворюваннями я використовую біорегулятор і стимулятор епін, цілком нешкідливий та безпечний. У період вегетації він допомагає рослинам швидше адаптуватися в умовах стресу (посуха, заморозки, пересаджування, хвороби тощо). Його бажано використовувати в екологічно несприятливих районах.

Огірки потерпають як від "голоду", так і від надлишку добрив. Одне з кращих підживлень для плодоносних рослин – поливання настоєм органічних добрив. Коров'як чи пташиний послід треба розвести водою (1:8–10) і поливати з розрахунку 1–5 л на рослину. Чим спекотніше, тим частіше необхідно підживлювати. Під час масового збирання підживлювати огірки слід один раз на 7–10 днів.

Доцільно чергувати органічні підживлення з мінеральними (кристалін, растворин, кальцієва селітра – комплексні добрива з мікроелементами). Але варто враховувати, що ці добрива підкислюють грунт, тому краще їх чергувати з підживленням органікою. Коли завершиться плодоношення на центральному стеблі, добре проводити один раз на 10 днів позакореневі (по листках) підживлення розчинами тих самих добрив, але в меншій концентрації (кеміра – 5 г на 10 л води).

Крім згаданого, раджу городникам не вирощувати огірки на одному місці кілька років підряд, дотримуватися сівозміни. Бажано висівати нектароносні рослини для принаджування бджіл на ділянки.

Після закінчення огіркового сезону на грядці я продовжую його в кімнаті. Ось уже декілька років вирощую огірки в домашніх умовах. Зауважу, що вирощувати свіжі огірки взимку – захоплююче заняття, але не зовсім просте. Головна передумова отримання врожаю огірків у кімнатних умовах пов'язана з наявністю вікон, лоджії чи балкону, які б виходили на схід чи захід. Найкраще – на південь. А от при розташуванні їх на північ – нічого не вийде.

Наступна умова – насіння має бути високих сортових якостей, яке призначене для вирощування у кімнатних умовах. Задовільно плодоносять у кімнаті ТСА 211 (Машук), кімнатний Ритова, Дружний 85, Родничок та інші бджолозапилювальні сорти і гібриди.

Великий інтерес для вирощування в кімнатних умовах становлять партенокарпічні (самозапильні) гібриди селекції Придністровського НДІ сільського господарства: Щелкунчик F_1, Аншлаг F_1, Жанна д'Арк F_1, Святослав F_1, Юліан F_1, Чорномор F_1. Ці гібриди можна з успіхом вирощувати у відкритому грунті, але вони дають прекрасні врожаї і в кімнаті. З однієї рослини за належного догляду в кімнатних умовах можна отримувати по 35–40 смачних, нормального розміру, запашних огірків. Наведу коротку характеристику.

Щелкунчик F_1, Аншлаг F_1, Жанна д'Арк, Святослав F_1 – ранні гібриди. Всі вони партенокарпічні, запилюються без

Огірки в кулісах

Сорт Літл Ліф

допомоги комах. Період від сходів до перших плодів у Щелкунчика F_1 становить 40–43 дні, у Аншлага F_1 та Жанни д'Арк F_1 – 42–45 днів, Святослава F_1 – 50–52. Рослини у них середньорослі, зав'язь циліндрична, довжина плодів 8–11 см, діаметр 4–5 см, маса 50–70 г. Плоди гарних смакових і засолювальних якостей.

Юліан F_1 та **Чорномор F_1** – середньоранні гібриди. Період від сходів до збирання першого врожаю 52–55 днів, плоди темно-зелені (Юліан F_1) та зелені з білими смугами (Чорномор F_1), довжиною 8–10 см, масою 60–75 г, діаметром 4–5 см, гарних смакових та засолювальних якостей, без гіркоти.

Агротехніка вирощування

Спочатку готую розсаду. Для цього висіваю насіння у металеві банки місткістю 0,5–0,6 л (з-під кабачкової ікри, квасолі тощо). Всередині ці банки вкриті харчовим барвником, що в даному випадку якраз і потрібно. Алюмінієвий посуд використовувати не можна. Для дальшого вирощування та плодоношення розсаду пересаджую в посуд місткістю не менше 5 літрів. Найкращий для цього пластмасовий посуд.

У його дні я роблю отвір діаметром 10–15 мм чи 3–4 отвори по 5–7 мм. Через них витікає зайва вода і підтримується нормальна вологість. Посудину з рослиною треба обов'язково поставити на піддон чи якісь підставки так, щоб вона не торкалася дна. Розрив має становити не менше 2–5 см. Можна використовувати камінці відповідних розмірів або шматочки цегли.

Для поливів водою чи удобрювальними сумішами найкраще використовувати тару з-під миючих або інших хімічних засобів, до якої через трубку, що прикручується, прилаштовують гумовий шланг діаметром 0,8–1 см і довжиною 30–35 см. Саме таким пристроєм я користуюся. Він відрізняється від "груші"-спринцівки, у якої невеликий розмір, малий отвір і потрібно багато часу для заповнення її водою, а при поливанні утворюється заглиблення в грунті та пошкоджується коренева система. Саморобний пристрій дає змогу регулювати силу струменя води і запобігати вимиванню грунту.

Для вирощування огірків у кімнаті потрібна така грунтосуміш: 3/4 частини дернової землі або чорнозему, 1/4 частини перегною чи компосту та в однаковій кількості річковий пісок і просіяний деревний попіл. Готувати землесуміш потрібно завчасно, але не пізніше, ніж за 2–3 тижні до її використання.

Вирощування огірків декілька років на одному й тому ж місці часто створює передумови для захворювання, швидкого витрачання одних і тих же запасів живлення, а відтак – до зниження урожайності. Тому грунтосуміш я міняю щороку. Чергую й вирощування рослин: одного року огірки, наступного – помідори.

Немає якогось універсального способу отримання врожаю огірків у кімнатних умовах. У кожного справжнього овочівника є свої тонкощі, своя технологія. "Індивідуального підходу" потребують також окремі сорти і гібриди, наприклад, партенокарпічні гібриди із Придністров'я – Щелкунчик F_1, Аншлаг F_1, Жанна д'Арк F_1, Святослав F_1, Юліан F_1, Чорномор F_1.

Висіваю їх у декілька строків: взимку – в січні-лютому, навесні – у березні-квітні, восени – наприкінці серпня – на початку вересня.

Зразу ж після появи сходів тримаю огірки в прохолодному місці, щоб вони не витягувалися, і додатково підсвічую щовечора лампами денного освітлення (не менше двох годин). Коли вони підростуть, прищипую їх над 4–5 листком. Таке затримання росту йде на користь кореневій системі: вона швидше розростається, посилюється ріст бокових пагонів, які також прищипую над 5–6 листком.

Партенокарпічні гібриди самозапильні, додатково запилювати їх не потрібно. Вони і так дають прекрасний урожай. Зав'язь росте швидко і вже через 8–10 днів зеленці готові до столу. Чим частіше зривати плоди, тим більше утворюється зав'язей. Із збиранням плодів запізнюватися не варто, щоб не виснажувати рослини від перевантаження.

Якщо ж ви вирощуєте бджолозапильні сорти або гібриди (Декан, Бригадир, Родничок тощо), їх потрібно запилювати. Коли огірки зацвітають, пилок із чоловічих квіток (пустоцвіту) слід перенести на жіночі зав'язі – маленькі огірочки. Кожну жіночу квітку найкраще запилювати в перший день після її розкриття. Для цього вранці зривають свіжі чоловічі квітки і запилюють ними жіночі на сусідніх рослинах (тільки не на тих, з яких беруть чоловічу квітку). Це можна робити ваткою. Тоді відбувається штучне запилення.

На насінники найкраще залишати рослини зимового строку сівби. З найперших плодів вибирають здорові, правильної форми зеленці, віддаючи перевагу тим, що ростуть по 2–3 разом. Їх залишають на пагонах до дозрівання.

Така агротехніка вирощування огірків у кімнаті дає мені змогу мати свіжі плоди протягом цілого року. Звичайно, ви можете купити свіжі огірки у супермаркеті, хоча ціни на них у зимовий період надзвичайно високі. Але огірки ці привезені, смак у них зовсім не такий, та й задоволення не те, бо власноруч вирощені овочі набагато смачніші. Спробуйте – і ви будете з урожаєм. Якщо виникнуть якісь запитання, пишіть, вкладаючи конверт для відповіді, або дзвоніть за телефоном (03433) 2-86-25 чи мобільним 8-095-533-38-75. Дам відповідь на всі листи та телефонні дзвінки.

Петро Філіпчук,
вул. Гетьмана Мазепи, 272, кв. 64,
м. Коломия, Івано-Франківська обл.,78208

Конвеєрне вирощування овочів у теплицях

Максимальне одержання продукції з корисної площі споруди – одне з головних правил закритого ґрунту. Адже необхідно компенсувати витрати на покрівельні матеріали, обігрів, експлуатацію тощо. Для цього потрібно подбати, щоб споруда не була порожньою тривалий час, і виростити в ній якомога більше продукції. Через це використовують доріжки між грядками, проходи, ставлячи там ємкості з рослинами, розміщують їх у кілька ярусів, підвішують до даху, ущільнюють основну культуру додатковою. Поряд з цим існує і конвеєрне вирощування, за якого споруду після звільнення від однієї культури дезінфікують, готують до нового обороту.

Основне, від чого залежить вибір рослин для такого конвеєра, – рівень освітлення: він має бути оптимальним. Зокрема, взимку недоцільно починати вирощувати помідори, огірки та інші плодові. Краще віддати перевагу тіньовитривалим вигінковим рослинам. Обирати найцінніші культури можна навесні, коли починає збільшуватися світловий день.

Друге, від чого залежить вибір конвеєра – це наявність споруди закритого ґрунту. У малогабаритних плівкових спорудах неможливо вирощувати високорослі культури, весняні теплиці непридатні для зимового періоду. Лише у скляних теплицях можливе вирощування будь-якої культури протягом року (але вони найдорожчі та найскладніші). Оскільки найбільш поширені на присадибних ділянках перші два типи, розглянемо їх детальніше.

Плівкові теплиці. Основне призначення плівкових теплиць – вирощування розсади для поля. Тому розпочніть саме з неї. Не слід намагатися спершу виростити редиску скоростиглих сортів, а лише потім – розсаду. По-перше, у високій споруді великий об'єм повітря, а відтак доводиться довше чекати, поки він прогріється, тому вегетація редиски розтягнеться до моменту, коли вирощувати розсаду буде запізно. Якщо ж теплиця з обігрівом, навряд чи вирощена редиска покриє затрати на неї.

По-друге, ґрунт іще прохолодний, тому ріст редиски також буде повільним, як і проростання насіння. Хай вас не вводить в оману назва сорту і скоростиглість, вказана на етикетці, наприклад, "18 днів". Це кількість днів від сходів до товарної стиглості. Лише на проростання потрібно 7–10 днів, а якщо мікроклімат не оптимальний, і ці 18 днів можуть розтягнутися до 25. Сіяти редиску доцільно лише у добре прогріту, підготовлену теплицю, а це в лютому – на початку березня зробити нелегко (великі затрати на обігрів).

По-третє, насіння пасльонових також проростає близько 10 днів, особливо якщо воно дражоване. У помідора збільшення темпів наростання відбувається після 20-го дня. Отже, і тут слід чекати 1–1,5 місяця, та й то за оптимальних умов. На практиці відомо чимало випадків, коли намагання створити такий конвеєр і встигнути до вирощування розсади отримати редиску оберталися вириванням її коренеплодів діаметром 0,5 см (ще б днів 10!) або запізнілим висаджуванням розсади з одним справжнім листком.

Розпочніть вирощувати розсаду не з прямої сівби насіння у ґрунт теплиці, а висійте його вдома у горщечки, і лише потім висадіть у теплицю сіянці з грудкою ґрунтосуміші, щоб не пошкодити коріння. Річ у тім, що, чим менший об'єм ґрунту, тим швидше він нагрівається, активніше утворюються корені, рослина швидше відчуває зміни при підживленнях і поливах. До того ж, надлишок ґрунту починає закисати – стає зеленим, білим. Тому за безпосереднього висівання насіння на підлогу теплиці чекати проростання й готовності розсади доведеться довше, погіршиться фітосанітарний стан.

Після висаджування розсади, коли минає загроза заморозків (це в нашій зоні десь після другої декади травня), виникає питання: що робити з теплицею надалі? Інколи просто знімали плівку, отож до наступного сезону експлуатація теплиці припинялася. Проте згодом зрозуміли: вона ще може знадобитися, скажімо, для захисту від колорадського жука, під нею рослини швидше дадуть врожай за хмарної, дощової погоди тощо. Але основне призначення плівкових теплиць – вирощування розсади. Так от, частину розсади можна висадити (залишити у теплиці). Перед цим, після вибірки розсади, обробіть ущільнений ґрунт теплиці, знищивши бур'яни, додайте мульчу – солому, тирсу, торф (найкраще – перегній, але не свіжий гній!). Щоправда, в цьому випадку доведеться рівномірно розкидати його та перекопувати землю. Якщо до висаджування розсади вже заправляли ґрунт добривами, достатньо внести піввідра перегною (третину відра перепрілого пташиного посліду) на 1 м^2. Не лякайтеся, якщо плівка місцями порвана: холодного повітря багато вже не буде. До того ж її доведеться частіше знімати, відкривати для вентиляції, аби запобігти перегріванню рослин за сильної спеки.

Які культури обрати для цього обороту? З-поміж усіх овочевих вирізняється своєю скоростиглістю огірок. Вже на 35–40-й день він цвіте, а ще за 10–12 днів формується перший зеленець. Раннього ж помідора (перцю, баклажана) доведеться чекати 95 днів. Тому, висадивши розсаду, підрахуйте, скільки днів можна виграти. Врожай тут достигне раніше (порівняно з полем). Однак слід запобігати різким коливанням температури, знімати плівку за сильної спеки, підв'язувати рослини, дбати про запилення, частково піднімаючи покрівельний матеріал. Та й працювати в таких теплицях складніше.

А ось іще цікавий досвід. У Воронезькій області в плівкових теплицях насамперед починають вирощувати пекінську капусту (найскоростиглішу з усіх капуст), підготувавши розсаду на підвіконні. Вже у травні її головки овальної форми завантажують у ГАЗелі та відправляють до великих міст на продаж. Підготувавши теплицю за один-два дні, висаджують у неї розсаду помідорів, огірків (у торф'яних горщечках), але найчастіше – перцю, баклажана, які легше продати. Іноді знімають плівку та на цьому місці садять розсаду білоголової капусти з наступним переходом до польових умов.

Одна з наймодніших у конвеєрному плані культур – баклажан. Оскільки його з усіх пасльонових найбільше полюбляє колорадський жук, він ніби проситься під плівку після того, як плівкові теплиці вже виконали свою роль і спорожніли. І от диво: на ринку в червні, скажімо, огірки краще йдуть із гряд-

ки, навіть якщо тепличні однакові за ціною. А от баклажани – навпаки. Тепличні баклажани купують краще, ніж польові. Адже під плівкою рослини не обприскують проти жука (принаймні, так вважається), а в полі їх обробляють пестицидами.

Малогабаритні споруди. Тут уже намір встигнути виростити редиску до вирощування розсади виправданіший. Адже споруда низька (30–35 см, рідко – до 1,5 м), швидше нагрівається, тому редиска ростиме швидше. Щоправда, для цього також слід поспішати: сіяти пророщене насіння редиски скоростиглих сортів у прогріту споруду в лютому, а розсаду починати вирощувати на підвіконні. У будь-якому випадку запізнюватися з її пікіруванням до 10 квітня не варто. До цього часу редиска вже має бути готовою. Відніміть 35–40 днів. Це термін, коли можна висіяти редиску, якщо бажаєте виростити ще й розсаду. Цей конвеєр потребує обігріву та вашої постійної присутності: якщо ви буваєте на дачі раз на тиждень, а рослини потребують щоденного поливу, ці 35–40 днів для редиски також можуть розтягнутися, отож, чекати товарної продукції доведеться довше. Це, звичайно, не означає, що після 10 квітня "потяг пішов", але якість редиски буде тим гіршою, чим більше ви затягнете з її сівбою, чекаючи готовності коренеплодів.

Редиску можна ущільнювати іншими скоростиглими культурами – вигінковою цибулею, салатом. Швидко росте й кріп, але довго проростає (його насіння просочене ефірною олією, тому погано бубнявіє). У такому випадку в несезонний період до редиски одержите ще й врожай свіжої зелені. Ці культури не бажано вирощувати як ущільнювачі у плівкових теплицях. Там висота більша, повітря довше прогрівається, отож, чекати врожаю доведеться довше.

Після того, як розсаду реалізували, малогабаритним спорудам вже важко знайти застосування, на відміну від плівкових теплиць (не дозволяють розміри). Хіба що зняти плівку і, щоб вони не порожніли, залишити там кілька рослин розсади. Якщо ж плівку не знімати, тоді обирайте низькорослі сорти баклажана, перцю, помідора, так само знімаючи її для вентиляції за сильної спеки, під час поливів.

Скляні теплиці. Саме в них найбільше можливостей для створення конвеєра. Але тут слід, насамперед, обрати головну культуру, найбільш цінну і вигідну. В інший час можна вирощувати і щось інше, аби споруда не простоювала, в додаток до основної культури. Основні культури давно відомі: це помідори, огірки, перець, баклажан. Можете обрати й квіти. Для них в Україні найгірше освітлення – в період від листопада до березня. Тому їх вирощують з березня до жовтня, та й то на початку із досвічуванням. Саме в зимові місяці можна вирощувати скоростиглі зеленні або вигінкові культури. Це салат (усіх форм і різновидів), петрушка (особливо нині модна кучерява), цибуля на перо, редиска (але вже стійка до стрілкування, спеціально призначених сортів), кріп. Останнім часом асортимент цих культур істотно збільшився, вони стають дедалі популярнішими. Стисло розглянемо їх.

Вигінкові. Основна проблема з ними – потреба у садивному матеріалі (цибулинах). Якщо вони у вас є, потрібно їх добре зберігати, щоб до них не потрапила інфекція. Тому оберіть однорідний матеріал (аби знизити відсоток недогону), відсортувавши за розміром, вибракуйте хворі. За правильного зберігання у цибулі починається стан спокою. Щоб вивести її з нього, існує декілька способів. Можна обрізати шийку цибулини до плечиків, проколоти голкою. Це відкриває доступ кисню до сплячих бруньок, і починається ріст зелені. Принцип тут простий: чим більша цибулина, тим більше у ній поживних речовин і тим більше буде зеленого пір'ячка. Оскільки велика цибуля вже не потовщується, тому цибулини можна садити впритул одна до одної (так званий мостовий спосіб). Будьте обережні! На цибулинах іноді трапляється нематода – найнебезпечніший ґрунтовий шкідник. Якщо занести її на цибулинах, дуже важко позбутися навіть у гідропонних теплицях. Як бачите, зимові теплиці справді найскладніші, експлуатація їх потребує високого рівня знань.

Аналогічні проблеми і з вигонкою тюльпанів. Проте у них є одна особливість: терміни висаджування цибулин орієнтовані для отримання продукції під конкретну дату, скажімо, 8 Березня, Новий рік тощо.

Зеленні. Ледь не всі вони погано і довго проростають. Тому обирайте насіння свіже, високих посівних і сортових якостей. Добре, якщо вдасться прискорити його проростання намочуванням і пророщуванням. Інші методи типу фізичних дій (електромагнітними полями та барботуванням), на жаль, недоступні для городників-аматорів. Іще один недолік цих рослин – здатність накопичувати підвищений рівень нітратів. Серед усіх овочевих саме у зеленних найбільша гранично допустима концентрація. Тому не підживлюйте їх азотними добривами, особливо нітратними формами, ні в якому разі не використовуйте аміачну селітру. Пам'ятайте: найбільше нітратів накопичується у плодах, листках, жилках листя. Вміст нітратів зростає за недостатнього освітлення. От чому слід вибілювати або фарбувати у світлі кольори елементи внутрішніх конструкцій теплиць, стежити за оптимальним освітленням, особливо у хмарну дощову погоду.

Ю.В. Слєпцов,
Національний аграрний університет

ре перезимували, найбільшої шкоди майбутньому врожаю завдають низькі температури під час цвітіння дерев.

Так, якщо температура у фазі білого бутона черешні знижувалася до -3,5–4°С і тривала більше як півгодини, то не варто сподіватися на врожай. Критичною температурою для квіток є -2–2,5°С, для зав'язі -1–1,5°С. Все це необхідно враховувати, вибираючи місце для садіння черешні, щоб створити максимально сприятливі умови для повного розкриття потенціалу цієї чудової культури.

Щоб черешня була урожайною та довговічною

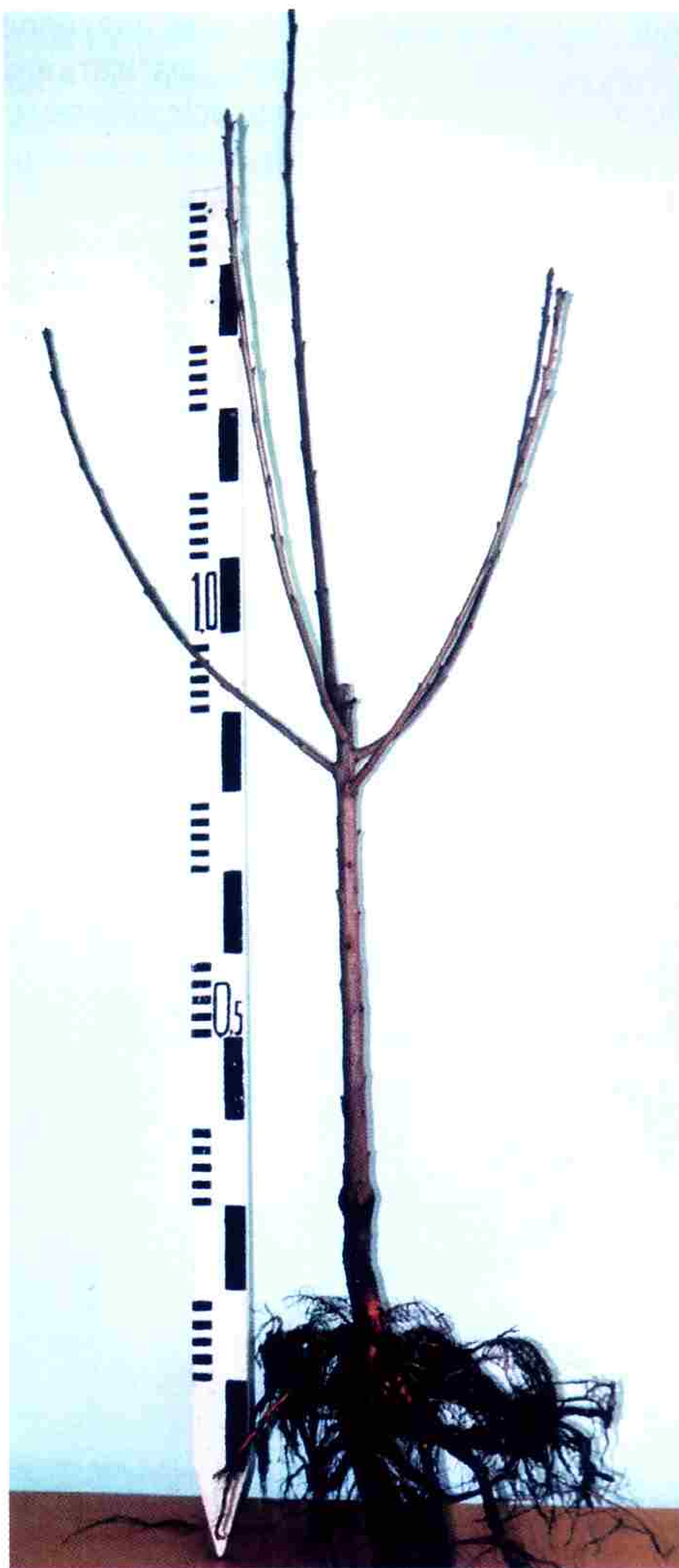
Садівники-аматори докладають багато зусиль, створюючи власний чудовий сад, в якому, як правило, знаходять місце і для вишень, і для черешень, і для персиків. Але, на жаль, цвітуть та не плодоносять вишні, вимерзають черешні і персики. "Чи сорти не ті садимо, чи не вміємо доглядати за деревами?" – бідкаються вони.

Тож, сьогодні поговоримо про проблеми черешні, її спроможність рости і плодоносити не тільки в південних областях України, а й на півночі та сході.

Необхідно пам'ятати, що черешня – культура південна, походить із Західної Азії, Кавказу, Грузії, Вірменії та Ірану. Але за останні півсторіччя промислова зона черешні поширилася і на центральні області, а з появою нових морозостійких сортів її успішно вирощують і в Київській, Чернігівській, Харківській та Донецькій областях. Промислові насадження створюються також у Білорусі, Росії (Кубань, Орел, Брянськ), навіть у країнах Балтії. Водночас, слід пам'ятати, що головний недолік черешні – слабка здатність до відновлення, особливо в дерев у дорослому віці. Найбільше підмерзають дерева черешні після вологої прохолодної погоди наприкінці вегетаційного періоду, коли ріст пагонів продовжується, вони погано визрівають і дерево не встигає вчасно підготуватись до зими.

Правильно підберіть місце для садіння

Під час тривалих відлиг у січні або лютому з температурами +4–8°С і вище бруньки черешні мають здатність швидко пробуджуватись. Таким чином, втрачається зимостійкість. Тому зниження температури до –18–20°С може призвести до їхнього підмерзання. Саме в цей час виникають морозобоїни (розтріскування кори) на штамбах та розвилках скелетних гілок і підмерзають квіткові бруньки. Дуже чутливі до дії низьких температур молоді (1–3-річного віку) та старі дерева, особливо після щедрих урожаїв. І навіть, коли дерева дуже доб-

Кронований саджанець черешні

Позаяк черешня – теплолюбна культура, місце для садіння повинно бути добре освітленим і захищеним від пануючих вітрів. На невеликих пологих схилах для неї відводять, зазвичай, середню частину, де ґрунт краще прогрівається і не затримується холодне повітря. Найкращими для росту вважаються супіщані, середньосуглинкові дреновані ґрунти, що добре прогріваються. На важких, кислих, запливаючих глинистих ґрунтах, а також глибоких піщаних, дерева частіше підмерзають, пошкоджуються опіками, виникає камедетеча. Погано почувається черешня і на дуже родючих ґрунтах, на яких дерева надмірно ростуть, затягується визрівання пагонів, а надлишок азоту в ґрунті сприяє розвитку бактеріальних хвороб. Вибираючи ділянки під черешню, особливу увагу слід звертати також на рівень залягання підґрунтових вод.

У районах Полісся, Лісостепу підґрунтові води мають перебувати не ближче 4–5 м від поверхні ґрунту, а в степовій зоні, де випадає менша кількість опадів, рівень їх залягання допускається до 2,5–3 м.

На ділянках з неглибоким заляганням підґрунтових вод черешню краще висаджувати щепленою на сіянцях культурних сортів вишні або вегетативно розмножуваних підщепах ВСЛ-2, ЛЦ-52, вишні Студениківській. Перевага цих підщеп перед насіннєвими в тому, що вони стійкі до перезволоження, відзначаються високою морозостійкістю (коренева система витримує до -12–14°С), дерева добре ростуть на ґрунтах важкого механічного складу, а головне – проявляють слаборослість і швидкоплідність.

Звертайте увагу на сорт і підщепу

Для успішного вирощування черешні важливе значення має правильний підбір сорту та підщепи, оскільки саме від них значною мірою залежить сила росту дерев, їх довговічність, швидкоплідність та зимостійкість. В основному черешню щеплюють на сіянцях дикої черешні або

антипки, які найпоширеніші в Україні. Але ці підщепи мають ряд недоліків. По-перше, вони сильнорослі, тому дерева на них можуть досягати висоти 10–12 м, по-друге – пізно вступають у пору плодоношення. Так, якщо дерева на дикій черешні та антипці починають плодоносити на 6–7-й рік після садіння, то на вегетативно розмножуваних підщепах та сіянцях вишні сорту Альфа на 2–3 роки раніше, забезпечуючи стабільну врожайність і достатню зимостійкість. І по-третє – ці підщепи дуже вибагливі до ґрунтів. Так, на легких ґрунтах дерева на дикій черешні менш зимостійкі, а на антипці на важких перезволожених ґрунтах на 6–7-й рік проявляється прихована несумісність і дерева починають гинути.

На сьогодні вітчизняними селекціонерами створено дуже багато сортів черешні різних строків достигання. До того ж поширюються нові інтродуковані сорти, які широко рекламуються в засобах масової інформації. Слід застерегти садівників-аматорів не захоплюватися публікаціями рекламного характеру, оскільки багато іноземних сортів не перевірені в умовах України або не підтверджують у наших умовах своїх характеристик. Так, повністю вимерзли однорічні насадження інтродукованих сортів Кордія і Стар на підщепах Гізела 5 та антипці, коли температура на поверхні снігу в лютому 2005 року знижувалася до –29°С. У семирічних дерев сортів Вега, Вен, Бленкенбург спостерігали підмерзання обростаючих гілок та квіткових бруньок, внаслідок чого урожайність була в 1,3 –1,5 раза меншою, ніж у вітчизняних екологічно пристосованих сортів.

Завдяки плідній праці вітчизняних селекціонерів (С.Х.Дука, М.І.Туровцев, В.О.Туровцева, Л.І.Тараненко, В.П.Ласкавий) за останні роки з'явилися нові сорти черешні з масою плоду до 12–14 г, а за достатнього зрошення – навіть і 18–20 г. Такі сорти користуються великою популярністю за кордоном, вони поширюються в Росії, Білорусі, Польщі, навіть у Китаї.

За станом на 2006 рік в Реєстрі сортів рослин України налічується 55 сортів черешні, з яких 54 вітчизняної селекції. Найкращими з-поміж них для Південного Степу та Лісостепу є: Мелітопольська чорна, Крупноплідна, Темпоріон, Електра, Талісман, Престижна, Валерій Чкалов; в умовах Донбасу: Валерія, Дончанка, Прощальна, Ярославна, Донецький угольок; у зоні північного Лісостепу та Полісся: Китаївська чорна, Красуня Києва, Присадибна, Ніжність, Ярославна, Любава, Дончанка.

Умови зими 2006 року на Київщині ще раз підтвердили, що при зниженні температури до -28,5°С лише використання екологічно пристосованих сортів (Китаївська чорна, Красуня Києва, Дончанка, Присадибна) дало можливість отримати урожай з дев'ятирічних дерев у межах 13,5–26,3 кг з дерева. Сорти південного походження, на жаль, були без урожаю, до того ж спостерігалося значне підмерзання обростаючих і навіть скелетних гілок. Тому, купуючи садивний матеріал, необхідно враховувати і зону, в якій виведено сорт, і його зимостійкість та придатність для поширення в інших регіонах України.

Важливий фактор – якість саджанця

Під час садіння необхідно звертати увагу на якість саджанців, оскільки від неї залежить приживлюваність та ріст рослин. Саджанці за віком можуть бути одно- або дворічні, а за ступенем галуження – кроновані (з 3–6-ма бічними розгалуженнями) або некроновані. Але в будь-якому разі товщина штамба повинна бути не менше 16 мм, а бруньки в зоні кронування – непошкоджені, тому що із сплячих бруньок у рік садіння пагони у черешні не утворюються. Якщо ж

Видалення однорічних пагонів:
1 – неправильне (із залишенням пенька);
2 – правильне (на кільце).

бруньки виламані, рослина може засохнути. Особливу увагу потрібно звертати на механічні пошкодження кори, появу ґлеєтечі, напливи в місці щеплення. А якщо саджанці залишалися для перезимівлі у відкритому ґрунті – на підмерзання серцевини та деревини. Коренева система має бути добре розвинутою, завдовжки не менше 25 см, мати велику кількість мичкуватих корінців. Не допускаються нарости у вигляді бульбашок на скелетних коренях, що свідчить про наявність кореневого раку, а також підсихання, загнивання або пошкодження коріння.

Садити черешню краще рано навесні з початком весняно-польових робіт, коли вже мине загроза різкого зниження температури. Будь-яка затримка із садінням спричинює зниження приживлюваності, активності росту та розвитку дерев. У південних районах допускається й осіннє садіння дерев, з обов'язковим обгортанням їх на зиму пергаментним папером, очеретом або мішковиною. Щоб уникнути підмерзання кореневої системи, приштамбові круги вкривають торфом, перепрілим листям або перегноєм. Обрізування дерев, незалежно від строків садіння, здійснюють лише навесні.

У ранньозимові строки обрізувати дерева не бажано, оскільки це може викликати підмерзання гілок та ґлеєтечу. В період формування дерев, а в дорослому віці для зниження їх висоти, добре себе зарекомендувало літнє обрізування (червень – серпень). Воно сприяє кращому освітленню кро-

ни, підтриманню оптимального фітосанітарного стану (видалення поламаних гілок та верхівок пагонів, уражених попелицею), а внаслідок активізації діяльності клітин камбію – кращому загоєнню ран. У молодих дерев літнє обрізування прискорює вступ їх у пору плодоношення.

Важливо правильно сформувати крону

Останнім часом дуже модним є формування компактних форм крони веретеноподібного типу, які використовуються, зазвичай, у зерняткових культур (струнке веретено, шпіндельбуш, піллер). У таких кронах передбачається циклічна заміна гілок з залишенням сучків заміщення. Такі форми крони застосовують і у кісточкових культур, іноді без урахування їх біологічних особливостей. Але не слід забувати, що у черешні рани як від механічного пошкодження, так і від низьких температур дуже погано заростають. У місцях пошкодження починається ґлеєтеча, тканини навколо пошкоджених ділянок відмирають. Тому під час видалення гілок не можна допускати зарізів, відшарувань кори і не залишати сучків. Для кращого загоєння ран зайві гілки або пагони необхідно видаляти тільки на кільце.

Слід зазначити, що в Інституті садівництва УААН було розроблено та вивчено кущоподібну, площинну, веретеноподібну форми крони. Але найефективнішою, яка повністю відповідає біологічним особливостям черешні, є округла крона з пониженою зоною плодоношення. Формується вона на низьких штамбах (40–50 см) з компактним нижнім ярусом з 4–5 скелетних гілок, які звисають до землі, а також за допомогою своєчасного обмеження висоти дерев. У другому ярусі закладають 2–3, а в третьому – 2 гілки з відстанню між ярусами 60–70 см. Пагони подовження скелетних гілок укорочують до 60–70 см, а якщо їх довжина не перевищує зазначеної, то залишають без укорочення. Бічні пагони, як правило, також не вкорочують, якщо вони за довжиною не перевищують пагони подовження і спрямовані до периферії крони.

Черешня, порівняно з іншими кісточковими культурами, найпізніше вступає в пору плодоношення. Тому під час формування крони обрізувати дерева черешні необхідно якомога менше, уникаючи вкорочення пагонів. Лише в перші два роки після садіння, якщо у дерева утворюється 2–3 пагони, їх доводиться сильно вкорочувати, аби викликати відростання нових пагонів для закладання скелетних гілок нижнього ярусу. Оскільки черешня слабо гілкується, то проріджування пагонів повинно бути мінімальним. Видаляють на кільце тільки сильнорослі пагони, які спрямовані до середини крони і дуже загущують її. Щільність крони забезпечується збільшенням кількості скелетних та напівскелетних гілок різних порядків галуження і більш розвиненими плодоносними гілочками. У такому випадку крона швидше розростається в ширину і потребує більшого простору. Щоб стримувати ріст дерева у висоту, необхідно під час формування його крони переводити центральний провідник на менш розвинутий пагін, а також сильніше вкорочувати верхні гілки. Якщо не проводити своєчасного обмеження росту дерев догори, їхня висота сягатиме 7–9 м. Знижувати крону сильним вкороченням стовбура і верхніх гілок на багаторічну деревину неприпустимо, позаяк це неминуче призведе до ослаблення та загибелі дерева. Якщо ж ви все-таки вдаєтеся до зниження висоти дерева, то це краще робити влітку за сухої сонячної погоди з обов'язковим замазуванням ран масляною фарбою або садовим варом, чи спеціальними замазками з використанням ростактивуючих речовин (гетероауксинів).

Обов'язковим є контроль за шкідниками і хворобами та боротьба з ними. Отже, добір високозимостійких сортів та підщеп, своєчасні агротехнічні прийоми з догляду сприятимуть високій продуктивності та довговічності дерев черешні.

О.А.Кіщак,
кандидат сільськогосподарських наук

Любава – перспективний сорт

Середньопізнього строку достигання, отриманий в Артемівському НДЦ від вільного запилення сорту Дрогана жовта. Опис сорту наводиться за даними Інституту садівництва УААН (м. Київ).

Дерево середньоросле, з округлою, добре розгалуженою густою кроною. Пагоноутворювальна здатність висока, пагони прямі, короткі, товсті. Листки темно-зелені, великі. Завдяки високій стійкості сорту до хвороб, дерева до глибокої осені добре облистнені. Відзначається високою зимостійкістю та вирівненістю в саду. В суворі зими 2005–2006 років підмерзання дерев було слабким, постраждали лише квіткові бруньки, що все-таки негативно позначилося на зав'язуванні плодів та загалом на продуктивності дерев.

Сорт швидкоплідний, навіть на сильнорослій підщепі (дика черешня) вступає в плодоношення на 4–5-й рік після садіння, забезпечуючи на 7-й рік після садіння урожай 35–40 кг з дерева. Дерева легко формувати, створюючи округлі крони, скелетні гілки відходять під кутом 55–65°, пагони не потребують укорочування.

Плоди великі – середня маса плоду 8–9,8 г, максимальна – 12,5 г, дуже привабливі, округло-серцеподібної форми, жовті, з яскравим бурштиново-червоним рум'янком на сонячному боці, стійкі до розтріскування, високотранспортабельні, що надає цьому сорту великої комерційної цінності. М'якуш світло-жовтий, соковитий, хрящуватий, дуже приємного смаку з гармонійним співвідношенням кислоти й цукрів. Кісточка середня, добре відокремлюється від м'якуша.

Строки достигання плодів: кінець третьої декади червня – перша декада липня.

Кращі запилювачі: Дрогана жовта, Китаївська чорна, Ярославна, Валерій Чкалов.

Переваги: висока зимостійкість та стійкість до хвороб, товарні й смакові якості.

ЖУКОМОР®

Унікальний препарат для боротьби з колорадським жуком

Чому варто купити ЖУКОМОР®?

- До складу препарату входить ДВІ діючі речовини, тому **ЖУКОМОР®** однаково ефективно діє як на дорослих колорадських жуків так і на личинки;
- Невелика упаковка: можна купити як пробник, і переконавшись на власному досвіді в ефективності, застосовувати **ЖУКОМОР®** і надалі.
- Екологічно чистий та безпечний.

Гаряча лінія ТОВ «Презенс»:
8 800 50-40-800 (цілодобово, безкоштовно)

Адреси дистриб`юторів препарату «Жукомор» в Україні :
НВКПС „Захист рослин-2000": м. Черкаси, вул. Дахнівська, 23, тел.: 8 0472 37-12-17;
ППФ „Ратібор", Київська обл., м. Богуслав, вул. І.Франка, 16, тел.: 8 04461 5-55-26, 8 067 404-30-74;
ПП Мерленко Святостав Васильович м. Луцьк, тел., 8 068 563-80-00;
ТОВ „Бадваси", м. Київ, вул. Івана Кудрі, 5, тел.: 8 044 501-27-57, 8 044 501-27-47, 8 050 477-94-94;
ТОВ „Юрагрозахист", м. Київ, вул. Молодогвардійська, 32, тел.: 8 044 249-09-07, 8 044 249-09-46.

Ліцензія АБ №200976 від 27.09.2005р. Видана Мінагрополітики України

Мотокультиватори "Євро" – подальше розширення функцій

Одношвидкісні мотокультиватори – це найбільш доступні за ціною ґрунтообробні машини, які використовуються широкими верствами населення на городах, садах, присадибних ділянках. Ними легко виконуються операції суцільного обробітку ґрунту та міжрядного обробітку різних культур з одночасним знищенням бур'янів. Що ж до операції, які вимагають суттєвого зменшення швидкості обертання робочого валу без втрати потужності двигуна, тобто без зменшення частоти обертання його валу, то їх виконання одношвидкісним мотокультиватором неможливе. Справа в тому, що для виконання, наприклад, операції викопування картоплі корпус мотокультиватора необхідно підняти за рахунок застосування коліс відносно великого діаметра. Та застосування великого діаметра коліс без зменшення частоти обертання валу призводить до занадто великої швидкості руху (≈10 км/год) мотокультиватора, при якій оператор не може його утримати.

Розв'язати проблему вдалось ТОВ "Віда", яке майже 15 років представляє в Україні мотокультиватори і мотоблоки "Євро" виробництва італійської фірми "Євросистемз" (докладніше див. ДСГ №2, 2006 р. та "Огородник" №2, 2007 р.) Нагадаємо, що надійність "Євро" визначається унікальним і, разом з тим, вельми простим конструктивним виконанням, які забезпечують їх тривалу експлуатацію без ремонтів і гарантію на всі культиватори у 3 роки .

Для легких культиваторів "Євро-2", "Євро-Z2", "Євро-Z2R" вагою 25–32 кг комплект знарядь для викопування картоплі створив і запатентував кілька років тому Самойленко М.Г. (патент України 43509) і зараз садівники ним успішно користуються.

Середнім культиваторам "Євро-3" та "Євро-5" вагою 35-70 кг обійти прикру ваду дозволяє система знарядь з картоплекопача, підгортальника, універсального зчепу, великих і пропашних металевих коліс. Її створила і відпрацювала впродовж кількох сезонів науково-виробниче підприємство "АГРОМОТО", що виготовляє мотокультиватор "Артанія" МА 400.

Великі колеса діаметром 34–45 см забезпечують підняття корпусу "Євро" над кущами картоплі. Картоплекопач рухається уздовж рядка і вигортає картоплю на поверхню ґрунту. Колеса при цьому йдуть між рядами картоплі по дну рівчаків і буксують. Завдяки цьому культиватор рухається з прийнятною для оператора швидкістю, яка забезпечується оптимальним співвідношенням розмірів ширини і діаметра обода, а також висоти зачепів і їх кількістю. Відпрацювання таких оптимальних параметрів і становил предмет роботи, здійсненної науковим підприємством "АГРОМОТО".

Малі колеса діаметром 25–27 см призначені для нарізання підгортальником рівчаків під посадку картоплі або для підгортання її рядків. При цьому операція підгортання здійснюється більш якісно, виключається можливе пошкодження кореневої системи і зменшується навантаження на оператора.

Універсальний зчеп призначено для регулювання "кута атаки" знарядь. Перед початком викопування картоплі необхідно відрегулювати "кут атаки" і заглиблення картоплекопача таким чином, щоб воно не перевищувало необхідне, виходячи з глибини залягання картоплі, а мотокультиватор, рухаючись уздовж рядка, займав положення близьке до горизонтального. Якщо попереднє регулювання виконано якісно, то ряд картоплі довжиною, скажімо, 30 м мотокультиватор при буксуючих колесах проходить за 1,5–2 хв. Слід зауважити, що викопування картоплі одношвидкісним мотокультиватором є найскладнішою землеобробною операцією, якою не завжди можна оволодіти з першого разу. Дуже важливо, щоб відстань між рядками співпадала з розміром коліс, встановлених на мотокультиваторі, а корпус редуктора рухався, не торкаючись поверхні рядка картоплі і, тим більше, не заглиблювався в нього. Тому кожна з систем знарядь по викопуванню картоплі комплектується інструкцією з користування, а також відеофільмом, які детально описують всі операції.

Мотокультиватори "Євро", оснащені переліченими знаряддями – це багатофункціональні машини, що забезпечують виконання всіх без винятку операцій землеобробітку.

У 2007 р. ТОВ "Віда" пропонує також мотоблоки "RTT-2" і "Р-55" з консольними фрезерними культиваторами, професійні багатофункціональні мотоблоки "Євро-6" та "Євро -Z8" з двигунами 5,5–6,5 кінських сил, вітчизняні мотоблоки "Артанія", та "Салют", а також іншу техніку виробництва Італії – сіно- та газонокосарки, електричні тримери, мотокоси і пилки "Alpina", обприскувачі "Volpi", ексклюзивні газонокосарки "Ma.Ri.Na" з двигунами "Honda" і корпусом із нержавіючої сталі, а також австрійські коси "Offner", високоякісний садовий інструмент "Sumio" виробництва Тайваню з сертифікатом європейської якості.

ПЕРЕЛІК ПЕСТИЦИДІВ, РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ У ПРИВАТНОМУ СЕКТОРІ В 2007 РОЦІ

Назва препарату (діюча речовина), фірма, країна	Норма витрати препарату	Культура	Шкідливий об'єкт, проти якого обробляється	Строк виходу для виконання ручних робіт	Строк останньої обробки	Максимальна кратність обробок
1	2	3	4	5	6	7
Інсектициди						
Актара, 25% в.г. (тіаметоксам, 250 г/кг), ф. Сингента, Швейцарія	1,5 г/10 л води 4 л/1 сотку	Картопля	Колорадський жук (витрата робочого розчину: 4 л/1 сотку)	7	20	2
	0, 6–0,8 г/3 л води	Помідори, перець солодкий, баклажани	Колорадський жук (витрата робочого розчину: 3 л/1 сотку)	7	20	2
	0, 6–0,8 г/3 л води	Капуста	Попелиці (витрата робочого розчину: 3 л/1 сотку)	7	14	2
	1,4 г/10 л води	Яблуня	Попелиці, яблуневий квіткоїд, яблуневий пильщик, комплекс саранових, довгоносики (витрата робочої рідини: 2 л – молоде дерево, 2–5 л – середнього віку, понад 5 л – дерево з великою кроною)	7	14	2
Аріво, к.е., (циперметрин, 250 г/л) ф. ФМСі, США	1,5 мл/10 л води	Яблуня	Плодожерки, листовійки (витрата робочої рідини: у молодих садах – близько 2 л, у плодоносних – близько 10 л/1 дерево	7	25	2
	1,5 мл/10 л води/ 1 сотку	Картопля	Колорадський жук	7	20	2
		Кавуни, дині	Совки	7	20	2
	1,5 мл/10 л води	Виноградники	Листовійки	7	25	2
Вантекс, мк.с. (гамма-цигалотрин, 60 г/л), ф. Доу АгроСаєнсис, Австрія	0,7 мл/4 л води	Картопля	Колорадський жук	7	20	1
Варанд 200, в.р.к. (імідаклоприд, 200 г/л), ф. Кемінова А/С, Данія	1,5 мл/8 л води/ 1 сотку	Картопля	Колорадський жук		20	1
	2,5 мл/10 л води/ 6–8 дерев віком до 5 років або 3–4 дерева понад 5 років	Яблуня	Попелиці, каліф. щитівки, мінуюча міль		30	1
		Слива	Попелиці, плодожерки		30	1
Банкол, з.п. (бенсултап, 500 г/кг), ф. "Сумітомо Кемікал Такеда Агро Компані", Лтд., Японія	2–3 г/5 л води/ 1 сотку	Картопля	Колорадський жук (обробка рослин під час масового виходу личинок 1–2 віку)	7	20	2
Вектор, в.р.к. (імідаклоприд, 200 г/л), ТОВ "Агробізнеспром"	1,5–2,5 мл/1 сотку	Картопля	Колорадський жук	1	20	1
Вітал, в.г. (імідаклоприд, 700 г/кг), ТОВ "Компанія Укравіт", Україна, виробник Наньянг Ессенсесе Файн-Кемікл К°., Лтд., Китай	0,7 г/4–5 л води/ 1 сотку	Картопля	Колорадський жук		20	1
Матч, 5% к.е. (люфенурон), ф. Сингента, Швейцарія	4 мл/4–5 л води/ 100 $м^2$	Капуста	Білан, капустяна совка, капустяна міль	7	14	2
	8 мл/5 л води, 1,5–2 л/1 кущ	Виноград	Гронова листовійка	7	30	2
	8 мл/5 л води (молоді дерева – 2 л, старі – 5 л)	Яблуня	Яблунева плодожерка, листовійки, листомінуючі молі	7	30	2

1	2	3	4	5	6	7
Децис, 2,5% к.е. (дельтаметрин), ф. "Байєр КропСаєнс", Німеччина	2 мл/10 л води/ 1 сотку	Кавуни, дині	Совки (обприскування сходів)	7–10	–	1
Децис Профі 25 WG, в.г. (дельтаметрин, 250 г/кг), ф. Байєр АГ, Німеччина	1 г/10 л/6–8 дерев віком до 5 років або 3–4 дерева понад 5 років	Яблуня	Попелиці, каліф. щитівки, мінуюча міль		30	2
Карате, 050 ЄС, к.е. (лямбда-цигалотрин, 50 г/кг), ф. Сингента, Швейцарія	2 мл/10 л води/ 1 сотку	Картопля	Колорадський жук (витрата робочого розчину: 10 л/1,5 сотки)	10	20	1
Кінмікс, 5% КЕ, к.е. (бета-циперметрин, 50 г/л), ф. Агро Кемі КФТ, Угорщина	2 мл/10 л води/ 1 сотку	Картопля	Колорадський жук	10	20	2
Конфідор, в.р.к. (імідаклоприд, 20 г/л), ф. Байєр АГ, Німеччина	2,5 мл/10 л води	Яблуня	Попелиці, каліфорнійська щитівка, мінуючі молі	1	30	1
	2,5 мл/10 л води	Слива	Попелиці, плодожерки	1	30	1
	1,5 мл/8 л води/ 1 сотку	Картопля	Колорадський жук	1	20	1
Каліпсо 36 WG, в.г. (тіаклоприд, 360 г/л), ф. Байєр КропСаєнс ГмбХ, Німеччина	1,2–1,3 г/4 л води	Картопля	Колорадський жук, дротяники	5	20	1
		Помідори	Колорадський жук, підгризаючі совки			
	2–2,5 г/10 л води/ 6–8 дерев до 5 років або 3–4 дерева понад 5 років	Яблуня	Оленка, каліфорнійська щитівка, зелена й сіра (червоногалова) яблуневі попелиці, яблунева плодожерка, листомінуючі молі	5	30	1
Лідер, в.р.к. (імідаклоприд, 200 г/л), ТОВ "Компанія Укравіт", Україна, виробник – Наньянг Ессенсесе Файн-Кемікл К°., Лтд., Китай	2 мл/4–5 л води/ 1 сотку	Картопля	Колорадський жук	1	20	1
Моспілан, р.п. (ацетаміприд, 200 г/кг), ф. Ніппон Сода К°., Лтд., Японія	0,25 г/3–4 л води/ 100 $м^2$	Картопля	Колорадський жук	5	35	1
Препарат 30В, к.е. (масло індустріальне –20 а, 760 мл/л), ТОВ "Агропромніка", Україна	0,25–0,4 л/20 л води	Яблуня (пізні сорти), груша	Щитівки, плодові кліщі, грушева мідяниця (обробки в літній період)	3	20	3
	0,6 л/20 л води	Яблуня	Щитівки, плодові кліщі (обробки у весняний період до розпускання бруньок)	3	–	1
		Черешня	Каліфорнійська щитівка, розанна листовійка (обробки у весняний період до розпускання бруньок)	3	–	1
	0,12–0,36 л/ 20 л води/1 сотку	Виноградники	Гронова листовійка, псевдощитівки, павутинний кліщ (обробка у весняний період до розпускання бруньок)	3	–	1
	0,25–0,4 л	Слива, абрикос, чорна смородина	Щитівки, плодові кліщі, грушева мідяниця (обробки в літній період)	3	–	1
Проагро 100 SL, в.р.к. (імідаклоприд, 100 г/л), ТОВ "Світязь", Україна, виробник – ф. Бест-Пест, Польща	2,5 мл/3–5 л води/ 1 сотку	Картопля	Колорадський жук	7	20	1
Ратибор, в.р.к. (імідаклоприд, 200 г/л), ТОВ "Презенс", Україна, виробник – Дженьдзян Інтер Чайна Імпорт енд Експорт Компані, Лтд., Китай	1,5–2 мл/3–5 л води/ 1 сотку	Картопля	Колорадський жук	1	20	1
	2–2,5 мл/3–5 л води	Помідори, баклажани	Колорадський жук	3	15	1
		Цибуля	Цибулева муха	3	20	1

1	2	3	4	5	6	7
Регент, 25% к.е. (фіпроніл, 25 г/л), ф. Байєр КропСаєнс Німеччина	5–6 мл/10 л води/ 1 сотку	Картопля	Колорадський жук	7	–	1
Фастак, к.е. (альфа-циперметрин, 100 г/л), ф. БАСФ АГ, Німеччина	2 мл/5 л води	Картопля	Колорадський жук (обприскування в період масового виходу личинок 2-го віку)	10	20	2
Фьюрі, в.е. (зетациперметрин, 100 г/л), ф. ФМСі, США	0,7 мл/4 л води/ 1 сотку	Картопля	Колорадський жук	7	20	2
Шерпа, 25% КЕ, к.е. (циперметрин, 250 г/л), ф. Штефес Агро ГмбХ, Німеччина	1,5 мл/10 л води/ 1 сотку	Картопля	Колорадський жук	7	20	2
		Виноградники	Листовійки	7	25	2
		Кавуни, дині	Совки (обприскування сходів)	7	–	1
		Яблуня	Плодожерка, листовійки	7	25	2
Конфідор Максі, в.г. (імідаклоприд, 700 г/кг), ф. Байєр КропСаєнс	0,7 г/10 л води/ 6–8 дерев до 5 років або 3–4 дерева понад 5 років	Яблуня	Каліфорнійська щитівка, яблунева плодожерка, попелиці, листомінуючі молі	3	30	2
	0,45–0,50 г/8 л води	Картопля	Колорадський жук	3	20	1
	0,5–0,8 г/1 сотку	Помідори	Колорадський жук	3	15	1
Дантоп, в.г. (клотіанідин, 160 г/кг), ф. Сумітомо Кемікал Такеда Агро Компані, Лтд., Японія і Каллíоп С.А.С., Франція	0,80–0,95 г/3–5 л води	Картопля	Колорадський жук	3	20	1
	0,80–0,95 г/3–5 л води	Помідори	Колорадський жук	3	14	1
Медведтокс – У, г. (д.р. діазинон, 50 г/кг), ТОВ "Гармаш", Україна	300 г/1 сотку	Картопля, капуста	Капустянка (внесення у рівчачки завглибшки 3–4 см, по периметру або між грядками, з наступним засипанням землею і поливанням водою з розрахунку 10 л/м^2 після садіння бульб або розсади)	20	–	1
	1–3 г/м^2	Картопля, капуста	Садові мурашки (зняти верхній шар ґрунту з мурашника (2–3 см), рівномірно розсипати гранули по поверхні й присипати землею)	20	–	1
Мрувко-Байт, принада (трихлорфон, 7,5 г/кг), ф. Бест-Пест, Польща	20 г/гніздо	Для застосування на садово-городніх ділянках	Садові мурашки (обробка в період вегетації рослин)	20	–	1
Римон, 10% к.е. (новалурон, 100 г/л), ф. "Мактешим Кемікал Воркс Лтд.", Ізраїль	6 мл/10 л води/ 6–8 дерев до 5 років або 3–4 дерева понад 5 років	Яблуня	Яблунева плодожерка, мінуючі молі	7	20	2
Бомбардир, в.г. (імідаклоприд, 700 г/кг), ТОВ "Хімікел Агро", Україна	0,45–0,50 г/5 л води/ 1 сотку	Картопля	Колорадський жук	1	20	1
Танрек, в.р.к. (імідаклоприд, 200 г/л) ЗАТ "Фірма "Август", Росія	1,5–2 мл/1 сотку	Картопля	Колорадський жук	1	20	1
Антижук, з.п. (імідаклоприд, 700 г/кг), ЗАТ "ТрансОїл", Україна, виробник – Женджианг Агрин К^o., Лтд., Китай	0,45–0,50 г/ 3–5 л води	Картопля	Колорадський жук	1	20	1
Антижук-Гідро, в.р.к. (імідаклоприд, 700 г/кг), ЗАТ „ТрансОїл", Україна, виробник – Женджианг Агрин К^o., Лтд., Китай	1,5–2 мл/ 5 л води	Картопля	Колорадський жук	3	20	1

1	2	3	4	5	6	7
Громобой, г. (діазинон, 30 г/кг), ТОВ „Агрокс", Україна і ТОВ „Фирма Зеленая аптека садовода", Росія	2–3 г/м^2 способом внесення в ґрунт або в мурашник у період вегетації	Картопля	Капустянка, дротяники, садові мурашки	20	20	1
		Овочеві й квіткові культури	Капустянка, дротяники, садові мурашки	20	20	1
Громобой-2, г. (діазинон, 30 г/кг), ТОВ „Агрокс", Україна і ТОВ „Фирма Зеленая аптека садовода", Росія	2–3 г/м^2 способом внесення в ґрунт або в мурашник у період вегетації	Картопля	Садові мурашки	20	20	1
		Квіткові культури та їхня розсада	Садові мурашки, ґрунтові мушки, грибні комарики	20	20	1
		Приштамбові кола плодових дерев і кущів	Садові мурашки	20	20	1
Зевс, в.г. (імідаклоприд, 700 г/кг), ТОВ "ХимЕкс", Україна, виробник – Чайна Нешнл Кемікл Констракшн Нінгбо Імп. Енд Експ. К^о., Китай	7 г/10 л води/ 6–8 дерев у віці до 5 років або 3–4 дерева понад 5 років	Яблуня	Каліфорнійська щитівка, яблунева плодожерка, попелиці, листомінуючі молі	1	30	1
Зеніт, в.р.к. (імідаклоприд, 200 г/кг), ПП „Агрохімінвест", Україна, виробник – „Санрайз Кемікалз К^о., Лтд.", Китай	2,5 мл/3–5 л води	Картопля	Колорадський жук	1	20	1
Престиж, т.к.с. (імідаклоприд, 140 г/л + пенсикурон, 150 г/л), ф. Байєр КропСаєнс АГ, Німеччина	10 мл/90 мл води, витрата робочого розчину: 100/ 200 мл/10 кг бульб	Картопля	Колорадський жук, ризоктоніоз (обробка бульб перед висаджуванням)	–	–	1
Карате Зеон 050 CS, мк.с. (лямбда-цигалотрин, 50 г/л), ф. Сингента Лтд., Швейцарія	10 мл/10 л води/ 6–8 дерев у віці до 5 років або 3–4 дерева понад 5 років	Яблуня	Плодожерки, листовійки, попелиці (обприскування в період вегетації)	10	14	2
	2 мл/3–5 л води	Цибуля	Цибулева муха (обприскування в період вегетації)	10	10	3
Імідж, в.р.к. (імідаклоприд, 200 г/л), ТОВ "Агрорус-Рязань", Росія і ф. Агротрейд ООД, Болгарія	1,5 мл/8 л води/ 1 сотку	Картопля	Колорадський жук (обприскування в період вегетації)	3	20	1
Блискавка, к.е. (альфациперметрин, 100 г/л), ТОВ "Презенс", Україна, виробник – Тейл Експортс Лімітед, Індія	1–1,5 мл/ 3–5 л води	Капуста	Міль, білан, совка (обприскування в період вегетації)	10	25	2
	1,5–2,5 мл/ 3–5 л води	Яблуня	Плодожерки, листовійки (обприскування в період вегетації)	10	30	2
Жукомор, в.р.к. (імідаклоприд, 100 г/л + піпероніл-бутоксил 50 г/л), ТОВ "Презенс", Україна, виробник –Женджианг Агрін К^о., Лтд., Китай	2–2,5 мл/ 3–5 л води	Картопля	Колорадський жук (обприскування в період вегетації)	4	20	1
Кротомет, г. (на основі Allium sativum, 150 г/кг), ЗАТ "Фірма "Август", Росія	10–14 г/1 нору	Овочеві, квіти, картопля, суниця, газонні трави	Кріт (закладання в нори як репелент)	–	–	–
Оперкот, з.п. (лямбда-цигалотрин, 50 г/кг), ПП "Агрохімінвест", Україна, виробник – Санрайз Кемікал К^о., Лтд., Китай	1,5 г/10 л води	Капуста	Білан, совки, блішки, попелиці (обприскування в період вегетації)	10	20	1
Сезар, к.е. (біфентрин, 100 г/л), ф. "Мактешим Кемікал Воркс Лтд.", Ізраїль	4–6 мл/10 л води/ 8 дерев	Яблуня	Кліщі, попелиці, листомінуючі молі, яблунева плодожерка	10	–	2
Протеус 110 ОД, о.д. (тіаклоприд, 100 г/л + дельтаметрин, 10 г/л), ф. Байєр КропСаєнс АГ, Німеччина	5–7 мл/3–5 л води	Помідори	Підгризаючі совки	7	20	1

1	2	3	4	5	6	7
Протижук, в.г. , (імідаклоприд 700 г/кг), ТОВ "Енвілан", Україна, виробник – Агрікоптер Азія Лімітед, Китай	0,45–0,50 г/ 5 л води	Картопля	Колорадський жук (обприскування в період вегетації)	3	20	1
Таурус, з.п. (піридабен, 200 г/кг), ПП "Хімагромаркетинг", Україна	6–9 г/10 л води	Яблуня	Кліщі (обприскування в період вегетації)	7	20	1
Фора, в.г. , (імідаклоприд, 700 г/кг) ТОВ "Фірма Хімбілдинг", Україна, виробник – ф. Голденченс Індастри К^{о}., Лтд., Китай	0,45–0,50 г/ 3–5 л води	Картопля	Колорадський жук (обприскування в період вегетації)	3	20	1
Актофіт, к.е. (аверсектин С, 0,2%), ВАТ ПНП "Укрзооветпромпостач", Україна	4 мл/1 сотку	Картопля	Колорадський жук (обприскування в період вегетації)	–	–	2
Фунгіциди						
Акробат МЦ, з.п. (диметоморф, 90 г/кг + манкоцеб 600 г/кг), ф. БАСФ Агро БВ, Німеччина	50 г/10 л води	Картопля	Фітофтороз, альтернаріоз	7	20	3
Танос, в.г. (цимоксаніл, 250 г/кг + фамоксадон, 250 г/кг)ф. Дюпон де Немур Інтернешнл С.А., Швейцарія	15 г/10 л води/ 2,5 сотки	Картопля	Фітофтороз, альтернаріоз	7	20	4
	15 г/10 л води/ 2,5 сотки	Помідори	Фітофтороз, альтернаріоз, септоріоз	7	7	4
	4–4,5 г/10 л води/ 1 сотку	Виноградники	Мільдью	7	30	3
Альєт, 80% з.п. (фосетил алюмінію, 800 г/кг), ф. Байєр КропСайєнс, Німеччина	12–20 г/10 л води/ 1 сотку	Огірки (відкритий ґрунт)	Пероноспороз	7	7	3
Вектра, к.с (бромоконазол, 100 г/л), ф. Байєр КропСаєнс, Німеччина	3 мл/10 л води, до 6 років – до 2 л/ 1 дерево, дорослі – до 10 л/1 дерево	Яблуня	Парша, борошниста роса	10	45	3
Квадрис 250 SC, к.с. (азоксистробін, 250 г/л), ф. Сингента, Швейцарія	6 мл/5 л води/ 1 сотку	Огірки	Пероноспороз, антракноз, борошниста роса	5	5	3 (не більше 2 обробок підряд)
	6 мл/5 л води/ 1 сотку	Помідори	Фітофтороз, альтернаріоз, бура плямистість	5	5	3 (не більше 2 обробок підряд)
	6 мл/5 л води/ 1 сотку	Цибуля	Фузаріозне в'янення, пероноспороз	5	14	2
Купроксат, к.с. (сульфа міді триосновний, 345 г/л), ф. Нуфарм ГмбХ енд К^{о} КГ, Австрія	50 мл/10 л води, 10 л/1 сотку	Яблуня	Парша	14	15	4
	80 мл/10 л води, 5 л/1 сотку	Помідори	Фітофтороз	14	8	4
	80–100 мл/ 10 л води, 5 л/1 сотку	Картопля	Фітофтороз	14	15	4
Мікосан (марки Н і В), 3% в.р.к. (лужний екстракт афілофорального гриба Fomes fomentarius, хітозан), ТУ У 24.2.-23710945-03-2001, НВФ "Мікотон", Україна	80 мл/1 сотку	Яблуня	Парша листків і плодів, борошниста роса	–	–	4
Пенкоцеб, з.п. (манкоцеб, 800 г/кг), ф. Церексагрі, Франція	40 г/10 л води, 4 л/1 сотку	Картопля	Фітофтороз, макроспоріоз	7	20	3
Превікур 607 СЛ, в.р. (пропамокарб гідрохлорид, 722 г/л), ф. Байєр КропСаєнс, Німеччина	2–4 л 0,15% робочого розчину/м^{2}	Розсада огірків, помідорів, капусти, перцю, баклажанів, кавунів	Кореневі й стеблові гнилі (полив розсади з інтервалом у 3–4 тижні)	Через 3 дні – по ґрунту; через 7 днів – по вегет. культурах	–	2
	20 мл/10 л води, 10 л/1 сотку	Огірки	Пероноспороз	Те саме	10	2

1	2	3	4	5	6	7
Ридоміл Голд МЦ, 68% WG, в.г. (металаксил-М, 40 г/кг + манкоцеб, 640 г/кг), ф. Сингента, Швейцарія	25 г/5 л води/ 1 сотку	Помідори	Фітофтороз	7	14	3
	25 г/5 л води/ 1 сотку	Картопля	Фітофтороз	7	14	3
	25 г/5–6 л води/ 1 сотку	Огірки	Пероноспороз	7	10	3
	25 г/8–10 л води/ 1 сотку	Виноградники	Мільдью	7	25	3
	25 г/4–5 л води/ 1 сотку	Цибуля (крім на перо)	Пероноспороз	7	30	3
	25 г/5 л води/ 1 сотку	Тютюн	Пероноспороз	14	3	3
Ридоміл Голд МЦ, 68% WP, з.п. (металаксил-М, 40 г/кг + манкоцеб, 640 г/кг), ф. Сингента, Швейцарія.	25 г/4–5 л води/ 1 сотку	Цибуля насінна, ріпчаста (крім на перо)	Пероноспороз	7	30	3
	25 г/8–10 л води/ 1 сотку	Виноградники	Мільдью, чорна плямистість, сіра і біла гнилі	7	25	3
	40 г/10 л води	Огірки	Борошниста роса (витрата робочого розчину: 6 л/1 сотку)	7	10	3
	60 г/10 л води	Картопля, помідори	Фітофтороз, макроспоріоз (витрата робочого розчину: 4 л/1 сотку)	7	14	3
Сапроль, к.е. (трифорин, 190 г/л), ф. БАСФ Агро БВ, Швейцарія	10–20 мл/10 л води, 10 л/1 сотку	Яблуня	Борошниста роса, парша	7	20	3
	15 мл/10 л води, 7 л/1 сотку	Огірки	Борошниста роса	7	20	2
Скор, 250 ЕС, к.е. (дифеноконазол, 250 г/л), ф. Сингента, Швейцарія	1,5–2 мл/10 л води/1 дерево	Яблуня, груша	Парша, борошниста роса	7	30	3
Стробі, 50%, в.г. (крезоксим метил), ф. БАСФ Агро БВ, Німеччина	2 г/10 л води	Яблуня (ранньостиглі сорти)	Парша, борошниста роса	7	30	2
		Яблуня (середньо- і пізньостиглі сорти)	Парша, борошниста роса	7	30	3
	3 г/10 л води	Виноградники	Мільдью, оїдіум	7	50	2
Сульфокарбатіон-К, 90-95% п. (N-діоксотіолат 3-іл), дитикарбамат калію, 950 г/кг, ІБОНХ НАНУ	60 г/10 л води, 5 л/1 сотку	Картопля	Фітофтороз, плямистості листків	–	20	3
Тайтл 50, в.г. (цимоксаніл, 250 г/кг + фамоксадон, 250 г/кг), ф. Дюпон де Немур Інтернешнл, С.А., Швейцарія	4–4,5 г/10 л води/ 1 сотку	Виноградники	Мільдью	–	30	2–3
	15 г/10 л води/ 2,5 сотки	Помідори	Фітофтороз, альтернаріоз, септоріоз		7	4
Топаз, 100 ЄС, к.е. (пенконазол, 100 г/л), ф. Сингента, Швейцарія	6–8 мл/10 л води, до 10 л/1 сотку	Огірки	Борошниста роса	7	20	2
	10–15 мл/10 л, до 2 л на молоде дерево, до 5 – на старе	Яблуня	Борошниста роса	7	20	3
	8–15 мл/10 л води, до 15 л/1 сотку	Чорна смородина	Борошниста роса	7	20	2
Топсин М, з.п. (тіофанат метил, 700 г/кг), ф. Ніппон Сода, Японія	8–10 г/10 л води/ 1 сотку	Огірки закритого ґрунту	Борошниста роса	3	7	1
	10 г/10 л води/ 1 плодоносне дерево або 2 л робочого розчину на 1 молоде дерево (до 6 років)	Яблуня	Парша, борошниста роса, моніліоз	7	20	2
Татту, 55% к.е. (манкоцеб, 302 г/л + пропамокарб гідрохлорид, 248 г/л) ф. Байєр КропСаєнс, Німеччина	60 мл/10 л води, 5 л/1 сотку	Картопля	Фітофтороз, макроспоріоз	7	20	3
	60 мл/10 л води, 5 л/1 сотку	Помідори	Фітофтороз, макроспоріоз	7	14	2
Тельдор 50 WG, в.г. (фенгексамід, 500 г/кг), ф. Байєр КропСаєнс АГ, Німеччина	8 г/10 л води	Персик	Гниль плодів (обприскування в період вегетації, витрата робочого розчину: для дерев до 6 років – 2 л/1 дерево, понад 10 років – до 10 л/1 дерево)		20	1

1	2	3	4	5	6	7
Хорус, 75 WG, в.г. (ципродиніл, 750 г/кг), ф. Сингента, Швейцарія	2,5–3 г/10 л води	Вишня	Моніліоз, клястероспоріоз, кокомікоз	7	30	3
	2,5–3 г/10 л води	Черешня	Моніліоз, клястероспоріоз	7	30	3
	2–3 г/10 л води	Персик	Моніліоз, клястероспоріоз, кучерявість листків	7	30	4
	2–3 г/10 л води	Абрикос	Моніліоз, клястероспоріоз	7	30	3
	2,5 г/10 л води	Яблуня	Моніліоз	7	30	4
	2, 5–3 г/10 л води	Груша	Моніліоз	7	30	4
	2–3 г/10 л води	Слива	Моніліоз, клястероспоріоз	7	30	4
	6 г/5 л води/1 сотку	Суниця	Борошниста роса, біла і бура плямистості, сіра гниль (обприскування до цвітіння)	7	7	1
	3 г/5 л води/1 сотку	Суниця	Борошниста роса, біла і бура плямистості, сіра гниль (обприскування після цвітіння)	7	7	1
	6 г/5 л води/1 сотку	Виноградники	Оїдіум, мільдью, сіра гниль	7	7	3
Фітал, в.р.к. (фосфіт алюмінію, 570 г/л + фосфориста кислота, 80 г/л), ПП "Кемілайн Агро", Україна	20 мл/5 л води/ 1 сотку	Картопля	Фітофтороз, альтернаріоз, макроспоріоз	7	50	3
	20 мл/5 л води/ 1 сотку	Помідори	Фітофтороз, альтернаріоз, макроспоріоз	7	20	3
	20 мл/5 л води/ 1 сотку	Цибуля ріпчаста	Борошниста роса	7	40	3
Фундазол, з.п. (беноміл, 500 г/кг), ф. АгроКемі КФТ, Угорщина	15–20 г/10 л води	Троянди, відкритий ґрунт	Борошниста роса	10	5	3
Флінт, 50% в.г. (трифлоксистробін, 500 г/кг), ф. Байєр КропСаєнс АГ, Німеччина	1,5–2 г/10 л води/ 6–8 дерев до 5 років або 3–4 дерева понад 5 років	Яблуня	Парша, борошниста роса	7	20	3
Дитан М-45, з.п. (манкоцеб, 800 г/кг), ф. Доу АгроСайєнсиз, США	20 г/5 л води/ 1 сотку	Картопля	Фітофтороз, альтернаріоз	7	20	3
	20 г/5 л води/ 1 сотку	Помідори	Фітофтороз, альтернаріоз	7	20	3
Чемпіон, з.п. (гідрооксид міді, 770 г/кг), Нуфарм ГмбХ енд К° КГ, Австрія	20 г/5 л води/ 100 $м^2$ (1 сотка)	Помідори	Фітофтороз, рання суха плямистість, чорна бактеріальна плямистість (обприскування при виявленні перших ознак хвороб з інтервалом у 10–14 днів)	7	14	4
Блу Бордо, в.г. (сульфат міді, 770 г/кг), ф. Церексагрі, Франція	110 г/10 л води (норма витрати робочої рідини: до 2 л – на молоді, до 5 л – на старі дерева)	Яблуня	Парша	14	30	3
Спліт, к.е. (дифеноконазол, 250 г/л), ТОВ "Хімікел Агро", Україна, виробник – ф. Агрікоптер Азія Лімітед, Китай	2 мл/10 л води	Яблуня	Парша, борошниста роса (перше обприскування проводити у фазі "рожевого бутона", друге – після цвітіння, третє – через 10–14 днів)	7	20	3
Ацидан, з.п. (металаксил 80 г/кг + манкоцеб, 640 г/кг), ПП "Агрохімінвест", Україна, виробник – "Санрайз Кемікалз К°., Лтд.", Китай	25 г/5 л води/ 1 сотку	Картопля	Фітофтороз, суха плямистість	7	20	3
	25 г/5 л води/ 1 сотку	Помідори	Фітофтороз, суха плямистість	7	14	3
Лікар рослин, з.п. (металаксил, 80 г/кг + манкоцеб, 640 г/кг), ЗАТ "Транс Оіл", Україна, 5–8 л води виробник – Женджианг Агрін Компані ЛТЖ, Китай	10–25 г/1 сотку/ 5–8 л води	Огірки	Пероноспороз	7	10	3
	10–25 г/1 сотку/ 5–8 л води	Помідори	Фітофтороз	7	14	3
	10–25 г/1 сотку/ 5–8 л води	Картопля	Фітофтороз	7	20	3

1	2	3	4	5	6	7
Ефатол, з.п. (фосетил алюмінію, 800 г/кг), ПП "Агрохімінвест", Україна, виробник "Санрайз Кемікалз К^{o}., Лтд.", Китай	10–20 г/ 10 л води/1 сотку	Огірки	Пероноспороз	7	20	2
Метеор, з.п. (гідроксид міді, 770 г/кг), ПП "Хімагромаркетинг", Україна, виробник – "Санрайз Кемікалз Ко., Лтд.", Китай	30 г/5 л води/ 1 сотку	Помідори	Фітофтороз, макроспоріоз, бура плямистість	7	14	4
Чарівник, з.п. (металаксил, 75 г/кг + манкоцеб, 525 г/кг + диметоморф, 115 г/кг), ТОВ "Презенс", Україна, виробник – Женджианг Агрін Компані ЛТЖ, Китай	15–20 г/3–5 л води/ 1 сотку	Картопля	Фітофтороз, альтернаріоз	7	20	3
	15–20 г/3–5 л води/ 1 сотку	Помідори	Фітофтороз, альтернаріоз	7	14	3
Гербіциди						
Гліфоган, 480 в.р. (ізопропіламінна сіль гліфосату, 480 г/л, у кислотному еквіваленті – 360 г/л), ф. Мактешим-Аган, Ізраїль	40 мл/10 л води/ 1 сотку	Плодові, виноград, овочі, квіти на насіння	Однорічні злакові й дводольні	7	–	1
	80 мл/10 л води/ 1 сотку		Багаторічні злакові й дводольні	7	–	1
Раундап Біо, в.р. (ізопропіламінна сіль гліфосату, 480 г/л, у кислотному еквіваленті – 360 г/л), ф. Монсанто Європа С.А., Бельгія	40 мл/10 л води/ 1 сотку	Плодові, виноград, овочі, квіти на насіння	Однорічні злакові й дводольні (обприскування вегетуючих бур'янів навесні за умови захисту культурних рослин)	7	–	1
	80 мл/10 л води/ 1 сотку	Плодові, виноград, овочі, квіти на насіння	Багаторічні злакові й дводольні (обприскування вегетуючих бур'янів навесні за умови захисту культурних рослин)	7	–	1
Гліфос, 360 в.р. (ізопропіламінна сіль гліфосату, 488 г/л, у кислотному еквіваленті – 360 г/л), ф. Кемінова-Агро А/С, Данія	40 мл/10 л води/ 1 сотку	Плодові, виноград, овочі, квіти на насіння	Однорічні злакові й дводольні (обприскування вегетуючих бур'янів навесні за умови захисту культурних рослин)	7	–	1
	80 мл/10 л води/ 1 сотку		Багаторічні злакові й дводольні (обприскування вегетуючих бур'янів навесні за умови захисту культурних рослин)	7	–	1
Домінатор, 360 в.р. (ізопропіламінна сіль гліфосату, 486 г/л, у кислотному еквіваленті – 360 г/л), ф. Доу Агросаєнсиз, США	40 мл/10 л води/ 1 сотку	Плодові, виноград, овочі, квіти на насіння	Однорічні злакові й дводольні (обприскування вегетуючих бур'янів восени після збирання попередника, при висоті бур'янів 10–20 см, за три тижні до оранки)	7	–	1
	80 мл/10 л води/ 1 сотку		Багаторічні злакові й дводольні (обприскування вегетуючих бур'янів восени після збирання попередника, при висоті бур'янів 10–20 см, за три тижні до оранки)	7	–	1
Отаман, в.р. (ізопропіламінна сіль гліфосату, 480 г/л, у кислотному еквіваленті – 360 г/л), ЗАТ "Хімагросервіс", Україна	40–60 мл/ 10 л води	Площі під посіви ярих зернових і овочевих	Злакові й дводольні бур'яни (обприскування восени після збирання попередника, при висоті 10–20 см, за 3 тижні до оранки)	7	–	1
Пантера, к.е. (хізалофоп-Р-тефурил, 40 г/л), Кромптон (Юніроял Кемікал)	10 мл/4–5 л води/ 1 сотку	Буряки цукрові	Однорічні злакові бур'яни (обприскування в період вегетації культури, у фазі 3–4 листків у бур'янів)	7	–	1

1	2	3	4	5	6	7
Регістрейшнс Лімітед, Англія (Пантера, продовження, поч. на стор. 24)	18–20 мл/4–5 л води/ 1 сотку	Буряки цукрові	Багаторічні злакові бур'яни (обприскування в період вегетації при висоті бур'янів 10–15 см)	7	–	1
	10 мл/4–5 л води/ 1 сотку	Капуста пізня	Однорічні злакові бур'яни (обприскування в період вегетації культури, у фазі 3–6 листків у бур'янів)	7	–	1
	15–20 мл/4–5 л води/ 1 сотку	Капуста пізня	Багаторічні злакові бур'яни (обприскування в період вегетації при висоті бур'янів 10–15 см)	7	–	1
	10 мл/4–5 л води/ 1 сотку	Помідори (розсадні й безрозсадні)	Однорічні злакові бур'яни (обприскування в період вегетації культури, у фазі 3–4 листків у бур'янів)	7	–	1
	15–20 мл/4–5 л води/ 1 сотку	Помідори (розсадні й безрозсадні)	Багаторічні злакові бур'яни (обприскування в період вегетації при висоті бур'янів 10–15 см)	7	–	1
	10 мл/4–5 л води/ 1 сотку	Картопля	Однорічні злакові бур'яни (обприскування в період вегетації культури, у фазі 3–4 листків у бур'янів)	7	–	1
	15–20 мл/4–5 л води/ 1 сотку	Картопля	Багаторічні злакові бур'яни (обприскування в період вегетації при висоті бур'янів 10–15 см)	7	–	1
Селект 120, к.е. (клетодим, 120 г/л), ф. Арвеста Корпорейшн, США	15 мл/10 л води/ 2,5 сотки	Картопля	Однорічні злакові бур'яни (обробка при висоті бур'янів 3–5 см, незалежно від фази розвитку культури)	7	–	1
	35–40 мл/10 л води/ 2,5 сотки	Картопля	Багаторічні злакові бур'яни (обробка при висоті бур'янів 15–20 см, незалежно від фази розвитку культури)	7	–	
Буран, в.р. (ізопропіламінна сіль гліфосату, 480 г/л, у кислотному еквіваленті – 360 г/л), ТОВ "Агробізнеспром", Україна	30–50 мл/10 л води/ 1 сотку	Площі, призначені під посіви овочевих культур	Однорічні й багаторічні злакові і дводольні бур'яни (обприскування вегетуючих бур'янів восени після збирання попередника)	7	–	1
Зеллек супер, к.е. (галоксифоп-R-метил, 125 г/л), ф. Доу АгроСаєнсиз, США	4 мл/10 л води/ 1 сотку	Цукрові буряки	Однорічні злакові (обприскування у фазі 2–5 листків), забороняється застосовувати на ділянках у населених пунктах, тривалість роботи з препаратом не більше 2 год. на добу при використанні ранцевих обприскувачів, оброблювана площа не повинна перевищувати 0,06 га	7	–	1
	10 мл/10 л води/ 1 сотку	Цукрові буряки	Багаторічні злакові (обприскування у фазі 3–6 листків)	7	–	1
Гезагард 500 FW, к.е. (прометрин, 500 г/л), ф. Сингента, Швейцарія	30–40 мл/5 л води/ 1 сотку	Картопля	Однорічні дводольні й злакові бур'яни (обприскування ґрунту до появи сходів культури)	7	30	1
	20–30 мл/5 л води/ 1 сотку	Морква	Однорічні дводольні й злакові бур'яни (обприскування ґрунту до висівання, до сходів або у фазі двох справжніх листків у культури)	7	45	1
Фюзилад Форте 150 ЄС, к.е. (флуазифоп-П-бутил,	10 мл/5 л води/ 1 сотку	Цукрові буряки, морква, цибуля всіх	Однорічні злакові бур'яни (обприскування у фазі	7	–	1

1	2	3	4	5	6	7
150 г/л), ф. Сингента, Швейцарія (Фюзилад Форте 150 ЄС, продовження, поч. на стор.25)		генерацій, помідори, огірки, картопля, капуста, виноградники	2–4 листків у бур'янів)			
	20 мл/5 л води/ 1 сотку	Цукрові буряки, морква, цибуля всіх генерацій, помідори, огірки, картопля, капуста, виноградники	Багаторічні злакові бур'яни (обприскування у фазі 4–6 листків у бур'янів, до висоти 10–15 см)	7	–	1
Раундап, в.р. (ізопропіламінна сіль гліфосату, 482 г/л, у кислотному еквіваленті – 360 г/л), ф. Монсанто Європа С.А., Бельгія	40 мл/10 л води/ 1 сотку	Плодові, виноград, овочі, квіти на насіння	Однорічні злакові й дводольні (обприскування вегетуючих бур'янів навесні за умови захисту культурних рослин)	7	–	1
	80 мл/10 л води/ 1 сотку	Плодові, виноград, овочі, квіти на насіння	Багаторічні злакові й дводольні (обприскування вегетуючих бур'янів навесні за умови захисту культурних рослин)	7	–	1
Гоал 2Е, к.е. (оксифлуорфен, 240 г/л), ф. Доу АгроСайєнсиз, США	5–10 мл/6–8 л води/ 1 сотку	Цибуля	Однорічні дводольні бур'яни (обприскування грунту до появи сходів або у фазі 1–2 листків культури)	7	–	1
Зенкор, в.г. (метрибузин, 700 г/кг), ф. Байєр Кроп Сайєнс, Німеччина	5–15 г/5 л води/ 1 сотку	Картопля	Однорічні злакові й дводольні бур'яни (обробка ґрунту до появи сходів)	7	–	1
	11–14 г/5 л води/ 1 сотку	Помідори розсадні	Однорічні злакові й дводольні бур'яни (обробка ґрунту до висаджування розсади)	15	–	1
	7 г/5 л води/ 1 сотку	Помідори безрозсадні	Однорічні злакові й дводольні бур'яни (обприскування у фазі 2–4 листків культури)	7	–	1
Оберіг, к.е. (хізалофоп-П-етил, 90 г/л), ТОВ "Презенс", Україна, виробник – ф. Мінметалс Женджианг Імпорт енд Експорт Трейдинг К°., Лтд., Китай	6–9 мл/5 л води/ 1 сотку	Картопля	Однорічні злакові бур'яни (обприскування у фазі 2–4 листків у бур'янів)	7	–	1
	10–15 мл/5 л води/ 1 сотку	Картопля	Багаторічні злакові бур'яни (обприскування при висоті бур'янів 10–15 см)	7	–	1
	6–9 мл/5–7 л води	Помідори, огірки, морква, цибуля, капуста	Однорічні злакові (обприскування в період вегетації культури, у фазі 2–7 листків у бур'янів, незалежно від фази розвитку культури)	7	–	1
	10–15 мл/5–7 л води	Помідори, огірки, морква, цибуля, капуста	Багаторічні злакові (обприскування в період вегетації культури, при висоті бур'янів 10–15 см, незалежно від фази розвитку культури)	7	–	1
	6–9 мл/5–7 л води	Суниця (після збирання ягід)	Однорічні злакові (обприскування в період вегетації культури, але після збирання врожаю, у фазі 2–7 листків у бур'янів, незалежно від фази розвитку культури)	7	–	1
	10–15 мл/5–7 л води	Суниця (після збирання ягід)	Багаторічні злакові (обприскування в період вегетації культури, але після збирання врожаю, при висоті бур'янів 10–15 см, незалежно від фази розвитку культури)	7	–	1

1	2	3	4	5	6	7
Чистопол, в.р. (ізопропіламінна сіль гліфосату, 480 г/л, у кислотному еквіваленті – 360 г/л), ТОВ "Презенс", Україна, виробник – ф. Мінметалс Женджианг Імпорт енд Експорт Трейдинг К^{О}., Лтд., Китай	40 мл/5 л води/ 1 сотку	Площі, призначені під висівання овочевих і картоплі	Однорічні злакові й дводольні бур'яни (обприскування вегетуючих бур'янів восени після збирання попередника)	7	–	1
	80 мл/5 л води/ 1 сотку	Площі, призначені під висівання овочевих і картоплі	Багаторічні злакові й дводольні бур'яни (обприскування вегетуючих бур'янів восени після збирання попередника)	7	–	1
	40 мл/5 л води/ 1 сотку	Пар	Однорічні злакові й дводольні бур'яни (обприскування бур'янів у період їхнього активного росту)	7	–	1
	80 мл/5 л води/ 1 сотку	Пар	Багаторічні злакові й дводольні бур'яни (обприскування бур'янів у період їхнього активного росту)	7	–	1
Гліфосатин, в.р. (ізопропіламінна сіль гліфосату, 480 г/л, у кислотному еквіваленті – 360 г/л), ЗАТ "Транс Оїл", Україна, виробник – ф. Ангуї Фенгл Агрокемікал К^{О}., Лтд., Китай	40–80 мл/10 л води/ 1 сотку	Плодові та виноградники	Однорічні злакові й багаторічні бур'яни (обприскування вегетуючих бур'янів навесні або влітку)	7	–	1
	40–50 мл/10 л води/ 1 сотку	Площі, призначені під посіви кукурудзи, буряків цукрових, картоплі, зернових, льону	Однорічні злакові й багаторічні бур'яни (обприскування вегетуючих бур'янів за 2 тижні до висівання)	7	–	1
	40–60 мл/10 л води/ 1 сотку	Площі, призначені під посіви ярих зернових, картоплі, овочевих, баштанних, ріпаку, соняшника, рицини, багаторічних злакових трав на насіння, однорічних квітів на насіння	Однорічні злакові й багаторічні бур'яни (обприскування вегетуючих бур'янів восени після збирання попередника)	7	–	1
	40 мл/10 л води/ 1 сотку	Пар	Однорічні злакові й багаторічні бур'яни (обприскування вегетуючих бур'янів у період їхнього активного росту)	–	–	1
Дуал Голд 960 ЄС, к.е. (S метолахлор, 960 г/л), ф. Сингента, Швейцарія	16 мл/5 л води/ 1 сотку	Картопля	Однорічні злакові й деякі дводольні бур'яни (обприскування ґрунту після садіння культури до появи сходів або після нагортання гребенів до появи сходів)	15		1
	16 мл/5 л води/ 1 сотку	Кавуни	Однорічні злакові й деякі дводольні бур'яни (обприскування ґрунту до появи сходів)	15		1
	16 мл/5 л води/ 1 сотку	Помідори і капуста розсадні	Обприскування ґрунту до висаджування розсади	15		1
	16 мл/5 л води/ 1 сотку	Тютюн	Однорічні злакові й деякі дводольні бур'яни (обприскування ґрунту до появи сходів)	15	–	1
	12 мл/3–5 л води/ 1 сотку	Помідори безрозсадні	Однорічні злакові й деякі дводольні бур'яни (обприскування ґрунту до висівання, під час висівання, після висівання, але до появи сходів	15	–	1

1	2	3	4	5	6	7
Лонтрел Гранд, в.г. (клопіралід, 750 г/кг), ф. Доу АгроСайєнсис, США	2 г/5 л води/ 1 сотку	Капуста пізня	Однорічні дводольні й багаторічні коренепаросткові бур'яни (обприскування у фазі двох листків у однорічних дводольних, у фазі "розетки" – у коренепаросткових)	7	–	1
	1,2–2 г/5 л води/ 1 сотку	Кукурудза	Однорічні дводольні й багаторічні коренепаросткові бур'яни (обприскування у фазі двох листків у однорічних дводольних, у фазі "розетки" – у коренепаросткових)	7	–	1
Селефіт, к.с. (прометрин, 500 г/л), ПП "Хімекс", Україна, виробник – Чайна Нешнл Кемікал Констракшн Нінгбо Імп. Енд Експ. К^{O}., Китай	30–40 мл/5 л води/ 1 сотку	Картопля	Однорічні дводольні й злакові бур'яни (обприскування ґрунту до появи сходів)	7	30	1
	20–30 мл/5 л води/ 1 сотку	Морква	Однорічні дводольні й злакові бур'яни (обприскування ґрунту до висівання, до появи сходів або у фазі двох справжніх листків у культури)	7	45	1
Містраль, в.г. (метрибузин, 700 г/кг), ф. Файнкемі Шведба ГмбХ, Німеччина	15 г/8 л води/ 2 сотки	Помідори (безрозсадні)	Однорічні дводольні й злакові бур'яни (обприскування у фазі 2–4 листків у культури)		–	1
	22–28 г/8 л/ 2 сотки	Помідори (розсадні)	Однорічні дводольні й злакові бур'яни (обприскування ґрунту до висаджування розсади)		–	1
	10–30 г/8 л води/ 2 сотки	Картопля	Однорічні дводольні й злакові бур'яни (обприскування ґрунту до появи сходів культури)		–	1
Бетанал Експерт, к.е. (фенмедіфам, 91 г/л + десмедіфам, 71 г/л + етофумезат, 112 г/л), ф. Байєр КропСайєнс, Німеччина	10 мл/3 л води/ 1 сотку	Буряки цукрові, кормові, столові	Однорічні дводольні й деякі однорічні злакові бур'яни (обприскування у фазі сім'ядолей, наступні обробки з інтервалом 5–10 днів)	7	–	3
Клінік, в.р. (ізопропіламінна сіль, 480 г/л), ф. Нуфарм ГмбХ енд К^{O} КГ, Австрія	40–60 мл/5 л води/ 1 сотку	Присадибні ділянки, призначені під висівання і висаджування овочевих культур, у т.ч. картоплі	Однорічні й багаторічні злакові й дводольні бур'яни (обприскування вегетуючих бур'янів восени після збирання попередника, при висоті бур'янів 10–20 см, за три тижні до оранки)	7	–	1
Клінік Дуо, в.р. (ізопропіламінна сіль, 480 г/л), ф. Нуфарм ГмбХ енд К^{O} КГ, Австрія	40–60 мл/5 л води/ 1 сотку	Присадибні ділянки, призначені під висівання і висаджування овочевих культур, у т.ч. картоплі	Однорічні й багаторічні злакові й дводольні бур'яни (обприскування вегетуючих бур'янів восени після збирання попередника, при висоті бур'янів 10–20 см, за три тижні до оранки)	7	–	1
Глісол Євро, в.р. (ізопропіламінна сіль, 480 г/л), ТОВ "Експопродком", Україна, виробник – Ангуї Фенгл Агрокемікал К^{O}., Лтд., Китай	30 мл/8 л води	Озима пшениця	Застосування як десиканту (обприскування посівів за два тижні до збирання при вологості зерна не більше 30%)	–	14	1
		Соя	Застосування як десиканту (обприскування посівів при побурінні 70–75% бобів культури)	–	14	1

1	2	3	4	5	6	7
Торнадо, в.р. (ізопропіламінна сіль, 486 г/л), ЗАТ "Фірма Август", Росія	40–60 мл/5 л води	Площі, призначені під посіви овочевих культур і картоплі	Однорічні й багаторічні злакові й дводольні бур'яни (обприскування вегетуючих бур'янів після збирання попередника)	7	–	1
Старане 250, к.е. (флуроксипір, 250 г/л), ф. "Доу АгроСайєнсис", США	5–7 мл/3–5 л води/ 1 сотку	Озима пшениця	Однорічні, в т.ч. підмаренник, і багаторічні, в т.ч. березка, дводольні бур'яни (обприскування від фази кущіння до фази прапорцевого листка у культури)	–	–	1

Родентициди

Назва препарату (діюча речовина), фірма, країна	Норма витрати препарату	Місце застосування	Шкідливий об'єкт, проти якого виконують обробку
Шторм, 0,005% воскові брикети (флокумафен), ф. БАСФ Агро БВ, Швейцарія	0,7 мл/100 м	Склади, льохи, сховища, закритий ґрунт, господарські споруди	Хатня миша, полівка, пацюки (розміщення поодиноких брикетів у місцях скупчення мишей або пацюків, під укриття або в нору, в місцях, недоступних для дітей). Брикети поновлюють у міру їхнього поїдання
Ратиндан П-Супер (дифенацин), Черкаський держзавод хімреактивів, Україна	Принади з вмістом 2,5 % діючої речовини	Побутові й виробничі приміщення	Порціями: для мишей – 10–20 г, для пацюків – 80–100 г
Раптор-санітар (від пацюків), етилфенацин, 0,0075%, ТОВ "РЕТ", Росія, виробник – ТОВ "Руян", Росія	50–100 г через 5–10 м	Закриті приміщення в побуті	Принади для пацюків розкладають у ємностях з картону, поліетилену або жерсті
Раптор-санітар (від мишей), готова зернова принада (ергокальциферол (вітамін D_2), 0,075%, холекальциферол (вітамін D_3), 0,08%), ТОВ "РЕТ", Росія, виробник – ТОВ "Руян", Росія	15–20 г через 3–6 м	Закриті приміщення в побуті	Принади розкладають у ємностях з картону, поліетилену
Смерть пацюкам № 1, зернова принада (бродіфакум, 0,005%), ТОВ СП "Італ тайгер", Україна	10 г – миші, 20–30 г – пацюки	Закриті приміщення	Принаду розкладають через 2–15 м залежно від виду й чисельності гризунів
Бродісан-А, зернова принада, 0,005%, (бромадіолон, 0,25%), ПП Лендяк П.П., ТУ У 1753216455.001-2000	20-25 г на одне місце розкладання (миші)	Закриті приміщення	Принади розкладають у спеціальні або пристосовані для цього
	100–150 г на одне місце розкладання (пацюки)		ємності з картону або поліетилену
Рат Міллер Супер, гранульована принада, (бромадіолон, 0,005%), ПТОП "Бест-Пест", Польща	25 г на 20 $м^2$ (миші)	Закриті приміщення	Після з'їдання препарат поновлюють, доки гризуни не перестануть його поїдати
	50 г на 20 $м^2$ (пацюки)	Закриті приміщення	Після з'їдання препарат поновлюють, доки гризуни не перестануть його поїдати

Скорочення й умовні позначення:

к.е. – концентрат емульсії,
в.с. – водна суспензія,
в.с.к. – водно-суспензійний концентрат,
в.с.р. – водно-суспензійний розчин,
г. – гранули,
д.р. – діюча речовина,
з.п. – змочуваний порошок,
к.с. – концентрат суспензії,
п. – порошок,
р. – розчин,
р.п. – розчинний у воді порошок,
в.г. – водорозчинні гранули,
в.е. – водна емульсія,
в.р.к. – водорозчинний концентрат,
в.р. – водний розчин,
мк.с. – мікрокапсульована водна суспензія,
т.к.с. – текучий концентрат суспензії,
кр. – кристали,
кр.п. – кристалевий порошок,
ф. – фірма

Підготував ***І.В.Шевчук***

(У наступному номері читайте: "Регулятору росту рослин і добрива для приватного сектору" (2007 рік)

Пропоную...

...жоржини для зрізу, тюльпани, іриси. Конверт – каталог.

В.Ф. Федорів,
с. Братківці, Тисменицький р-н, Івано-Франківська обл., 77462

...іриси сучасних сортів зарубіжної селекції.

а/с 127, м. Київ, 03035

...гуртом та вроздріб широкий асортимент саджанців плодово-ягідних та декоративних культур у контейнерах – на місці, з відкритою кореневою системою – поштою. Троянди, клематиси, каприфоль, вейгели та багато іншого. Ціни доступні, існують знижки. Висилаємо каталог у заадресованому вами конверті.

Тетяна та Андрій Левицькі,
вул. Корольова, 56-в, м. Вінниця, 21008, тел. 8 (0432) 43-70-11

...каліфорнійський черв'як, гриби на будь-який смак вдома. Кімнатні та садові: банан плодоносний, фейхоа, кавове дерево, лавр, лимон, апельсин, папороть, топінамбур, картопля садивна (50). Плоскоріз Фокіна – сталь А 65 Г, книги.

Борис Олександрович Карпич,
а/с 32, м. Харків, 61052

...поросят корейської породи.

м. Черкаси, тел. 30-33-57, 8 (067) 648-59-95

...багаторічні флокси, айстри, дицентра, маклея, астильба, очитки, геленіум та багато іншого. Саджанці кущів.

Ніна Олексіївна Сергієнко,
вул. Андрющенка, 66, м . Старобільськ, Луганська обл., 92700

...живці хризантем.

Тел. 8 (06243) 9-03-67

...надприбуткова, безполивна система овочівництва. Поштовий переказ 11 грн. Є чудові овочі, квіти.

Максим Петрович Курінний,
вул. Суворова, 49, смт Високопілля, Херсонська обл., 74000

...саджанці красивоквітуючих багаторічників: тамарикс, троянда безколючкова, магнолія та інші.

Олена Георгіївна Башкова,
вул. Князєва, 28/8, а/с 27, м. Татарбунари, Одеська обл., 68100

...саджанці і чубуки новітніх комплексностійких сортів винограду, смородини, аґрусу, малини.

Володимир Аполлінарійович Шпак,
вул. 60 років Жовтня, 55-а, м. Карлівка, Полтавська обл., 39500

...однорічні саджанці гінкго (опис у "ДСГ" № 9, 2006 р.) по 10 грн. за саджанець. Пересилка 6 грн. Бажано передплатою. Консультації. Замовляйте заздалегідь.

Анатолій Іванович Терещук,
вул. М. Вовчка, 2, кв. 1, м. Рівне, 33014, тел. 8 (0362) 23-00-24

...інжир.

Богдан Михайлович Гаморак,
вул. Шевченка, 12/13, м. Тлумач, Івано-Франківська обл., 78000

...садивний матеріал гладіолусів. Конверт – каталог.

Любов Володимирівна Кошева,
вул. Петровського, 13, м. Ворожба, Сумська обл., 41812

...гофровані гладіолуси (40); помідори (112), інші овочі. Конверт – каталог.

С.Г. Сметана,
с. Антонівка, Долинський р-н, Кіровоградська обл., 28524

...хризантеми ...укорінені живці наднової городньо-горщикової групи кулеподібної форми з діаметром куща 30–80 см, корейської дрібноквіткової та голландської гіллячкової на зріз. Конверт – каталог.

Н.Н. Кутова,
вул. Леніна, 67, с. Колонщина, Макарівський р-н, Київська обл., 08032

...насіння, саджанці: ківі, гранату, ожини, смородини, земляних горіхів, троянд, чорноплідної малини, безвусих і шпалерних суниць.

Олег Грогуль,
вул. Мічуріна, 18, кв. 27, м. Козятин, Вінницька обл., 22100

...недорого гофровані гладіолуси.

М. Косович,
вул. Січових Стрільців, 30, м. Заболотів
Івано-Франківська обл., 78315

...травоїдних поросят породи мангал та корейських.

Т. Сидоренко,
м. Кіровоград, тел. 8 (0522) 56-12-02, 8 (096) 930-44-26

...корейських травоїдних поросят.

Вінницька обл., тел. 8 (04344) 4-12-34

...сорти лілій та гладіолусів на зріз.

Євген Скобля,
вул. Милятинського, 3-а, кв. 1, м. Львів, 79024

...в'єтнамських поросят.

Таня,
Київська обл., м. Миронівка, тел. 8 (097) 718-30-53

...молодняк та дорослі в'єтнамські вислочереві свині (великої породи) та корейські.

Тетяна Володимирівна Нікітіна,
с. Велика Димерка,Броварський р-н,
Київська обл., тел. 8 (097) 595-33-61

...корейські поросята.

Тел. 8 (050) 464-67-72

...лілії, гладіолуси, тюльпани, нарциси, клематиси – сучасні сорти на зріз і для квітників. Низькі ціни. Безкоштовні інструкції, консультації. Каталог – у вашому конверті.

Галина Миколаївна Дейцева,
а/с 33, м. Кременчук, Полтавська обл., 39608,
тел. 8 (05366) 6-89-51

...саджанці чайногібридних і плетистих троянд світової селекції. Висилаю каталог та умови у заадресованому вами конверті.

Віталій Миколайович Каньовський,
вул. Трояндова, 29, с. Кугаївці, Чемеровецький р-н,
Хмельницька обл., 31632,
тел. 8 (03859) 9-86-19, 8 (066) 706-51-98

...насіння помідорів (100): Кардинал, Юрмала, Мазепа, Ефемер, Самсон, Валентиновка; перцю, огірків, дині Конфетка; саджанці смородини: Ядрьона, Фіттлаудер, Екзотика, Фараон, Ополана; порічок, аґрусу, самшиту; канни: Америка, Ай-Петрі, Пфітцер, Кримські Зорі (8); гладіолуси. Каталог, пакет насіння – безкоштовно. Ваш конверт.

Г.С. Мамченко,
а/с 100, м. Прилуки, 17500

...саджанці – поштою. Морозостійкий виноград, жимолость, актинідія, кизил, малина, аґрус та ін. Колекцію декоративних рослин. Підписаний конверт – каталог.

Олександр Федорович Дейцев,
вул. Жовтнева, 137, с. Садки, Кременчуцький р-н,
Полтавська обл., 39625, тел. 8 (066) 222-01-77, 8 (0536) 79-42-10

...іриси бородаті 250 сортів, півонії – 50 сортів.

Микола Іванович Музичук,
с. Юльївка, Запорізький р-н, Запорізька обл., 70434

...саджанці: красивоквітуючих, вічнозелених, декоративнолистяних, хвойних, плодових (хурма, актинідія, ківі, гранат, каштан, жимолость), оранжерейних (папайя, фейхоа, кавове дерево, пасифлора, томарилло, лимони). Канни, іриси, лілійники. Для басейнів: німфеї, рогіз, аїр та інші.

С.В. Тимофеєва,
вул. Вечірня, 11, м. Севастополь, 99018

...сортові жоржини.

Ольга Миколаївна Олексієнко,
вул. Коцюбинського, 27, м. Городище, Черкаська обл., 19500,
тел. 8 (04734) 2-09-33

...найкращі, найсучасніші сорти для вигонки і зрізу лілії та гладіолуси, саджанці троянд, бульби бегоній, жоржини, канни. Хризантеми всіх груп, у т.ч. "Мультифлора" від фірми "Брандкамп" (Німеччина). Гуртові знижки, доставка, садіння, консультації.

Петро Володимирович Маклюк,
II пр. Калініна, 3, м. Городня, Чернігівська обл., 15100,
тел. 8 (04645) 2-40-78

...велику колекцію новітніх сортів картоплі світової селекції. Найвищі репродукції розмноження на півночі України. Посилки 6–10 кг. Конверт – каталог.

Костянтин Юрійович Давидовський,
просп. Корольова, 2-в, кв. 64, 03134,
тел. 8 (044) 402-58-00, 8 (066) 212-99-70

...троянди, тюльпани, нарциси. Конверт – кольоровий каталог.

Поліна Олександрівна Козлова,
вул. Свідерського, 45, м. Бахчисарай, АР Крим, 98403,
тел. 8 (06554) 4-22-77, 4-43-98

...цибулини лілій: ОТ-гібриди, ЛА-гібриди, Азіатські гібриди, Орієнтальні, Лонгифлорум. Сорти на зріз, вигонку, озеленення. Якість і низькі ціни. Конверт – каталог.

Л.В. Петрусенко-Касимова,
вул. Шевченка, 77, смт Голоби, Волинська обл., 45070

...іриси, лілійники – поштою та на місці. Для замовлення вишлю кольоровий каталог у вашому підписаному конверті 16 х 23 см з маркою на 1 грн.

З.К. Глуменко,
вул. Щорса, 20, с. Кожанка, Фастівський р-н, Київська обл., 08550

...добірні, найстійкіші сорти картоплі – поштою. Найвищі репродукції. Консультації. Ціни минулорічні.

– О.П. Юренко,
вул. Артема, 1, с. Диканька, Полтавська обл., 38500
тел. 8 (05351) 9-16-97

...троянди, тюльпани, нарциси, іриси. Конверт – каталог.

Надія Петрівна Кормиленко,
вул. Свідерського, 43, м. Бахчисарай, АР Крим, 98403

...рослини для оздоблення житлових приміщень, офісів, балконів, лоджій, внутрішніх двориків, квітників. Декоративні, якісні, за доступною ціною.

Ірина Ярославівна Буряк,
вул. Шкільна, 21-а, м. Жидачів, Львівська обл., 81700

...тюльпани 300 сортів (60 бахромчастих), нарциси, гіацинти, дрібноцибулинні. Іриси, лілійники. Ціни низькі.

а/с 100, м. Київ, 04074

...післяплатою колекційні набори діток гофрованих гладіолусів різних кольорів (50 сортів). Конверт – умови реалізації.

В.В. Трепачко,
вул. Нагірна, 29, смт Талалаївка, Чернігівська обл., 17200

...гіацинти, крокуси, тюльпани, нарциси, іриси, лілійники. Конверт – каталог.

В.В. Литвин,
вул. Щорса, 7/9, кв. 53, м. Київ, 03150

...садивний матеріал пеларгонії королівської, зональної та ампельної, 60 сортів фуксії, бугенвілеї, бругмаксії, гібіскуси кімнатні.

Валентина Дмитрівна Горбань,
вул. Котовського, 10 (к), с. Вільхи,
Золотоніський р-н, Черкаська обл., 19736, моб. 8 (066) 222-25-00

...саджанці суниці великоплідної (20): Гігантелла, Лорд, Кент, Хоней, Дукат, Кардинал (шпалерна); чорної смородини (40): Київська сюїта, Чорний Лебідь, Титанія, Космічна; великоплідної малини (20): Таруса, Арбат, Краса Росії, Гордість Росії, Бабине літо; чорноплідної малини Кумберленд, великоплідних порічок, аґрусу, йошти, ожини Агавам, Тайбері; насіння шпинату Утеуша, перцю Бел Гой, болгарського перцю, кабачків. Конверт – каталог.

Дмитро Куликов,
вул. Б. Хмельницького, 12, кв. 5, м. Калуш,
Івано-Франківська обл., 77303,
тел. 8 (03472) 2-05-60

...кращі сорти суниці садової: Королева Єлизавета, Сельва, Побєда, Ольвія, Веселка, Канадське чудо та інші.

Володимир Миколайович Щербина,
вул. Дзержинського, 7, с. Яснозір'я, Черкаський р-н,
Черкаська обл., 19616, тел. 8 (0472) 30-70-67

...голландські сорти лілій, нові сорти гладіолусів, цибулини, дітки...

С.П. Крищенко,
бульв. Верховної Ради, 10, кв. 18, м. Київ, 02100

...насіння помідорів, перцю, огірків, баклажанів, гірчиці; садивну картоплю (45); саджанці великоплідної і високоврожайної смородини, порічок, аґрусу, малини; канни (лимонно-жовті, оранжеві, малинові); є новинки. Ціни здивують вас – зробіть замовлення. Конверт – каталог.

В.Б. Мосціпан,
пров. Чайковського, 8, м. Прилуки, 17502

...саджанці та насіння звичайних, нових, рідкісних культур і квітів із власної колекції, понад 800 найменувань. Конверт з марками на одну гривню – об'ємний каталог.

О.І. Джус,
с. М. Крушлинці, Вінницький р-н, Вінницька обл., 23242

...нові перлини селекції, а також відібрані за 20 років випробувань лише найврожайніші, стійкі до хвороб, надранні сорти помідорів, огірків, кавунів, капусти та багатьох інших традиційних і рідкісних овочів та квітів.

а/с 78, м. Київ, 02154

...живці, саджанці великоплідних комплексностійких сортів винограду, великоягідні сорти суниці. Ваш конверт – прайс-лист з сортами.

О.В. Пояреля,
вул. Дзержинського, 32, м. Донецьк, 83014,
тел. 8 (0622) 97-18-57, моб. 8 (095) 380-82-62

...картоплю таких сортів: Беллароза, Бернадетта, Агаве, Повінь, Скарб, Багряна. Суниці: Ольвія, Гігант Джорней, Королева Єлизавета, Машенька, Артеміда. Смородину: Мрія, Краса Львова, Ювілейна Копаня, Черешнева. Конверт – каталог.

Станіслав Антонович Кусторовський,
вул. К. Маркса, 24, кв. 21, м. Шепетівка,
Хмельницька обл., 30400, тел. 8 (03840) 54-55-9

...жоржини, гладіолуси, хризантеми, багаторічники, лілійники, лілії. Конверт – каталог.

Микола Колісниченко,
вул. Легейди, 35,
с. В. Сорочинці, Миргородський р-н, Полтавська обл., 37645

...недорого насіння помідорів, перцю, огірків, айстри, картопля. Конверт – каталог.

Р.В. Бойчук,
с. Локітка, Тлумацький р-н, Івано-Франківська обл., 78000

...агроном-виноградар пропонує саджанці, живці комплексностійких сортів винограду. Каталог.

Е.М. Олефір,
вул. Авраменка, 18-84, м. Запоріжжя, 69120,
тел. 8 (0612) 67-49-53, моб. (066) 772-58-89

...іриси. Конверт – каталог.

Л.К. Шалун,
вул. Жмаченка, 4, кв. 283, м. Київ, 02192

...колекційні та на зріз сорти гладіолусів. Новинки – від селекціонера.

Еліна Володимирівна Виноградська,
вул. Тупікова, 3/1, кв. 23, м. Київ, 03067

...айстри зарубіжної селекції, а також кавуни та дині.

Ліна Горб,
а/с 59, м. Гадяч, Полтавська обл., 37300

...магнолії, рододендрони, піони деревовидні, клематиси, гортензії, хости, астильби. Великий вибір хвойних та ін. Конверт – каталог.

Марія Романівна Бережнюк,
с. Гніздичів, Жидачівський р-н, Львівська обл., 81740,
тел. 8 (03239) 48101; 8 (067) 918-74-74

...молодняк в'єтнамських свиней від батьків великого розміру (150–250 кг).

Полтавська обл., тел. 8 (05364) 9-32-41; 8 (066) 301-38-54

...саджанці та насіння рідкісних, екзотичних, лікарських рослин та квітів з власної колекції 250 найменувань. Конверт – каталог.

І.П. Шульц,
с. Вільховець, Звенигородський р-н, Черкаська обл., 20261

...гарноквітуючі багаторічники: гібіскуси сірійські, гібридні, гортензію, форзицію, альбіцію, гліцинію, інше.

Марія Григорівна Щербина,
вул. Князєва, 28/8, а/с 27, м. Татарбунари, Одеська обл., 68100

...насіння, саджанці лікарських рослин: буркуну, валеріани, живокосту, кануферу, крутаю та інші. Конверт – каталог.

І.О. Пилипенко,
с. Потоки, Кременчуцький р-н, Полтавська обл., 39741

...продається колекція ягідних культур повністю або частково по видах рослин. Найкращі, великоплідні сорти суниці (понад 100), чорної, червоної, білої смородини (61), малини (36), аґрусу (23). Оптові партії саджанців суниць, смородини, малини, аґрусу на загальну площу до 3 га. Роздріб, поштою.

Володимир Федорович Нікіпєлов,
вул. Шевченка, 76, с. Тубільці, Черкаський р-н, Черкаська обл., 19611,
тел. (050) 962-04-18, 8 (050) 183-03-47

...найкращі сорти суниці: Ольвія, Кент, Октава, Королева Єлизавета, Референта та інші (60). Опт, роздріб. Смородина, малина, аґрус. Конверт – каталог.

Ю.В. Коміренко,
вул. Леніна, 399, с. Мошни, Черкаський р-н, Черкаська обл., 19615, тел. 8 (0472) 30-29-28

...штамбовий аґрус і смородину (11 сортів), малину (26). фундук (2), колоноподібні груші (3), шовковицю (6), жимолость (4), виноград (15), троянди (31), клематиси (8) та ін.

В.А. Криворотько,
с. Бутовці, Хорольський р-н, Полтавська обл., 37823, тел. 8 (050) 580-33-85

...надранні, хворобостійкі, високоврожайні помідори: Бета, Брунело, Саша, колекцію рожевоплідних помідорів. Огірки Молода старість, харчові гарбузи Дана, Румба, Деліката; гладіолуси, жоржини, гіпеаструми. Кольоровий каталог, упаковка насіння у вашому конверті.

Олександр Миколайович Колодько,
с. Хухра, Охтирський р-н, Сумська обл., 42750

...допомогу в організації високоприбуткової ферми акселераційного кролівництва. Племінні тварини. Програма співробітництва. Надішліть конверт із зворотною адресою.

І.С. Царенко,
а/с 4411, м Дніпропетровськ, 49087, тел. 8 (056) 788-66-79

...велику надранню ромашку, нові голландські сорти лілій, цибулини на вигонку та дітки гладіолусів.

О.В. Притиковський,
вул. Проектна, 14, м. Чернігів, 14034

...гарантоване виліковування в домашніх умовах інсульту, паралічу, епілепсії, алкоголізму (таємно). Саджанці горіха Ідеал, смородинового дерева – ягоди як вишня, ожини Тайбері, ягоди дуже великі, великоплідних сортів винограду, суниці Гігант, плоди з куряче яйце, насіння горіха величиною з куряче яйце для садіння, індійської лікувальної цибулі, насіння квітів багаторічних дельфініумів та ін. Конверт – каталог.

Ярослав Антонович Конет,
с. Поділля, Заліщицький р-н, Тернопільська обл., 48613

...клематиси. Великоквіткові та махрові. Великий вибір (50).

Віктор Андрійович Шажко,
пров. Курчатова, 6, м. Слов'янськ, Донецька обл., 84108, тел. 8 (06262) 2-80-32, моб. 8 (050) 209-67-33

...найкращі сорти картоплі: Мрія, Ольвія, Барета, Беллароза та ін. (50). Конверт – каталог.

Ніна Костишина,
с. Стрижівка, Любарський р-н, Житомирська обл., 13100, тел. 8 (097) 805-02-59

...в'єтнамські поросята.

Саша,
Хмельницька обл., тел. 8 (097) 578-32-37

...дуже великоплідні сорти малини.

М.М. Макаренко,
с. Любомирка, Олександрівський р-н, Кіровоградська обл., 27316

...конструкції міні-тракторів (10 моделей) – 20 грн. і каталог порад.
п/с 4, м. Тараща, Київська обл., 09500

...декоративні хвойні та листяні рослини, ягідники. Бажаючим – каталог.

Сергій Ростиславович Паралюк,
вул. Старицького, 16-а, м. Сарни, Рівненська обл., 34500, тел. 8 (03655) 3-40-31

...саджанці гарноквітуючих, ягідних, лікарських вічнозелених дерев та кущів. Насіння 100 видів. Конверт – каталог.

Ребека Кельман,
с. Велика Копаня, Виноградівський р-н, Закарпатська обл., 90330

...саджанці: китайський лимонник, елеутерокок, кизил, інжир, золотий вус, індійська цибуля. Насіння: плямиста розторопша, морена кучерява, квасоля з горіх. Конверт – каталог.

Марія Олександрівна Голюк,
с. Бутівці, Старокостянтинівський р-н, Хмельницька обл., 31113

...жоржини, багаторічники, монтбреції. Конверт – каталог.

Ярослава Михайлівна Тиркус,
вул. Бакінська, 25/1, м. Львів, 79022

...жоржини Барбара, Евелін, Проціон – прекрасні для зрізу і користуються гарним попитом.

Людмила Олексіївна Сергієнко,
Київське шосе, 70, кв. 10, м. Полтава, 36028, тел. 8 (05322) 3-68-27

...недорого гладіолуси, тюльпани, горіх Ідеал. Конверт – каталог.

Є.І. Вакулін,
с. Голубівка, Новомосковський р-н, Дніпропетровська обл., 51230

...молодняк в'єтнамських свиней, дорослі свиноматки, інкубаційні яйця порід курей: кохінхін чорний, голубий; брама куріпчаста, золотиста, світла, темна; орпінгтон різних окрасів; юрловські голосисті; орловські ситцеві; цесарки, нью-джерсі.

С.М. Гезун,
вул. Шевченка, 162-а, с. Родниківка, Уманський р-н, Черкаська обл., тел. 8 (050) 383-82-88

...найкращі світової сортосерії айстри: Морська зірка, Леді Корал, Мерлін, Матадор, Дракон, Валькірія, Коріда, Серенада, Бідермаєр, Ріббон, інші квіти, овочі, лікарські рослини. Конверт – каталог.

Кирило Платонович Гресь,
с. Нововоскресенка, Веселинівський р-н, Миколаївська обл., 57025

...в'єтнамські поросята.
Тел. 8 (239) 4-54-16, 8 (067) 498-97-43

...вегетативну та насіннєву підщепи. Саджанці плодових.
Тел 8 (097) 181-99-20

...корейські свині – молодняк та поросні свиноматки.
м. Ставище, Київська обл., тел. 8 (0264) 5-42-26, 8 (096) 314-64-96

...корейські свині, молодняк та поросні свиноматки. Великий вибір.
м. Васильків, Київська обл., тел. 8 (271) 2-14-81, 8 (066) 753-21-19

...унікальна картопля вітчизняної та зарубіжної селекції до 3 кг у кущі, недорого. Конверт – каталог.

В.Н. Симоненко,
с. Короп'є, Козелецький р-н, Чернігівська обл., 17022, тел. 8 (066) 344-45-00

...смородина (4), порічки (4), агрус (6), ожина, суниця (5), фундук (8), калина (2), бузок (4), півонія деревоподібна, слива китайська, підщепа для черешні ВСЛ-2, картопля (28).

Анатолій І. Користятинець,
с.Головниця, Корецький р-н, Рівненська обл., тел. 8-067-381-23-09

...пристрій крапельно-дозованого поливу.

Анатолій Іванович,
Тел. (044) 497-31-58 роб., (044) 236-26-44 дом.

...продам молодняк в'єтнамських міні-свиней та свиноматки. Недорого.
Київська обл., тел. 80976930037; 80446136468

Поросята в'єтнамської, корейської травоїдної породи, поросні свиноматки.
Переяславський р-н, Київська обл. Тел: 8 - 067- 501- 56-81; 8 - 067- 509- 57-80

...найновіші сорти картолплі в Україні зарубіжної та вітчизняної селекції. Самі найкращі сорти з надзвичайною врожайністю (окремі до 1 т з сотки), смаком, стійкістю до хвороб, товарністю: Ароза (удосконалена Беллароза), Міранда, Лідер, Тайфун, Джелі, Ред Леді, Рів'єра, Бонус та ін. (еліта). Найврожайніші та великоягідні (окремі, як 5 коп.) сорти чорної смородини (1–3-річні саджанці) в т. ч. унікальний сорт із зеленими ягодами (40). Малина. Суниця. Виноград щеплений (саджанці великі). Троянди різноманітних кольорів (саджанці великі). Квасоля (30). Саджанці плодових.

О.А.Іллющенко,
а.с.61, м.Прилуки, Чернігівська обл., 17500, тел.8 (066) 712-06-90

...травоїдні поросята породи мангал.

Вадим,
тел. 8 (066) 511-98-18

...корейська свиноматка, поросята, терміново.

Оля,
Київська обл., тел. 8 (260) 4-23-21, 8 (097) 494-18-35

Основні способи вегетативного розмноження смородини

Порічки сорту Валентинівка

Смородина – одна з найцінніших та найпоширеніших ягідних культур. Вона заслужено має велику популярність завдяки невибагливості до умов вирощування, швидкоплідності, щорічній продуктивності, високій вітамінній цінності та цілющості плодів.

Грунтово-кліматичні умови розташування нашої країни дуже сприятливі для вирощування цієї культури. Наявний сортимент смородини має великі потенційні можливості, які можуть забезпечувати одержання високих урожаїв. Більшість сучасних сортів самоплідні, стійкі до хвороб і шкідників (що забезпечує можливість вирощування екологічно чистої продукції), технологічні, з потенційною врожайністю 90–120 ц/га. Не зважаючи на це багато садівників задовольняються вирощуванням старих, таких що втратили своє значення, сортів.

Про високу регенераційну здатність смородини відомо здавна. Кожний садівник, придбавши навіть один саджанець нового сорту, має змогу легко його розмножити до потрібних обсягів.

До основних способів вегетативного розмноження смородини належать: розмноження відсадками, живцями, поділом куща. Розмноження щепленням і культурою верхівкової меристеми (in vitro) також належать до способів вегетативного розмноження, але вони менше поширені. Щеплення використовують для одержання саджанців смородини, агрусу на штамбах (такі рослини мають дуже гарний вигляд в сучасних ландшафтних дизайнах), а також для тестування на наявність вірусних інфекцій перед закладанням елітних маточників. Для мікроклонального розмноження необхідні спеціальне лабораторне оснащення і кваліфіковані кадри.

Порічки сорту Чудєсная

Насіннєвий (генеративний) спосіб розмноження використовують з метою виведення нових сортів. Сучасні сорти, маючи складну генетичну природу, за насіннєвого розмноження зазвичай дають неоднорідне потомство. Вегетативне ж розмноження гарантує його однорідність.

Розмноження відсадками

Це найпростіший і доволі надійний спосіб розмноження, котрий гарантує 100-відсоткове одержання саджанців. Базується він на здатності наземних частин куща утворювати кореневу систему при контакті з грунтом. Недоліком такого способу можна вважати одержання невеликої кількості саджанців порівняно з розмноженням живцями. Але таке розмноження для деяких сортів може бути єдино можливим (червоні порічки Роте Шпетлезе) або ж найвигіднішим (агрус). Існує маса методів розмноження відсадками, але вони не що інше, як удосконалення основних, про які мова піде нижче.

Основа технології – одержання вкорінених відсадків та дорощування їх за необхідності впродовж наступного року.

Метод вертикальних відсадків. Рано навесні (до сокоруху) зрізують усю надземну частину куща, залишаючи пеньки до 5 см. При настанні активних температур наявні бруньки пробуджуються, розпочинається їхній активний ріст. У момент досягнення молодими пагонами висоти 15–20 см їх поливають і підгортають землею на 10 см (як картоплю). В міру росту пагонів підгортання повторюють, доводячи горбики землі до висоти 20 см. Грунт під кущами утримують чистим від бур'янів і зволоженим. До осені біля основи пагонів утворюється сильна коренева система. Кущі розгортають і секатором відокремлюють відсадки.

Порічки сорту Джонкер ван Тетс

Метод дугоподібних відсадків. Полягає він у пригинанні прикореневого пагона, пришпилюванні його металевими гачками і присипанні землею, залишаючи верхівку і основу вільними. Для стимулювання кореневоутворення біля основи пагона роблять перетяжку з дроту або надріз. До осені у присипаної частини пагона утворюється коріння.

Метод горизонтальних відсадків. Рано на-

весні пришпилюють пагони у зроблені канавки, як за попереднього методу. З бруньок, що розпустилися, утворюються вертикальні пагони. Підгортання й подальший догляд, як при вирощуванні вертикальних відсадків.

Метод повітряних відсадків. Навесні на пагін одягають рукав із темної поліетиленової плівки. Знизу зав'язують шпагатом, засипають сумішшю землі і перегною. Субстрат ущільнюють, поливають і в такий же спосіб зав'язують верхню частину рукава. Регулярно зволожують субстрат. Восени гілку зрізують, видаляють плівку, а саджанець разом з грудкою землі висаджують на постійне місце.

Метод поділу куща. Кущ розділяють пилкою або секатором. Необхідно стежити, аби кожна відокремлена частина мала добре розвинуті корінці і пагони.

Розмноження живцями

Укорінення здерев'янілих живців. Цей метод дає змогу вирощувати значно більшу кількість садивного матеріалу порівняно з розмноженням відсадками. Має і недоліки, наприклад, у кожного сорту власна індивідуальна регенераційна здатність. Високим відсотком укорінення здерев'янілих живців (до 95%) відзначаються сорти чорної смородини Орловська серенада, Фіттлаудер, Фараон, Ополана, Комфорт, Черешнева, Сластьона, Велой, Созвєздіє; червоних порічок Чудєсная, Імператорська, Червоне Віксне та ін. А сорти чорної смородини Добриня, Дачниця, Ізюмна, Улюблена Млієва, Пам'яті Правика при живцюванні дають 30–50% саджанців. Сорт Мрія київська має ще нижчий відсоток укорінення (щоправда автором сорту П.З.Шеренговим в останні роки відібрані клони із задовільним укоріненням здерев'янілих живців: Мрія київська 3, Мрія київська 9). Навряд щоб це було пов'язано із складністю генетичного походження сортів. Проаналізувавши кілька прикладів, можна зробити висновок, що ця ознака є генетично обумовленою особливістю сорту і не більше. Так, сорти Комфорт і Улюблена Млієва (селекції Млїівського інституту садівництва ім. Л.П.Симиренка) мають однакове генетичне походження (Славута х Сіянець Голубки), але перший відзначається високим відсотком укорінення здерев'янілих живців (до 95%), другий – близько 50% (за нашими спостереженнями), але із застосуванням фізіологічно активних речовин (ФАВ, наприклад, чаркор) у сорту Улюблена Млієва цей відсоток зростає значно більше. Аналогічні дані у сортів Екзотика і Дачниця (Сіянець Голубки х суміш пилку Орловія + Йоршиста) (Всеросійський НДІ селекції плодових культур і НДІ садівництва ім. М.А.Лісавенка). Підвищити відсоток укорінення будь-якого сорту можна за рахунок передсадивної обробки живців ФАВ: чаркор, гетероауксин, янтарна кислота тощо (у відповідності з інструкцією).

До особливого мало відомого методу підвищення кореногенезу живців можна віднести метод етіоляції пагонів. Полягає він у тому, що пагін, який активно росте (середина травня) умовно розділяють на живці, не відокремлюючи від основи куща і не розрізуючи його. На міжвузля регулярно, в міру росту пагона, через 3–5 бруньок з листками надівають чохли з чорної поліетиленової плівки (розрізані молочні пакети), закріплюють їх скотчем. У цих місцях пагона без доступу світла формуються тканини з кореневими зачатками. Нарізують живці з підготовлених у такий спосіб пагонів з таким розрахунком, щоб нижній зріз був нижче чохла. Перед живцюванням чохли видаляють.

Висаджувати здерев'янілі живці можна як восени, так і навесні. Осіннє садіння вважається кращим строком. За нашими багаторічними спостереженнями, значна частина живців, заготовлених і висаджених в оптимальні строки (червоні порічки – з 10 вересня; чорна смородина – з 20 вересня) і оброблених стимуляторами коренеутворення, до замерзання грунту встигають сформувати кореневу систему.

Здерев'янілі живці задовжки 15–20 см нарізують із сильних однорічних приростів. Дуже тонкі, а також верхівкову бруньку не використовують. Під час нарізування живців верхній зріз роблять над брунькою, нижній – під брунькою.

Живці смородини висаджують на рівній, чистій від бур'янів, захищеній від вітрів ділянці з родючим, достатньо вологим грунтом, щоб живці вільно входили в нього. Після садіння грунт ущільнюють, рясно поливають, по можливості мульчують матеріалами органічного походження (перегній, торф тощо) шаром 4–5 см. При вирощуванні саджанців смородини на присадибних ділянках можна рекомендувати ущільнене садіння живців за схемою 30 × 15–20 см. Для кращого укорінення живці садять похило і так, щоб над поверхнею грунту була одна брунька, а біля самої поверхні – друга. В подальшому проводять розпушування, просапування, підживлення, регулярні поливи, не допускаючи пересихання грунту. За правильного догляду до осені наступного року виростають однорічки, які можна висаджувати на постійне місце.

Зелені живці підготовлені для садіння (зліва направо), верхній ряд: гортензія деревоподібна, самшит вічнозелений, ялівець козацький, троянда зморшкувата, тамарикс одеський, смородина чорна; нижній ряд: вейгела рожева, йошта, спірея Вангутта, туя західна, жимолость Брауна, свидина біла.

Укорінення зелених живців

Розмноження зеленими живцями – один з інтенсивних методів одержання садивного матеріалу. Заготовляють живці, зазвичай, у першій половині вегетації, коли немає масового розвитку хвороб. Бруньковий кліщ (один із дуже небезпечних шкідників смородини) в тепличних умовах, де проводиться укорінення, як правило гине. І ще один позитивний момент. Цей метод сприяє вищому відсотку укорінення сортів з низькою регенераційною здатністю при вирощуванні їх із здерев'янілих живців.

Для зеленого живцювання використовують прикореневі та вовчкові пагони, річні прирости на 2–3-річних гілках. Укорінюють їх у теплицях, парниках і коробах з плівковим накриттям. За невеликої кількості вирощуваного матеріалу можна використовувати розрізані пластикові пляшки з-під напоїв (прозорі). Для попередження термічних опіків листків, викликаних прямими сонячними променями і, як наслідок, значним підвищенням

температури, що призводить до загибелі живців, споруди для живцювання розташовують у затінку (під кронами дерев). Якщо цього уникнути неможливо, внутрішю поверхню плівки забілюють крейдою. Оптимальний температурний режим під час укорінення – близько +25°С і вологість повітря 85–90%. Перед закладанням живців на вкорінення готують дренажні канави, куди насипають гравій, биту цеглу або інші будівельні відходи (10–15 см), пісок (3–5 см), суміш садової землі з перегноєм (20–25 см). Зверху насипають субстрат для укорінення, яким є суміш великозернистого річкового піску з торфом (1 : 1) або один великозернистий пісок шаром до 10 см.

Заготівлю живців проводять з пагонів, у яких тканини починають грубшати, але здерев'яніння ще не настало (кінець травня). Такий пагін зберігає гнучкість і ламається за різкого згинання. Це дуже важливий момент. Існує думка про заготівлю зелених живців під час достигання ягід. Наші спостереження суперечать цьому. Річ у тім, що до зазначеного періоду більша частина приросту у чорної смородини і весь у червоних порічок здерев'янілий. Відсоток укорінення таких живців різко знижується. Живці, зрізані у раніші строки, – загнивають.

Зрізують пагони в ранкові години, коли у рослин максимальний тургор, переносять у відрах з водою до місця, де виконується нарізування живців. Пагони розрізують на живці з 2–4 міжвузлями. Зрізи (верхній і нижній) мають бути прямими і на відстані 5 мм від пазушних бруньок. Нижні листки видаляють, залишаючи 1–2 верхніх.Якщо залишений листок великий, то його вкорочують наполовину для зменшення транспірації (випаровування вологи).Усі листки видаляти не можна, позаяк їхня наявність сприяє коренеутворенню.

Поліпшити укорінення живців можна, обробивши їх стимуляторами коренеутворення (див. вище).

Висаджують живці за схемою 5 х 5 см.

До початку масового утворення коренів у живців необхідно підтримувати повне насичення вологою як субстрату, так і повітря. В промислових умовах таку функцію виконують туманоутворювальні пристрої, які працюють автоматично. В домашніх умовах листки регулярно збризкують водою вручну. Важливою умовою є постійна волога на листках. Відтік надлишку вологи забезпечуватиме дренаж.

Корені з'являються залежно від температури, вологості грунту і повітря на 7–14-й день. Рясне коренеутворення відзначається на 4-му тижні. Свідченням цього дуже часто є пробудження бруньки і ріст пагона із пазухи листка (особливо у чорної смородини). У цей період проводять загартовування рослин шляхом провітрювання споруди, поступово збільшуючи час та зменшуючи кількість поливів.

Восени укорінені живці викопують і висаджують на дорощування.

Підводячи підсумок, хочеться наголосити на такому. За сприятливих умов вирощування рослини смородини можуть жити 20–30 років і більше. Але їх оптимальний період експлуатації значно коротший: чорної смородини – 8–10 років, порічок, золотистої смородини, агрусу – 10–12. Тому кожний садівник, котрий зацікавлений в одержанні високих урожаїв, скористується цією інформацією. Описані способи можна застосовувати для вирощування саджанців й інших культур, зокрема декоративних кущів, використовуючи методи з урахуванням біологічних особливостей конкретної культури. Для розмноження відбирайте чистосортні, здорові, врожайні рослини без видимих ознак ураження хворобами і пошкодження шкідниками.

Г.С.Мамченко,
молодший науковий співробітник Прилуцької дослідної станції УААН, а.с.100, м.Прилуки, 17500

Профілактичні заходи в саду до розпускання бруньок

Зимовий період 2006/07 років є незвичайним через теплу погоду, яка створила певний ризик для плодових і ягідних культур. Ризик усугубився ще й тим, що погода була сухою. Замість глибокого спокою, який властивий рослинам у цю пору, підвищений режим температури викликав їх активний розвиток. У січні спостерігали цвітіння дерену, японської айви, підсніжників.Внаслідок потепління відбувався розвиток у плодових дерев, кущових ягідників і суниці, набухали бруньки. Проте, різке зниження температури повітря навколишнього середовища, яке ймовірне в лютому–березні, викличе загибель плодових утворень. Якщо відбудуться подібні негативні погодні метаморфози, то врожаю не буде зовсім або він буде мізерний. Незважаючи на несприятливі погодні умови та невтішні для рослин наслідки перезимівлі, в період спокою – набубнявіння бруньок, необхідно провести комплекс заходів по догляду за плодовими та ягідними культурами. Виконання зазначених нижче робіт має профілактичну дію, яка проявляється у зменшенні чисельності шкідників і інфекційного запасу збудників хвороб у період вегетації. Враховуючи, що за умов теплої зими добре перезимували шкідливі об'єкти, то ж профілактичні заходи проти них є надзвичайно важливими.

Більшість шкідливих організмів, завдаючи шкоди плодовим та ягідним культурам, пристосувалася перезимовувати на поверхні грунту, всередині або зверху опалого листя і рослинних решток, у верхньому шарі грунту. Деякі види шкідників і збудників хвороб зимують під старою відсталою корою або в тріщинах на дереві. У вологу погоду біля дерева застилають плівку чи тканину і зчищають із штамбів і скелетних гілок дерев стару кору, під якою діапаузують гусениці підкорової листовійки, сливової, східної та яблуневої плодожерок, глодова кружкова міль, глодовий і звичайний павутинний кліщі, яблуневий квіткоїд тощо. Виконувати цю операцію

потрібно негострою скребачкою, щоб не поранити здорової тканини дерева, інакше через ранки можуть проникнути хвороботворні мікроорганізми, що пошкоджують деревину. Зчищені рештки старої кори виносять за межі саду і спалюють або закопують у грунт на глибину 40 см.

Різкі коливання температури повітря в другій половині зими спричинюють морозно-сонячні опіки. У розвилках і біля основи скелетних гілок кора буріє, відстає, скручуючись доверху. Таку кору видаляють, вирізуючи 2–3 см здорової тканини і спалюють. Якщо хвору кору залишити, то в ній поселяться збудники хвороб деревини, і рослина поступово засохне. Рану дезінфікують 1%-ним розчином мідного купоросу (10 г на 1 л води); після нанесення розчину потрібно, щоб він засвоївся, підсох і тільки потім рану замазують садовим варом або глиною зі свіжим коров'яком (у співвідношенні 1:1). Перед замазуванням рани можна обробити гетероауксином (0,5 г на 10 л води). Великі рани після нанесення замазки обв'язують тканиною або мішковиною (тільки не плівкою). Лікування ран у такий спосіб сприятиме їхньому швидкому заживленню і запобігатиме зараженню деревини грибами. Таку операцію проводять у відлигу за плюсової температури. Очищені штамби та розгалуження скелетних гілок вдруге (після осінньої побілки) білять 20%-ним розчином вапна та 3%-ним розчином мідного купоросу (2 кг + 300 г на 10 л води) з додаванням 2 кг глини.

Після танення снігу в саду згрібають опале листя і компостують його, використовуючи після перепрівання як органічне добриво. Грунт обережно перекопують на глибину 10 см, аби не пошкодити мичкувату кореневу систему ягідників. Компостування листя та рослинних решток і перекопування грунту значно знижують запас шкідників (чорний сливовий та яблуневий плодові пильщики, сірий бруньковий довгоносик, вишнева муха на плодових і пильщики та галиці на ягідних культурах) і збудників хвороб, які зберігаються в листках, під ними та у верхньому шарі грунту.

Із дерев знімають і закопують у землю чорні муміфіковані плоди, які є джерелом інфекції плодової гнилі (концентричне розміщення спорових купок) та моніліального опіку (хаотично розміщені дрібні спорокупки). Останнє десятиріччя дерева вишні та абрикоса масово уражуються моніліальним опіком під час квітування (весняна форма). Прохолодна та дощова погода сприяє розвитку хвороби.

Збудник борошнистої роси зберігається у вигляді міцелію на уражених пагонах у хворих бруньках, які відрізняються від здорових сіруватим відтінком. Вирізування засохлих, уражених пагонів, плодушок дасть змогу значно зменшити зимуючий запас інфекції та підвищити ефективність захисту рослин від борошнистої роси та моніліального опіку.

Видалення порослі, звисаючих до землі гілок, проріджування крони та зниження її висоти до 3–3,5 м істотно зменшать чисельність шкідників, поліпшить мікроклімат і догляд за деревами. Всі зрізи на гілках діаметром понад 2 см відразу після обрізування замазують садовим варом, масляною фарбою або глиною з коров'яком.

Дерева яблуні сприйнятливі до парші, персика – дуже уражуються кучерявістю листя, вишні та абрикоса – зазнають шкоди від моніліального опіку, клястероспоріозу, кокомікозу, сливи – чутливі до клястероспоріозу, полістигмозу. Щоб запобігти розвитку хвороб, плодові дерева на початку появи зеленого конуса обприскують 3%-ною бордоською рідиною (300 г мідного купоросу + 300–400 г свіжогашеного вапна на 10 л води). Мідний купорос розчиняють у теплій воді в емальованому або дерев'яному посуді. Якщо персик не захистити від кучерявості, а інші породи від фітопатогенів, то листя і зав'язь почнуть обпадати. Обприскують бордоською рідиною зранку або ввечері, можна і вдень, коли немає вітру. Розпилювач обприскувача спрямовують спочатку на стовбур, потім поступово переходять на верхні та нижні гілки. Робочий розчин бордоської рідини, завдяки свіжогашеному вапну, добре прилипає до оброблюваної поверхні гілок дерева. Після підсихання обприскані дерева стають світло-блакитними, тому обробка має назву "блакитне обприскування". Норма витрати робочої рідини на 10–15-річне дерево за використання обприскувача "Ера" становить 7–8 л, на молоде – 2–3 літри. Кількість робочого розчину зменшується в 2,5 раза, коли користуються сучасними обприскувачами марки "Квазар" або "Матабі". Атмосферні опади, що випадають після обприскування, змочують дерева і поступово розчиняють нанесений фунгіцид. Краплі бордоської рідини згодом падатимуть на листкові розетки, пагони, які утворяться вже після обробки, створюючи на них захисну плівку, яка перешкоджатиме проростанню спор парші та інших збудників хвороб, що поширюються по саду комахами, птахами, вітром. Отже, проведення блакитного обприскування на початку появи зеленого конуса має тривалий період захисної дії і звільняє сад від хвороботворних організмів впродовж весняного періоду.

Для зниження щільності популяцій зимуючих стадій шкідників на зерняткових і кісточкових культурах проти щитівок, кліщів, листовійок, попелиць, медяниць, молей, несправжніх щитівок насадження обприскують препаратом 30 В, 76% к.е. Норма витрати інсектициду в умовах приватного сектору – 0,6 л на 20 л води. Препарат 30 В застосовують на кущових ягідниках (аґрус, смородина, порічки, малина) проти попелиць, щитівок, кліщів, несправжніх щитівок і листовійок із зазначеною вище нормою витрати. Обробку проводять до розпускання бруньок за температури повітря не нижче +4°С. Інсектицид ефективний проти шкідників, що зимують у стадії яйця та гусениці. Механізм дії препарату 30 В – асфіксія, яка настає внаслідок покриття особин тонкою маслянистою плівкою і порушення дихання через припинення доступу повітря. Під час обробки плодових дерев і кущів бордоську рідину та препарат 30 В не змішують.

Придбайте феромонні пастки для відловлювання самців каліфорнійської щитівки, яблуневої та східної плодожерок (для встановлення строків масового льоту й доцільності проведення хімічних обробок). Заготуйте хвойну тирсу або солом'яну січку для мульчування грунту під суницею, щоб захистити достигаючі ягоди від сірої гнилі.

Подбайте про придбання засобів захисту. Асортимент препаратів, рекомендованих для використання у садових насадженнях, великий. Вони пройшли всебічні випробування на присадибних ділянках і рекомендовані для захисту плодово-ягідних рослин від шкідливих організмів в умовах приватного сектору. На ринку і в магазинах хімічних препаратів значно більше, і кожен з них так рекламують, що часом важко утриматися, аби щось не придбати. Щоб не вскочити в халепу, перш ніж зробити покупку, ознайомтеся з новинками в галузі контролю багаторічних насаджень за шкідниками, хворобами і бур'янами. Купуйте препарати лише в магазині. Якщо ж засумнівалися в їхній якості, вимагайте у продавця сертифікат.

І. Шевчук,
кандидат сільськогосподарських наук,
Інститут садівництва УААН

НЕЗВИЧАЙНІ МОЖЛИВОСТІ ДОМАШНЬОЇ МІНІ-ФЕРМИ

Про методику Михайлівського акселераційного кролівництва в Україні вже відомо чимало. До цієї теми спостерігається також значний інтерес з боку різних газет і журналів. Адже така незвична методика мало кого залишає байдужим. Вона щоразу викликає безліч питань, запальних коментарів і прямо протилежних оцінок - від захоплення до повного неприйняття. Хоча нічого дивного - акселераційний метод є настільки революційним, що всі звичні стандарти традиційного кролівництва він просто перевертає з ніг на голову...

Напевно, багато хто з читачів так чи інакше знайомий із загальноприйнятим способом розведення кроликів. Зазвичай тварини утримуються в простих клітках, встановлених, як правило, в сараї. Час від часу вони бідують від різних хвороб-епідемій, які викошують мало не все поголів'я. Не допомагають навіть регулярні щеплення. Такий плачевний стан справ до болю знайомий багатьом господарям практично в кожному регіоні країни. Причина цих бід полягає в сукупності негативних для кролика чинників: порушена екологія, негігієнічні умови утримання, годівля, що не відповідає природним потребам організму, різноманітні стреси призводять до масової загибелі, вагомих збитків і гірких розчарувань. За рік від тих тварин, що дивом залишилися живими, вдається все-таки одержати кілька кілограмів не дуже якісного м'яса і копійчаної вартості шкурки. Щоб отримати з такої, здавалося б, ризикованої справи істотну віддачу - подібна можливість для звичайного кролівника видається просто фантастичною. Але, як виявляється, в акселераційному кролівництві все може бути зовсім навіть навпаки...

Нагадаємо, що акселераційну методику кролівництва винайшов академік І.М. Михайлов, відомий російський учений. Ігор Миколайович здійснив своє відкриття на основі серйозних біологічних і фізіологічних досліджень. Михайлов довів на прикладі кролика, що тварина, яка не отруює себе власними відходами і яка годується молоком матері до тримісячного віку, а також одержує досхочу тепла і кормів, може набагато швидше рости і продуктивніше розмножуватися без будь-яких ліків і щеплень. А заодно набуває особливих якостей м'яса і хутра, та ще й надзвичайно сильного імунітету до всіх хвороб! Технологія заснована на поглибленому вивченні потреб кролика і їх повному забезпеченні. Завдяки чому усуваються причини, що викликають в звичайному кролівництві поголовну захворюваність тварин, уповільнення росту молодняку, перевитрату кормів, низьку якість м'яса і хутра. На сьогодні акселераційне кролівництво в світі вже широко замінює звичайне. Про значимість відкриття багато що скаже такий факт: в Китаї цей метод включений в державну (!) програму розвитку сільського господарства...

Основа акселераційної методики - в застосуванні специфічної конструкції агрегату для утримання кроликів. Він представляє собою оригінальну ярусну споруду - МІНіферму (саме МІНіферму, а не клітку) з відповідними секціями для різних вікових груп. Працює така МІНіферма в напівавтоматичному режимі і вимагає для обслуговування тільки півгодини вільного часу раз на 7 днів. Адже годівниці і напувалки в ній сконструйовані таким чином, що якщо їх заповнити, то запасу корму і води вистачає на цілий тиждень і вони цілодобово доступні для тварин. Мало хто знає про головну особливість кролячого шлунку: вона така, що кролик повинен постійно щось жувати. Спеціальні спостереження показали, що дорослі особини приймають їжу до 80 разів на добу. При звичайному 2-3-разовому годуванні забезпечити природні потреби тварини неможливо. Крім того, організм кролика потребує значної кількості води. В МІНіфермі акселерат може пити її досхочу, а не тоді, коли наливає недбалий господар. Взимку вода підігрівається, а влітку - прохолодна. Вона ще й самоочищається завдяки особливій конструкції вакуумної напувалки. В результаті такого безперервного і повноцінного режиму харчування, як це не дивно, кормів кролик почав споживати в 4 рази менше. В МІНіфермі кролячі послід і сеча поступають в спеціальний піддон, який також замінюється раз на тиждень. Агрегат обладнаний спеціальною системою природно-примусової вентиляції повітря, внаслідок чого він не має неприємного запаху і не приваблює мух, а акселерат дихає тільки чистим повітрям. Експлуатація МІНіферми передбачає також електропідігрів маточників. В результаті застосування такого нововведення отримали подвійний ефект: зекономлена енергія кормів тепер спрямовується на бурхливий ріст, тобто - акселерацію; а ще стало можливим одержувати стабільні круглорічні окроли (кожен - по 8-15 кроленят) незважаючи на холоди і морози.

Завдяки акселераційній методиці молодняк кроликів харчується материнським молоком на протязі перших 3-х місяців життя, а далі вже переходить на звичайний корм. Оскільки на підсосі тварини знаходяться набагато довше, ніж звичайно, то їх організм одержує найбільш цінні речовини, тим самим набуваючи особливо сильного імунітету. Внаслідок цього, а також інших названих раніше чинників акселерат не хворіє взагалі. Росте він в 3 рази швидше від звичайного кроля: товарної ваги (4-6 кг) набирає всього за 4 місяці. Його молочне м'ясо виняткове смачне, не містить холестерину, пестицидів, запаху власних випорожнень, будь-яких інших хімікалій. Як запевняють лікарі, воно навіть здатне виводити з організму людини радіацію, лікувати виразку шлунку і значно підвищувати імунітет. При вмілому господарюванні м'ясо одержують майже безкоштовно, тому що все повністю окуплює і приносить прибуток вже сама шкурка, а точніше хутро акселерата. Так-так, це не описка - саме хутро, яке називається «мікраксель». Адже у акселерата воно теж особливе: високоносне (гарантія на випадання ворсин - до 20 років) і надзвичайно гарне. За експертними оцінками спеціалістів за якістю і красою «мікраксель» прирівнюється до хутра песця, норки і навіть шиншили. З нього зазвичай шиють вишукані жіночі шуби, а також м'які і міцні ковдри з яскраво вираженим лікувальним ефектом.

Використання такої незвичайної ферми-агрегату в домашньому господарстві відкриває для її господаря нові, невідомі раніше можливості. Адже виготовити МІНіферму можна самостійно, площі вона займає всього 1,4 кв.м, а встановлюється в будь-якому зручному місці - навіть під вікном житлового будинку. Служить МІНіферма довго - 10-15 років. Один раз побудувавши, господар кожного наступного року отримує від неї (підходячи тільки раз в тиждень) не менше 100 кг чудового м'яса і 35-40 шкурок з красивим і особливо міцним хутром на одну повнорозмірну шубу. Виходить такий собі домашній «міні-цех», який сім'ю і нагодує, і одягне. При цьому істотно економляться корми, відсутні проблеми з кролячими хворобами, загибеллю і, відповідно, з ліками та щепленнями. А яке тут поле діяльності для ініціативних і заповзятливих! Бо ж можна і не однією МІНіфермою обзавестися, а, наприклад, кількома десятками. Адже клопотів з ними небагато - вправляється одна людина. А вкладені кошти в акселераційному кролівництві подвоюються з дивовижною швидкістю. Наприклад, вкладений господарем на початку року умовний капітал у розмірі 1000 гривень подвоюється вже через 4 місяці. Далі через кожні 4 місяці сума знову подвоюється, і в кінці року вже маємо 8000 гривень. В якій ще галузі відшукається такий вражаючий обіг коштів?

Безумовно, на перший погляд в акселераційній методиці розведення кроликів присутні багато незрозумілих і навіть «фантастичних» моментів. Причина - в недостатку інформації по цій темі. Той матеріал, що іноді трапляється, в більшості розрізнений, а іноді - навіть суперечливий. Але можемо порадувати читачів: по даній темі зовсім недавно видана спеціальна брошура під назвою «Необычайные возможности домашней МИНифермы». Поданий в ній систематизований матеріал допоможе вам повною мірою зрозуміти сутність революційного винаходу, побачити його переваги і перспективи, розповість про успішний практичний досвід. Видання буде цікавим і корисним кожному, хто цікавиться цією по-справжньому новою галуззю тваринництва.

Читачі журналу «Дім, сад, город» мають виняткову нагоду безкоштовно замовити брошуру «Необычайные возможности домашней МИНифермы» поштою. Для цього потрібно РОЗБІРЛИВО заповнити купон-замовлення (або ж просто написати заявку), разом з ним вкласти в конверт поштові марки на 1 грн. (для пересилки) і відправити його за адресою:

П/с 20 «Заявка-ДСГ», вул. Незалежності, 54,
смт Стара Вижівка, Волинська обл., 44400

Шановні читачі! Акселераційна методика кролівництва, безумовно, варта належної уваги. Тому покваптесь ознайомитися з новими можливостями для успішного і прибуткового господарювання, що відкриваються з незвичайною домашньою помічницею - МІНіфермою!

лінія відрізу

КУПОН-ЗАМОВЛЕННЯ ДСГ

(заповнити розбірливо)

Прошу **безкоштовно** вислати за вказаною адресою брошуру "Необычайные возможности домашней МИНифермы". *Поштові марки на 1 грн. додаю.*

Ваші П.І.П.: ____________________

(прізвище)

____

(ім'я, по батькові)

Ваша адреса: ____________________

(вулиця, номер будинку, квартири, населений пункт, район, область)

Індекс: ☐☐☐☐☐ Підпис: ____________

лінія відрізу

На правах реклами

Мало хто з нас знає, що існує близько сотні хвороб, на які людина може занедужати "завдяки" нашим меншим друзям – тваринам. Про зооантропонозні недуги, тобто ті, що передаються від тварини до людини, рідко згадують у засобах масової інформації, отож, з-поміж людей побутує думка, що недуги ці не такі вже й страшні. До того ж має існувати ветеринарний нагляд за продуктами тваринного походження. Наголошуємо – має існувати. Але чи завжди ми впевнені в цьому, купуючи м'ясо, молоко, птицю з рук?

Сьогодні наша розмова про прогалину в цих знаннях з людиною, професійним обов'язком якої є протидія вищезгаданим недугам.

Отже, знайомтеся – начальник відділу ветеринарної міліції з проведення карантинно-санітарних заходів при ГУМВС України в Київській області Ігорем Вікторовичем Неборачко.

Коли тварина стає ворогом

Кор.: Сьогодні, у зв'язку із сумнозвісним пташиним грипом, часто можна почути суто ветеринарний термін "епізоотія". Що це таке?

І.Неборачко: Цей термін – похідна від двох слів "поширення хвороби" та "тварина". У широкому значенні це слово означає поширення інфекції на значній території, коли виникає масове ураження тварин та різноманітні клінічні форми перебігу хвороби. Першоджерелом є хворі та перехворілі тварини – носії заражень. На жаль, епізоотії можуть бути небезпечними і для людей.

Кор.: Однією з найнебезпечніших поширених хвороб, яка може передаватися від тварини до людини, сьогодні є туберкульоз. Скільки вже всього зроблено для його подолання, а "віз" і нині там. Знаю, що для ветеринарів це питання є "номер один".

І.Неборачко: Так, нині в Україні спостерігається епідемія туберкульозу. Тільки в Київській області від нього потерпають сорок господарств. Небезпека цієї недуги полягає в тому, що людина може захворіти, споживши молоко від хворої корови, а тварина може дістати зараження від нездорової людини. Наведу типовий приклад: до доярки із в'язниці повернувся хворий на туберкульоз чоловік. Згодом жінка підхопила збудника та, працюючи на фермі, несвідомо заразила тварин, м'ясо і молоко, які відтепер потенційно небезпечні для людини. Взагалі, паличка Коха – збудник туберкульозу, своєрідний мікроорганізм. Ця мікробактерія зберігає свою життєздатність до температури від +80°С до –270°С. Наприкінці минулого століття англійські археологи провели розкопки в Єгипті і знайшли у царському похованні рештки якогось можновладця. Лабораторні аналізи показали, що в його кістках, стегнах збереглися фрагменти ще за життя перенесеного туберкульозу. Ці залишки було досліджено: зробили посів у поживне середовище. Через певний час бактерії доісторичних часів дали потомство. Вуглецевий аналіз показав, що вік мумії царедворця, а отже і вік бактерій, що паразитували у кістках його стегна, налічує близько 6 тисяч років.

Неважко уявити, наскільки складно боротися з цією недугою. Отож, закликаю всіх громадян бути обачними й не купувати продукти на стихійних ринках.

Кор.: Досить поширеною та небезпечною залишається така хвороба, як сказ. На щастя, люди вже добре обізнані і намагаються бути особливо обережними із безпритульними тваринами, вчасно щеплюють домашніх чотириногих улюбленців та й самі знають, куди бігти, якщо тебе вкусила хвора тварина. А ось про такі хвороби, як ящур та сибірка сьогодні майже не чутно. Невже подолали це лихо?

І. Неборачко: На жаль, ні, але боротьба із цими недугами полягає у належній профілактиці (щеплення тварин), пильному ветеринарно-санітарному нагляді за використанням та реалізацією молока, молочних продуктів, їхнім знезараженням, а також забоєм тварин. Збудник сибірки – спори, мають дуже високу стійкість: у воді вони зберігаються роками, у землі – десятиріччями. Для людини основним джерелом зараження є хворі на сибірку тварини. Тому частіше хворіють люди, які доглядають за тваринами та пов'язані із обробкою тваринної сировини – шкури, вовни. Траплялися випадки, коли зараження відбувалося через погано проварені харчові продукти, які виготовлені з м'яса хворої худоби. Якщо сибірка виникала хоч раз у будь-якій місцевості, вона залишається джерелом спалаху заражень протягом багатьох років. Наприклад, у певному місці був могильник худоби. Потім його розкопали, розорали або його розмили дощі. Спора сибірки потрапляє на свіже повітря і разом із травою поїдається худобою, заражаючи її. До речі, людина також може заразитися через погано вимиті овочі. Так, легенева форма хвороби у людини протікає блискавично, вона може загинути впродовж лічених годин. Проте сибірка лікується антибіотиками. Перебуваючи багато років у землі, її збудник не встиг адаптуватися до сучасних ліків.

Кор.: Як боротися із сибіркою?

І. Неборачко: Боротися з нею важко, але необхідно. За щонайменшої підозри на сибірку, категорично забороняється розтин трупів загиблих тварин. Труп спалюють до попелу на місці загибелі. Це місце перекопується з хлоркою на глибину двох метрів і огороджується. На спеціальній карті ставиться хрест, що означає: на цьому місці не можна ставити будівлі й вести сільськогосподарське господар-

ство. Для запобігання захворювання в усіх господарствах роблять протисибірковé щеплення худоби.

Кор.: Розкажіть, будь ласка, про інший вид небезпечних для людини хвороб – паразитарні.

І.Неборачко: Слово "паразит" виникло ще у Стародавній Греції. Так називали всіх, хто користувався громадським столом, був завсідником громадських благодіянь та бенкетів. У середні віки паразитами стали називати всіх, хто завдає шкоди, і таке значення слова, власне, і збереглося донині: той, хто існує за чужий рахунок, висмоктуючи із "донора" останні сили.

Усі рослини та тварини так чи так пов'язані між собою. Тваринні організми можуть існувати, тільки в тому випадку, якщо будуть їсти інших тварин або рослини. Залежно від складу їхнього "меню", їх розрізняють на хижаків, травоїдних або паразитів. Паразит і господар – недобровільні спільники, їхній союз дає користь лише одному з його учасників. Багато хто з людей потерпає від гельмінтозів ("гельмінт" – черв'як). Ця недуга вже була відома за часів Гіппократа. З усіх гельмінтозів найчастіше зустрічається аскаридоз. Люди заражаються цією недугою через погано вимиті фрукти, овочі (так кортить з'їсти суничку просто з кущика!). Також слід старанно оберігати продукти від мух.

Досить часто трапляється певна недуга, коли в кишківнику людини паразитують так звані гострики. Тут велике значення мають санітарні заходи у дитячих закладах, ретельне вологе прибирання приміщень, бо яйця цього паразита можуть потрапляти до слизової оболонки рота під час вдихання повітря з пилом. Назву ще одну хворобу, яку доволі легко "підчепити", вживаючи неперевірене ветеринарно-санітарною лабораторією м'ясо. Це – трихінельоз. Збудник потрапляє до організму людини з недостатньо термічно обробленим м'ясом. Личинка перебуває у захисній капсулі, ніби інопланетянин у скафандрі. Шлунковий сік роз'їдає капсулу, і збудники, потрапляючи до тонкого кишківника, починають розмножуватися. Через кров та лімфу личинки розносяться по поперчно-смугастих м'язах людини, де осідають і капсулюються. Капсули з личинками вкриваються солями кальцію, у них ПАРАЗИТИ ЗАЛИШАЮТЬСЯ ЖИТТЄЗДАТНИМИ ВПРОДОВЖ БАГАТЬОХ РОКІВ. А позбутися від них людині майже неможливо.

Кор.: За якими ознаками людина може запідозрити хворобу?

І. Неборачко: Основні прояви трихінельозу зумовлені алергійною реакцією людини на продукти обміну речовин та розпаду трихінел: підвищується температура тіла до 39–40° і навіть більше, хворий скаржиться на головний біль, загальну кволість, біль у м'язах, біль під час руху очей. Виникає безсоння, кон'юнктивіт, набряк повік, опухлість обличчя. У тяжких випадках хвороба закінчується смертю людини.

До речі, збудники цієї хвороби досить просто виявити під час аналізу м'яса у ветеринарно-санітарних лабораторіях, які є на офіційних ринках. Називається таке дослідження трихінелоскопією. Тож, перед тим, як купувати продукти десь на узбіччях доріг чи з асфальту, або смакувати шашлик, приготовлений за рецептом "гаряче сирим не буває", варто подумати про можливі наслідки.

Кор.: Дякуємо за цікаву й повчальну розповідь, а читачам ще раз нагадаємо банальні істини: обминайте десятою дорогою стихійні ринки та мийте руки перед їдою.

Бувайте здорові!

Розмову провів

Геннадій Онищенко

"Гараж" для коня на обійсті

За своєю природою кінь – табунна тварина з розвинутими стадними інстинктами. А взагалі, ці наші невідмовні помічники в господарстві добре акліматизуються, що дає можливість успішно їх розводити та використовувати в будь-яких кліматичних зонах. Коні відрізняються підвищеним обміном речовин та підсиленою терморегуляцією, що вкрай необхідно враховувати за будівництва стайні.

Стайня повинна бути затишним будинком, адже кінь виконує важку роботу в присадибному господарстві, і йому, як ніякій іншій тварині, необхідний належний відпочинок.

Що потрібно обов'язково враховувати, будуючи затишне "помешкання" для коня? Отже, "гараж" для коня зводять, насамперед, на сухій ділянці подвір'я, і там, де рівень підґрунтових вод не ближче 1 метра від основи фундаменту. У стайнях, побудованих у низинах, постійно буде сиро, а це негативно впливатиме на здоров'я коней, – у них хворітимуть ноги. Далі треба визначити розташування майбутньої стайні щодо панівних холодних вітрів. Краще, щоб вітри приймала на себе торцева частина стайні, а ще краще – її кут. Аби уникнути протягів, двері влаштовують з підвітряного боку.

З чого будувати? Найкращі будівельні матеріали, безумовно, – це дерево та цегла. Стайні дерев'яні чи цегляні – завжди теплі й сухі. Однак непоганий "гараж" для коня вийде й із саману. Саман має бути правильно підготовлений і належно просушений. Можна зробити ще простіше – звести глиноплетневі чи каркасні стіни, обшити їх дошками товщиною приблизно 25 мм і засипати міжстінний простір глиною у суміші з тирсою. Якщо у вашій місцевості багато каменю, може згодитися й він, тільки варто враховувати, що кам'яна стайня надто зволожується і погано зберігає тепло.

Товщина стін залежно від клімату може бути різна. Але все-таки така, щоб стіни не промерзали, інакше повітря у

стайні буде завжди вологе. Стіни з колод повинні бути товщиною не менше 23 см у північних районах і не менше 20 см у південних. Завжди сухіші будівлі на фундаменті.

Температуру в стайні взимку бажано мати більш-менш постійною, приблизно 5–10°С, відносна вологість не більше 85%. Стайню роблять простору, щоб кінь міг у ній повернутися, змінювати місце, де йому стояти, лягати і вставати. Робочих коней ставлять у просторих стійлах, а племінних – у денниках із свіжою сухою підстилкою.

Плануючи будівництво нових приміщень, слід передбачити можливість зведення горища для збереження сіна та підстилки.

Для зниження тепловтрат через вікна необхідно зменшувати площі їхніх прорізів до найменших допустимих за нормами освітленості і встановити потрійні шибки. За подвійних шибок доцільна додаткова теплоізоляція за допомогою поліетиленової плівки в просторі між шибками.

В'їзд транспорту до стайні необхідно передбачати, зазвичай, через ворота з утепленими тамбурами, що мають розміри більші за габарити цих транспортних засобів. Для підвищення експлуатаційної якості дверей та воріт потрібно:

- бічні скоси прорізів окантовувати металевими косинцями;
- передбачити відстань між підлогою та стулками воріт не менше 10 см, які треба перекривати фартухом із прогумованого чи іншого допоміжного матеріалу;
- розсувні ворота (як найзручніші) варто кріпити напрямними полозами, як угорі, так і знизу. Коли відчиняти ворота, то стулки мають розсовуватися за межі прорізу. Щілина між полотнищами і стіною повинна перекриватися фартухами.

Для захисту конструкції будинків від зволоження необхідно передбачати:

- фарбувальну гідроізоляцію внутрішніх поверхонь стін (з дотриманням гігієнічних вимог);
- влаштування двобічних віконних зливів (із внутрішнього та зовнішнього боків вікна);
- спеціальну обклеювальну гідроізоляцію між заповненнями віконних прорізів (коробкою) і матеріалом стін;
- винесення карнизу, не менш ніж на 1/5 висоти стіни (за неорганізованого стоку дощової води з даху) чи влаштування карнизного жолоба.

У стайні рекомендується будувати денник величиною 10–14 $м^2$, висотою від 2,8 до 3,5 м. Стелю роблять щільною, краще з дощок товщиною 50 мм. На них кладуть глинопіщане змащення у 20 мм, потім шар тирси або непресованого очерету, а на них – шар землі в 50 мм.

Дуже важливо правильно покласти в стайні підлогу. Вона повинна бути непроникна для рідини, м'яка, суха й міцна. Потрібно знайти жирну глину, вимісити її, укласти на вирівняну земляну основу й ретельно утрамбувати так, щоб, зрештою, покриття мало товщину 150 мм. Ущільнюють глину поступово, з огляду на шар глини, який від трамбування зменшується у 2 рази. Після просушування тріщини, що з'явилися у підлозі, заповнюють глиною та вапном, знову добре просушують, а потім посипають піском і прикопують.

Підлога в стайні може бути і дерев'яна. Вона теж тепла, але від надлишку вологи робиться слизькою і гниє. Щоб цього не сталося, потрібно дошки підлоги щільно підігнати до земляної, а ще краще до глиняної основи. Якщо між ними не буде простору, то й рідина не накопичуватиметься.

Лаги – пластини, до яких кріплять дошки підлоги, на глиняній основі заглиблюють у землю. Можна робити й асфальтовані підлоги. Зрештою, підлогу в стайні можна зробити і земляну, але попередньо розпушити її, додати солом'яної січки й добре втрамбувати. Однак у всіх випадках підлогу роблять з невеликим ухилом від зовнішньої стіни до проходу, приблизно 1–1,5 см на кожен метр довжини.

Ніяких порогів у стайні не повинно бути!!!

Варто пам'ятати, що кінь любить світло. На висоті 1,8–2 м від підлоги прорізують вікно. Відношення площі вікна до площі підлоги 1:15. Шибки вікон у стайні мають бути чисті, інакше який сенс у великому вікні? У деннику не роблять гострих кутів. Дверні косяки обов'язково закругляють, а затвори врізають так, щоб вони не видавалися і не травмували коня. Двері краще зробити навісні на міцних петлях, відчинятися вони повинні назовні.

А як облаштувати стайню? Ставлять упритул до освітленої стіни зручну й містку годівницю у вигляді корита. Відстань від підлоги до верхнього її пружка 60–80 см, ширина поверху 50 см, понизу – 30 см. Годівницю ділять на два відділення: ліва частина (більша) – для сіна, соломи; права (менша) – для засипання концентратів. Перше відділення прикривають дерев'яними ґратами, щоб було менше втрат. Підійдуть годівниці й інших зразків, наприклад, у вигляді ґратчастих начіпних ясел, закріплених у правому куті денника, і щільного ящика для зернового корму. У будь-якому разі, годівниця ***не повинна травмувати коня***, особливо з боку його щелеп, коли він дістає корм. Температура води має бути не нижче 18°С, ні в якому разі не напувати коня відразу після роботи. Зерновий корм не можна давати коням раніше, ніж через 1–1,5 години після важкої роботи.

Коней ***щодня*** вранці чистять. Для цього використовують шкребницю, щітку, сукнину, солом'яний джгут, дерев'яний ніж. Тепер багато конюхів та їздових уже використовують пилососи із спеціальними гребінками. У теплу пору року коней корисно купати. Зіпрілих коней купати і чистити не варто. Після закінчення роботи, якщо в стайні холодно, коней накривають попонами.

Розчищення копит та перековування коней здійснюють у міру потреби, але не рідше одного разу в 1–1,5 місяця.

Щодня після роботи копита очищають від бруду спеціальним ножем і миють чистою водою.

Збрую, фураж, підстилку зберігають у допоміжному приміщенні. Біля стайні бажано побудувати загін з міцної огорожі. Поки кінь перебуває у загоні, стайню провітрюють.

П.І.Івашков, П.А. Нарожний,
доценти Луганського національного аграрного університету,
Г.В.Вікуліна,
магістр ветеринарної медицини

НАСІННЯ З ІТАЛІЇ

Представник в Україні – ТОВ "СЕЛМА"
(044) 451-57-55; 592-99-49

ІНТЕРНЕТ-МАГАЗИН
www.sementi.com.ua E-mail:info@sementi.com.ua

"НАСІННЯ-ПОШТОЮ"
а/с №125, м.Київ 03164
(044) 592-17-38

Ліцензія на оптову
торгівлю насін
Свід. АВ №120579 від 14.11

САДЖАНЦІ ТРОЯНД

ЧАЙНО-ГИБРІДНІ, БОРДЮРНІ, ВИТКІ, ГРУНТОПОКРИВНІ, АНГЛІЙСЬКІ, ПАРКОВІ

Найбогатший асортимент та модні новинки!
Реалізація поштою та на місті.
У НАЯВНОСТІ ДВОРІЧНІ САДЖАНЦІ НАЙВИЩОЇ ЯКОСТІ.

Запрошуйте безкоштовний кольоровий багатоілюстрований каталог.

ОВЧАРОВ Сергій Сергійович,
вул. Шкільна, 38, с. ХОЛМІВКА,
Бахчисарайский р-н, КРИМ, 98465.
(06554) 5-02-51.

САДОВО-ГОРОДНЯ МОТОТЕХНІКА

Багатофункціональні мотокультиватори та мотоблоки "ІТАЛЬЯНО" і "ГЕПАРД",
винищувач бур'янів RT-401 від "Benassi" (Італія),
також: SOLO, САЛЮТ, НАДЄЖДА, НЄВА, AL-KO та ін.

НАВІСНЕ ОБЛАДНАННЯ

Газонокосарки, мотокоси, кущорізи, обприскувачі, бензопили, мотопомпи, бензинові та газові генератори, причепи тощо.
Виробництво: Італія, Німеччина, Франція, Швеція, Україна, Росія, Китай.

Технічний центр "Садово-городня техніка"
04080, Київ, вул.Костянтинівська, 71 (ст.метро "Т. Шевченка", в корпусі заводу "Керамік")
Тел. (044) 467-61-49; 467-67-62. E-mail: sampo@adamant.net
Детальніше див.на сайті: **www.sad-ogorod.com.ua**

ВІДКРИЙТЕ СВОЮ СПРАВУ!

Безпрограшний шанс для бажаючих зайнятись реальним надприбутковим бізнесом у новій галузі тваринництва!

Прибуток — від 29800 грн.

За 365 днів з ділянки лише 10x10 м. Обіг капіталу — 120 днів.
Спільна програма співпраці.
Гарантія збуту, організаційна підтримка!
Бізнес-проект — поштою (безкоштовно).
Для відповіді надішліть конверт із з/а.
43026, Луцьк, а/с 27 "ДСГ-К"

ЗРОБІТЬ СВІЙ БУДИНОК ТЕПЛИМ!

Надзвичайно **ефективні системи опалення** приватних будинків на 74% зекономлять вам час та гроші, усунуть проблему забезпечення паливом. Серйозна конкуренція природному газу! Інформація – поштою (безкоштовно).
Надішліть заадресований конверт.
43026, м. Луцьк-26, а/с 27 "К-21"

НАЧНИТЕ СЕЗОН С РАННЕВЕСЕННЕЙ ОЧИСТКИ ПЛОДОВО-ЯГОДНЫХ, ДЕКОРАТИВНЫХ РАСТЕНИЙ ОТ ЗИМУЮЩИХ СТАДИЙ ВРЕДИТЕЛЕЙ

ЭКОЛОГИЧЕСКИ БЕЗОПАСНЫЙ, ВЫСОКОЭФФЕКТИВНЫЙ ИНСЕКТОАКАРИЦИД ИСКОРЕНЯЮЩЕГО ДЕЙСТВИЯ

отличительные знаки:
(АГРОПРОМНИКА)

ПРЕПАРАТ 30(в)™

1) РАННЕВЕСЕННЯЯ: от +4С т. (круглосуточная) до распускания почек. Наилучший эффект при набухших почках перед самым распусканием.
2) ЛЕТНЯЯ: по выходу второго и третьего поколения бродяжек и против клещей.

ПРОИЗВОДИТЕЛЬ:
ООО"Агропромника"
г. Днепропетровск
т. (0562) 924602, 925313
лицензия АБ№202406

Наши дилеры:
г.Днепропетровск ООО "Агродар" пр. Гагарина, 8, магазин Агродар (056)3701890, (056) 385008
г.Киев, ООО "Аналит-Сервис", тел (044)4903573,
АР Крым, ОАО "Крым-Агрохим", (0652) 229506, 221994
Черновецкая обл, Хотинский р-н, село Недобоевцы, маг. "Дом,сад,огород", тел. (0373)143349, 80506168080.
г.Луганск, Донецк ЧП Алексеев А.В., (0642)655923ф, 80504434208, 80506990240

Наши представители:
г.Херсон, Речпорт. ул. Лесная, 2 тел. (0552) 488239
г.Кривой Рог, маг. "Зелений світ", (0564)232562, 925403.
г.Черкассы, ООО "Микрохим-Синтез", тел.(0472)653206
г.Ужгород, ул.Минаевская,15а (03122)27982, 24903, 20740.
г. Запорожье, маг. "Дачник", (0612)624691
г.Харьков, Центральный рынок, ЧП Буцкая Е.Б.
г.Николав", ЧП "Гуленко Е.А.", тел. (0512)424250
г. Александрия, ул. Шевченко,48, Кировоградская обл. (05235)70851,70925
г.Николаев, ЧП Дьяченко А.Г. (0512)427969
г. Бердянск, маг. "Подвір'я", ул.Шевченко, 4Е тел. (06153) 66357
г.Одесса, маг. Центр садоводства "Зеленая Одесса", ул.Малиновского, 15 (Дом Природы), тел.(048)7154634
г. Черновцы, ул. Стороженецкая 10, магазин "Добра Садиба" (0372) 578315, 067-2323043

СРЕДСТВА ЗАЩИТЫ РАСТЕНИЙ МИРОВЫХ ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ
syngenta
BAYER
САММИТ-АГРО
ДЮПОН
И ДРУГИХ.
МЕЛКАЯ И КРУПНАЯ ФАСОВКА
г.Днепропетровск
8-056-788-48-06
8-067-560-27-78
лицензия АБ№323882

ОСТЕРЕГАЙТЕСЬ ПОДДЕЛОК, ОНИ НЕЭФФЕКТИВНЫ И ТОКСИЧНЫ!

БЕРЕЗЕНЬ

З березня починається весна. Однак відлік весняних днів ведеться по-різному. Календарна весна розпочинається першого березня. Фенологічна – з перших проталин і підсніжників. Метеорологічна – з переходу середньої добової температури повітря через нуль градусів у бік тепла. Астрономічна ж весна не залежить від примх погоди і настає у день весняного рівнодення – 21 березня.

У березні на Київщині можна спостерігати багато ранніх фенологічних явищ. Уже на другий день березня торік були скупчення купчастих хмар. Ніби подарунок жінкам, напередодні 8 Березня прилітають граки і шпаки. За першу половину місяця звільняються від льоду ріки, до 15 березня середня добова температура повітря встановлюється вище нуля. В цей же час з'являються перші жайворонки. До 20 числа вилітають метелики-лимонниці та мухи.

До 25 березня вже буває перша гроза. Це ніби сигнал для вильоту метеликів-кропивниць, а до кінця місяця з'являються комарі, зацвітає мати-й-мачуха, розкриває бруньки вовче лико, розпочинається сокорух у берез.

Лев 28.02 (13.31)–2 (23.33)

Як тільки зійшов сніг, а земля наситилася водою, постарайтеся менше топтатися по городу. В цей час дехто із садівників намагається до розпускання бруньок здійснити обрізування і формування дерев і кущів. У молодому саду це виправдано. А з дорослими деревами не варто поспішати. Дорослі дерева садівники формують ще в квітні та травні. А от пропустити строки боротьби з шкідниками та хворобами не можна. Головний критерій тут – фенофаза розвитку рослини.

До розпускання бруньок на яблунях, грушах, вишнях і сливах видаляють гнізда білана жилкуватого, золотогуза, сухі муміфіковані плоди, вирізують за допомогою секатора гілочки з яйцями кільчастого шовкопряда.

Діва 2 (23.33)– 5 (11.26)

◯Повний Місяць – 4 (1.17)

Лікують рани і дупла, очищають штамби і скелетні гілки від старої кори на яблунях, грушах, черешнях, горіхах. Очищену кору, зрізані гілочки з яйцями шкідників акуратно складають на клейонку чи плівку, виносять із саду і спалюють у печі, грубці чи й просто на землі, але не під деревами, аби не обпалити їх вогнем.

Раз у три роки до розпускання бруньок дерева старанно обприскують (промивають) 2–3%-ним розчином нітрафену проти зимуючих стадій шкідників і хвороб (яйця кліщів, попелиць, медяниць, щитівок, парші та ін.). У боротьбі з паршею, водночас і як підживлення, обприскують ґрунт і листя на ньому 7%-ним розчином сечовини або 1%-ним розчином калійних добрив.

Терези 5 (11.26)–8 (0.18)

На стеблах чорної смородини вирізують роздуті, схожі на горошини бруньки, де зимував бруньковий кліщ, який є збудником махровості. Якщо ви обрізуєте дерева, то не забудьте зрізи замазати садовим варом або олійною фарбою. Після цього обрізані гілки винесіть за межі саду, ретельно вигребіть і дрібні гілочки та опале минулої осені листя, складіть усе це у компостну купу. Упродовж року під дією високої температури в компостній купі збудники хвороб та яйця шкідників саду гинуть.

Однорічні саджанці яблуні і груші, в яких центральний провідник коротший за 70 см, обрізувати не слід. Високоросліші однорічники необхідно обрізувати на висоті 80–90 см від землі для закладання крони, однорічні нерозгалужені саджанці сливи – на висоті 60 см, вишні – 50 см.

Обрізування ягідників потрібно розпочинати під час звільнення землі з-під снігу, плодові – коли ще лежить сніг.

Якщо це не буде зроблено на початку березня, то можна продовжити до розпускання бруньок.

Скорпіон 8 (0.18) – 10 (12.38)

У березні гілки плодових дерев уже вільні від снігу. Необхідно поправити обв'язки на штамбиках молодих дерев. Під час відлиг штамби і скелетні гілки дерев білять крейдяним розчином (на 1 л води 2–3 кг свіжогашеного вапна, 0,5 кг глини і 50 г столярного клею, розведеного теплою водою). Цю роботу слід виконати, якщо її не зробили у відлиги попередніх періодів, наприклад, у лютому за плюсових температур.

Стрілець 10 (12.38)–12 (22.36)

☾ Остання чверть Місяця –10 (11.51)

За календарем кімнатного квітникарства у березні продовжують квітувати алое, цикламен, гіпеаструм. Цвіте китайська троянда (гібіскус). Розпочинають розмножувати та підживлювати пеларгонії. Розмножують монстеру, обрізують і розмножують гібридну лантану.

В однорічних саджанців смородини і аґрусу обрізують приблизно 3/4 однорічного приросту. Після обрізування на слабких рослинах повинно залишатися над землею на кожному пагоні по 2–3 бруньки, на сильних – 6–8.

Козеріг 12 (22.36)–15 (4.53)

За календарем збирання лікарських рослин заготовлюють березові бруньки, нарости березового гриба (чаги), кору крушини і корені кульбаби.

Під петрушку, селеру, пастернак і столові буряки добрими попередниками є огірки, капуста, помідори і бобові. З цих овочів найвибагливіша до ґрунту петрушка. Вона добре розвивається на розпушених родючих ґрунтах. Готуючи площу для сівби, ґрунт розпушують на глибину не менше 30 см. Насіння у петрушки дрібне, тверде, для весняної сівби його необхідно пророщувати.

Водолій 15 (4.53) – 17 (7.31)

У березні городник уже планує, як раціонально й грамотно розмістити на своїй ділянці овочі. Для цього необхідно враховувати, яка сільськогосподарська культура вирощувалася у попередній рік. Досвідчені городники вважають, що відмінними попередниками під ранню білоголову та цвітну капусту є рання картопля, огірки, цибуля, горох, кабачки, помідори. Головне, щоб попередники не були з родини капустяних (редиска, редька, бруква, хрін). Адже для них спільними є як збудники хвороб, так і шкідники.

Попередниками моркви можуть бути ті самі культури, що й для капусти.

До речі, якщо моркву не висівали під зиму, то можна зробити це і рано навесні.

Риби 17 (7.31)–19 (7.43)

● Новий Місяць – 19 (4.43)

Якщо ви здійснили обрізування, то поверхню зрізів діаметром понад 1 см на плодових деревах замазують садовим варом або охрою на натуральній оліфі. Зріз меншого розміру можна не замазувати.

Овен 19 (7.43 –21 (7.17)

Вирощуючи на своєму городі чи садовій ділянці помідори, необхідно підготувати розсаду. Для звичайних строків висаджування у відкритому ґрунті насіння на розсаду висівають у другій декаді березня. Це дає змогу висадити розсаду у відкритий ґрунт 3–15 травня, коли вона досягне віку 35–45 днів.

Для вирощування розсади вдома використовують горщечки. Виготовити їх можна з суміші, яка складається з 70–80% просіяного перегною і 30–20% дернової землі. За важких ґрунтів частку перегною збільшують або додають 10–15% тирси. Можна використати поліетиленові і пластмасові ємкості, які перед висіванням насіння наповнюють ґрунтовою сумішшю. Сіянці пікірують наприкінці березня – у перший тиждень квітня у фазі сім'ядольних листочків – появи першого справжнього листка.

Телець 21 (7.17)–23 (8.08)

Для одержання цибулі ріпчастої необхідно мати цибулю-сіянку. Її ж вирощують із цибулі-чорнушки. Само собою зрозуміло, що грядку під цибулю-сіянку готують завчасно, бажано з осені, вносячи до 100 г фосфорних і калійних добрив на один квадратний метр.

За 2–3 тижні до сівби насіння піскують. Висівають попередньо намочене насіння. Намочують його протягом 2–9 діб у воді кімнатної температури. Густота має становити 100–200 цибулинок на 1 квадратний метр. Важливо після висівання своєчасно боротися з бур'янами і грунтовою кіркою.

Близнята 23 (8.08)–25 (12.50)

Як відомо, плодові дерева можна висаджувати навесні і восени. Кращий строк садіння на Поліссі та Лісостепу – перший тиждень після початку весняних польових робіт. Особливо слід пам'ятати, що запізнюватися з садінням не можна, адже плодові дерева рано починають розвиватися, їхня надземна частина випаровує вологу, а коренева система висаджених із запізненням дерев ще слабка і не встигає подати потрібну кількість води. Внаслідок цього дерева підсихають, повільно ростуть і можуть навіть загинути.

Ось чому, якщо запланували висадити садок, готуйте все необхідне завчасно: викопайте ями, заготуйте добрива, воду для поливу, інструменти, вивчіть технологію садіння дерев.

Рак 25 (12.50)–27 (20.08)

☽ Перша чверть Місяця – 25 (21.16)

Кожний городник вирощує для власного споживання столові буряки. Насіння цієї рослини з'єднане по 3–5 у нероздільні клубочки. З кожного з них відповідно з'являється декілька рослинок. Звідси й загущені посіви, які потребують проривання. Чим тепліший ґрунт, тим швидше з'являються сходи. Ось чому буряки висівають пізніше від моркви та інших овочевих коренеплодів. Якщо весна холодна, то буряки висівають у квітні. Насіння перед сівбою готують: протягом доби намочують у чистій воді кімнатної температури, змінюючи її 2–3 рази. Після цього його просушують і відразу висівають, бажано не в затінку.

Лев 27 (20.08) – 30 (6.28)

Картоплю в Україні вважають другим хлібом. Кожна селянська сім'я вирощує картоплю, намагаючись одержати добрий урожай. Дуже важливо правильно підготувати бульби до садіння. Досвідчені городники знають, що як садивний матеріал необхідно використовувати лише здорові бульби, одержані від високоврожайних рослин. Перед садінням їх ретельно перебирають і вибраковують загнилі, уражені паршею, з тріщинами. Краща фракція бульб – з середньою масою 60–80 г. Для одержання ранніх сходів і високого врожаю бульби пророщують (яровизують) на світлі, розкладаючи їх у один-два ряди на стелажах, у ящиках, на відкритих майданчиках, просто у купах, які у разі заморозків вкривають соломою чи рогожами. Бульби щотижня перевертають, а через 35–45 днів висаджують на городі.

Діва 30 (6.28)–1.04 (18.45)

Досвідчені садівники знають, наскільки важливо своєчасно і високоякісно доглядати за ґрунтом у саду й на городі.

Найсприятливіші умови для приживлювання й доброго росту молодих дерев створюються при утриманні ґрунту в розпушеному стані на приштамбових кругах у радіусі розміщення кореневої системи протягом усього періоду вегетації. Розмір приштамбового круга у перші три роки після садіння залишають діаметром 1,5–2 м, на 4–6-й рік – 2–3-й, а в дерев, старших за 6 років, його збільшують до 4 м. З віком діаметр приштамбового круга розширюють до розміру проекції крони.

Смачного усім!

Шановна редакціє ДСГ! Ось уже два роки я з великим задоволенням читаю ваш журнал. Він допомагає мені порядкувати на дачі, а вдома велику підтримку і насолоду маю від кулінарної сторінки. Надсилаю на ваш суд і свої рецепти.

Сирна трубочка „Надугі"

Ця страва належить до грузинської кухні, тому начинка має бути гострою. До добре віджатого сиру треба додати розтерті листочки м'яти, кінзи та гострий перець. Масу посолити і ретельно перемішати. Потім взяти тонко нарізані квадратні шматочки сиру сулу гуні або будь-якого іншого. Згорнути їх так, як згортають кульок, і начинити підготовленою сирною масою.

Вареники з капустою

Треба мати: 2 склянки пшеничного борошна, 0,5 склянки молока або води, 2 яйця, сіль.

Для начинки треба мати: 900 г квашеної або 1 кг свіжої капусти, 2 столові ложки олії, 1 цибулину, 2 столові ложки томатного соусу, одну маленьку морквину та шматочок кореня петрушки, 1 столову ложку цукру, сіль, перець.

Тісто для вареників можна приготувати двома способами.

Перший спосіб тепловий – це коли третину борошна заливаємо третиною окропу від загальної кількості необхідної води. Перемішуємо і додаємо решту борошна і води, яйця, сіль і вимішуємо тісто до тих пір поки воно не стане однорідним і еластичним. Тісто бажано залишити на 30 хвилин, щоб дозріло.

Другий спосіб найпоширеніший – борошно насипають гіркою, у борошні роблять заглибину, додають яйця, воду або молоко і ретельно місять. Тісто не повинно бути крутим, бо з нього важко буде ліпити вареники. У такому разі до нього треба додати рідини, вимісити і дати постояти.

Тісто треба розкачати у пласт і склянкою вирізати кружечки. На них покласти начинку, защепнути краї і варити в окропі 5–7 хвилин після того, як вареники винирнуть.

Вареники подають із смаженою на шкварках цибулею.

Рулет картопляний

Треба мати: 1 кг картоплі, 2 ложки вершкового масла, 2 яйця, 1 цибулину, 4 столові ложки борошна, 4 столові ложки сметани, 50 г сиру, 300 г вареного та пропущеного через м'ясорубку м'яса. До м'яса треба додати посічену та смажену цибулину. У піст м'ясо можна замінити смаженою капустою або подрібненими грецькими горіхами.

Картоплю треба почистити, відварити, злити воду, відкрити кришку каструлі, дати картоплі обсохнути. Гарячу картоплю протерти через металеве сито, додати сіль, перець, борошно, вимісити і викласти рівним шаром на вологу тканину. На середину покласти м'ясну начинку. Вільні від м'яса краї змастити збитим яйцем, а потім за допомогою тканини згорнути в рулет. Рулет перекласти на змащене жиром деко швом донизу, проколоти виделкою, щоб не тріснув. Зверху рулет змастити яйцем і сметаною, посипати тертим сиром і запікати у гарячій духовці до утворення рум'яної шкоринки.

Рулет можна подавати до столу цілим або нарізаним на шматочки. До такого рулету смакуватимуть квашені огірки, помідори тощо.

Домашні пончики

Треба мати: 250 г води, 100 г маргарину, 200 г борошна, 5–7 яєць (залежно від розміру), олію для смаження, сіль, цукрову пудру, ванілін.

Перш за все наливаємо у каструлю воду, додаємо маргарин і доводимо до кипіння. Потім додаємо 40–50 г борошна (дві столові ложки) і варимо безперервно помішуючи допоки маса не почне відділятися від стінок каструлі. Після того посуд знімаємо з плити і вимішуємо тісто до повного охолодження. Додаємо до нього яйця і решту борошна, вимішуємо і ставимо у тепле місце на одну годину, аби тісто дозріло. Спеціальний кондитерський мішечок наповнюємо тістом і видушуємо його у киплячу олію у вигляді паличок, бубликів, кульок тощо. Гарячі пончики посипати цукровою пудрою з ваніліном.

Омлет з чорним хлібом

Треба мати: 1 склянку тертого чорного хліба, 5 яєць, ложку топленого масла, сіль за смаком, дрібку соди.

Черствий чорний хліб натерти на тертушці і змішати із збитими в піну яйцями, додати соду і ще раз збити. Посолити і вилити на розігріту з маслом форму з високими бортиками. Поставити в гарячу духовку і запекти до готовності. Бажано присипати омлет 0,5 склянки тертого твердого сиру.

Делікатесна гречана каша

Треба мати: 1,5 склянки гречаної крупи, 4 столові ложки вершкового масла, 100 г тертого твердого сиру.

Перш за все, варимо розсипчасту гречану кашу. Якщо крупа біла і не обсмажена, то її треба обсмажити на сковороді без жиру до темно-коричневого кольору, але так, щоб крупа не пригоріла. Наливаємо у каструлю воду, доводимо до кипіння і висипаємо гречку у пропорції 3:1. Варимо на помірному вогні під кришкою аж поки повністю не википить вода. Тим часом на тертушці з великими отворами натираємо сир. Готуємо другу невисоку каструлю, змащуємо її маслом і укладаємо в неї шарами готову кашу і тертий сир так, щоб останній шар був із сиру. Зверху поливаємо розтопленим вершковим маслом і ставимо в гарячу духовку для запікання аж поки сир не оплавиться. До столу подавати можна прямо в каструлі або порціями.

Рисова каша з чорносливом

Треба мати: 1 склянку рису, 3 склянки води, 1 столову ложку цукру, склянку чорносливу без кісточок, столову ложку вершкового масла або маргарину.

Чорнослив треба перебрати, промити у холодній воді, а потім вкинути в окріп, варити 10 хвилин і залишити для набухання не менше як на 2–3 години, а ще краще звечора до ранку. Воду з-під чорносливу треба вилити у каструлю, додати необхідну кількість води, довести до кипіння, всипати рис і варити кашу до готовності. Загальну миску каші перед подачею до столу треба посипати підготовленим чорносливом і полити розтопленим маслом. Така каша надзвичайно корисна дітям, дорослим і старим.

Торт „Журавлинка"

Треба мати: 4 склянки борошна, 1 склянку сметани, 250 г цукру, 200 г вершкового масла або маргарину, 4 яєчних жовтки, 0,5 чайної ложечки соди.

Для крему: 400 г вершкового масла, 1 банку згущеного молока з цукром, 4 яєчних білки.

Для помадки: 1 склянку журавлини, 250 г цукру.

Жовтки розтираємо з цукром, додаємо сметану і м'яке масло або маргарин. Усе ретельно перемішуємо, додаємо цукор, збиваємо і тільки після того додаємо соду та борошно. Готове тісто розділяємо на 5 частин – чотири однакових, а одна менша. Формуємо кульки і кладемо їх на одну годину в холодильник. Потім з кожного шматка тіста формуємо корж, викладаємо на деко, вкрите пергаментним папером і змащене маслом, і випікаємо 15–20 хв. при температурі 220°С.

Поки печуться коржі, треба приготувати крем. Масло збиваємо із згущеним молоком. Білки виймаємо з холодильника і збиваємо до густої піни. Журавлину, пропущену через м'ясорубку, перетираємо з цукром і ставимо на холод. Охолоджені коржі змащуємо так: перший (нижній) корж змащуємо білком, зверху кладемо 3–4 ложки перетертої журавлини, другий корж змащуємо кремом, третій – білком і журавлиною, четвертий – кремом. Бічні сторони треба покрити білком і кремом. П'ятий, найменший корж покришимо і обсипемо ним боки торта. Верх торта прикрашаємо помадкою з журавлини і цукру і цілими ягодами журавлини.

Торт „Іменинний"

Для тіста треба мати: 2 яйця, 1 склянку цукру, третину банки згущеного молока, 1 склянку першосортного борошна, какао-порошок, дрібку солі, 1 чайну ложечку соди, 1 чайну ложечку оцту.

Для крему: 200 г вершкового масла, 2/3 банки згущеного молока, 200 г подрібнених ядер горіхів. Яйця треба розтерти з цукром добіла, додати згущене з цукром молоко, сметану, сіль, погашену оцтом питну соду, просіяне борошно.

Замішати тісто густотою як на оладки. Розділити тісто на три частини. Одну частину тіста залишити так як є, а до двох інших додати какао-порошок за смаком. Ретельно вимішати і спекти два коричневих коржі і один білий. Охолодити їх. А тим часом готуємо крем. Масло розтерти із згущеним молоком. Додавати його треба поступово, а потім збити так, щоб воно стало пишним. Наприкінці збивання додати подрібнені горіхи. Цим кремом змастити коржі. Білий корж має бути посередині. Зверху торт посипати подрібненим до кришок вершковим печивом, половинками горіхів, цукатами тощо.

Смачного всім!

Галина Голубцова,
м. Ніжин

Новинка 2007 року!!!

ШЕДЕВР®*

Інсектицидно-фунгіцидний протруйник для картоплі
Діючі речовини: імідаклоприд 280 г/л, тіабендазол 80 г/л, к.с.
Норма витрати: 5 мл на 10 кг бульб картоплі

Чому варто купити Шедевр®?

- Обробку робимо ОДИН раз навесні – і надалі ніякого клопоту з колорадськими жуками, як мінімум до цвітіння картоплі;
- **Шедевр®** знищує ще більше колорадських жуків, ніж інші препарати, досконало та надовго захищає картоплю вже з перших сходів;
- Препарат **Шедевр®** знищує не лише колорадських жуків, але й інших грунтових шкідників;
- Надійно захищає від багатьох хвороб та стимулює Вашу картоплю до рясного врожаю;
- Його потрібно лише 15 мл аж на три відра картоплі.

Збережіть свій час – купіть „Шедевр"!

* – Реєстрація очікується

Адреси дистриб`юторів препарату «Шедевр» в Україні :
НВКПС „Захист рослин-2000", м. Черкаси, вул. Дахнівська, 23. тел.: 8 0472 37-12-17;
ППФ „Раті бор", Київська обл., м. Богуслав, вул. І.Франка, 16, тел.: 8 04461 5-55-26, 8 067 404-30-74;
ПП Мерленко Святостав Васильович м. Луцьк, тел., тел.: 8 068 563-80-00;
ТОВ „Бадваси", м. Київ, вул. Івана Кудрі, 5, 8 044 501-27-57, 8 044 501-27-47, 8 050 477-94-94;
ТОВ „Юрагрозахист", м. Київ, вул. Молодогвардійська, 32, тел.: 8 044 249-09-07, 8 044 249-09-46.
Гаряча лінія ТОВ «Презенс»: 8 800 50 40 800 (цілодобово, безкоштовно)

У номері:

„ДІМ, САД, ГОРОД"
виробничо-практичний журнал
№2, лютий, 2007 р.
Головний редактор
М. І. Халимоненко
Головний художник
Т. П. Колодницька
Заступники головного редактора
Б. К. Донгаш, І. Ф. Куштенко
Зав.відділами
А.М.Капітульська, О.В.Кисленко
Літературний редактор
М.П.Чернецька
Дизайн, верстка **Н.Х.Дець**
Комерційний директор
Г.А.Донець,
Реклама **В.В.Пацера,**
тел.: (044) 223-38-17
Оголошення **О.К.Шевченко**
E-mail:reclama@dimsadgorod.com
Розповсюдження, маркетинг
Т.І.Лазебник
тел.: 223-22-58
E-mail: lazebnik@dimsadgorod.com
www.dimsadgorod.com

Видання зареєстровано, серія КВ, №3536 від 3.10.98
Підписано до друку 29.01.2007 р.
Загальний тираж 148 038 прим.
Ціна договірна.
Адреса редакції та видавця:
вул. Заболотного, 19, Київ-143, 03143.
Тел.: (044) 223-22-58, (044) 223-69-12, тел./факс: 223-22-59
E-mail: dsg@dimsadgorod.com
*При передруку та використанні тексту й ілюстрацій посилання на **„Дім, сад, город"** обов'язкове.*
Думки авторів і редакції не завжди збігаються.
Редакція не несе відповідальності за зміст рекламних оголошень.
Листування з читачами лише на сторінках журналу.
Комп'ютерний набір, верстку зроблено у редакції журналу «Дім, сад, город».
Надруковано у друкарні ТОВ «Новий друк».
м., Київ, вул. Магнітогорська, 1.
Тел.: (044) 559-73-19;
тел./факс: (044) 292-80-50.

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

З 1 грудня 2006 р. редакція журналу знаходиться за новою адресою:

вул. Заболотного, 19, Київ, 03143

тел.: (044) 223-22-58,
тел./факс (044) 223-22-59.

Передплатні індекси комплектів журналів у складі:

«Дім, сад, город» + «Виноград. Вино» — **22430**.
«Дім, сад, город» + «Квіти України» — **22431**.
«Дім, сад, город» + «Яблунька» — **22432**.
«Дім, сад, город» + «Будьмо здорові» — **22433**.
«Дім, сад, город» + «Пасіка» — **22434**.
«Дім, сад, город» + «Бібліотека «Дім, сад, город» — **21869**.
«Дім, сад, город» + «Календар садівника і городника» — **90245**.